

## 12. Huoltotoimi

Huoltolautakunnan kertomus <sup>1)</sup> Helsingin kaupungin yhteiskunnallisen huollon hallinnosta v. 1942 oli seuraava:

### I. Yleiskatsaus huolto-oloihin ja huoltolautakunnan toimintaan

#### A. Huolto-olot

Kertomusvuonna yhä jatkunut sotatila kaikilla yhteiskunnallisen elämän aloilla tuntuvine poikkeustarpeineen ja poikkeusilmiöineen on eri tavoin vaikeuttanut myös säännöllistä, lakisääteistä huoltotoimintaa. Osa lautakunnan huoltolaitoksia on osittain ollut puolustusvoimien käytössä, ja huoltoviraston viran- ja toimenhaltijoista on moni ollut jatkuvasti asepalveluksessa tahi sairaanhoito- ja lottatehtävissä. Toisaalta elintarvikesäännöstely on asettanut huoltolaitoksille erinäisiä vaikeuksia, toisaalta elinkustannusten jatkuva nousu on vaatinut huoltoviranomaisilta valppautta, jotta muuttuneissakin oloissa turvattaisiin huollon varassa oleville lain ja inhimillisyyden vaatimuksien mukainen kohtuullinen toimeentulo. Edelleen on alkoholin väärinkäytön ja naisirtolaisuuden lisääntyminen vaatinut kasvavaa huomiota.

Varsinaisten huoltolakien ja muiden niihin liittyvien lainsäännösten toimeenpanon ohella on huoltoviranomaisille kertomusvuonna annettu huomattava määrä joko kokonaan uusia tai entisestään laajennettuja, etupäässä virka-avun luontoisia tehtäviä. Niitä ovat aiheuttaneet m.m. vuoden alusta voimaantullut toukokuun 16 p:nä 1941 annettu sokeanavustuslaki siihen liittyvine valtioneuvoston toimeenpanopäätöksineen, valtioneuvoston tammikuun 29 p:nä antamat päätökset sotapalveluksessa olevien huoneenvuokravelkojen järjestelystä sekä sotapalveluksessa oleville ja heidän omaisilleen annettavasta vuokra-rahasta, kansaneläkelain mukaisten työkyvyttömyyseläkkeiden jakamisen aloittaminen kertomusvuoden alusta, eläkehakemuksiin annettavien lausuntojen ja lisäeläkkeiden kunnanosuuksien suorittamisen ja niistä aiheutuvien korvausten perimisen muodossa, vain nämä esimerkit mainitaksemme.

Nämä ja monet muut jo aikaisemmissa vuosikertomuksissa mainitut tehtävät ovat aiheuttaneet tuhansissa laskettavan määrän lausuntoja, kotikäyntejä y.m. selvityksiä, joista on ollut mahdollista selviytyä vain sen vuoksi, että varsinkin köyhäinhuoltolakiin perustuva huolto on erittäin huomattavasti supistunut.

Tilastonumeroiden valossa oli kertomusvuosi kaupungille sangen edullinen, mihin suuressa määrin ovat vaikuttaneet osaksi valtion rahoittamat edellä viitatu toimenpiteet, osaksi myös vapaitten huoltojärjestöjen laajaksi kehittynyt huoltotoiminta. Köyhäinhuoltoavustukseen turvautuminen väheni edelliseen vuoteen verraten erittäin tuntuvasti välittömästi avustettujen henkilöiden kokonaislukumäärän alentuessa 9 554:ään, mikä merkitsi vähennystä edellisestä vuodesta 4 870 henkilöä eli 33.8 %. Varsinaisten avustuksensaajien kohdalla vähennys oli tätä pienempi, nimittäin 29.8 %, mutta sitä vastoin tilapäistä avustusta — alle 500 mk:n suuruisia kotiaavustusta — saaneiden osalta oli vähennys 53.0 %. Välittömästi avustettujen henkilöiden vuotuista kokonaislukumäärää silmälläpitäen on palattava ajassa taaksepäin aina v:een 1928, ennen kuin tilastossa tavataan kertomusvuotta alhaisempi avustettujen luku. Sanottu lukumäärä, joka v:sta 1928 v:een 1933 säännöllisesti kohosi ja saavutti tähänastisen korkeimman luvun viimeksi mainittuna vuonna, on sitten viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana vuosi vuodelta säännöllisesti alentunut, lukuunottamatta pientä tilapäistä nousua v. 1940. Viimeksi kuluneen kymmenvuotiskauden kehityssuunta ilmenee seuraavasta lukusarjasta, joka osoittaa välit-

<sup>1)</sup> Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:ltä 1942/43.

tömästi avustettujen henkilöiden lukumäärät eri vuosina sekä nämä lukumäärät prosenteissa kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyyn väestöön verraten:

| Avunsaajia |           |               | Avunsaajia |           |               |
|------------|-----------|---------------|------------|-----------|---------------|
| Vuosi      | Kaikkiaan | % väkiluvusta | Vuosi      | Kaikkiaan | % väkiluvusta |
| 1933 ..... | 35 282    | 13.1          | 1938 ..... | 16 141    | 5.3           |
| 1934 ..... | 28 166    | 10.3          | 1939 ..... | 16 053    | 5.1           |
| 1935 ..... | 25 639    | 9.2           | 1940 ..... | 16 657    | 5.2           |
| 1936 ..... | 23 499    | 8.3           | 1941 ..... | 14 424    | 4.5           |
| 1937 ..... | 18 872    | 6.4           | 1942 ..... | 9 554     | 2.9           |

Niinikään olivat irtolaishuollossa olevien sekä työttömyyshuoltokortistoon otettujen kokonaislukumäärät kertomusvuonna pienemmät kuin edellisenä vuonna, kun sitä vastoin alkoholistihuoltoon otettujen määrä lisääntyi edellisestä vuodesta.

Mitä huoltotoimen aiheuttamaan taloudelliseen rasitukseen tulee, on mainittava, että bruttomenot alenivat edellisestä vuodesta n. 4.4 milj. markalla tehden kertomusvuonna 63 292 844: 45 mk.

On syytä lopuksi mainita, että huoltolautakunnan alainen huoltovirasto on omalta osaltaan sosiaaliministeriön pyynnöstä myötävaikuttanut Yhteiskunnallisen korkeakoulun yhteyteen valtion tuella perustetun huoltotyön opetusjaoston toimintaan ottamalla vastaan mainitulle osastolle oppilaisiksi pyrkiviä harjoittelijoita sekä ohjaamalla heitä erilaisen huoltotehtävien tuntemiseen.

## B. Hallinto ja organisatio

*Lautakunnan kokoonpano.* Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 10 jäsentä ja 10 lisäjäsentä; varajäseniä ja varalisjäseniä oli vastaavat määrät. Lautakunnan kokoonpano oli seuraava:

### Jäsenet:

Insinööri F. Kreander  
Rakennusmestari G. Welroos  
Toimistopäällikkö H. Allenius  
Putkityöntekijä J. A. Kivistö  
Toimittaja L. Pesonen  
Toimittaja R. Paasio <sup>1)</sup>  
Rouva S. Saveri  
Pastori F. E. Lilja  
Pankinjohtaja V. Sipii  
Varatuomari M. Olsson

### Lisäjäsenet:

Lakitieteenjohtaja G. Palmgren  
Rouva E. Östenson  
Ylikonemestari G. A. Lemström  
Rouva M. Paaso  
Liikkeenhoitaja U. Merilinna  
Rouva F. Pietikäinen  
Rouva E. Stolt  
Teologiantohtori V. Päivänsalo  
Esittelijäneuvos A. Vehilä  
Filosofianmaisteri E. Korpela

### Varajäsenet:

Pastori Th. af Björkstén  
Tullipäällyismies A. Forsström  
Taloudenhoitaja K. Wilén  
Pianoteknikko J. Virtanen <sup>2)</sup>  
Rouva E. Lankinen  
Varastotyöntekijä S. Laine  
Myymlänhoitaja L. Pukander  
Opettaja A. Kallioniemi  
Johtaja A. Linko  
Merenkulkuneuvos A. Viranko

### Varalisjäsenet:

Kansakouluopettaja K. Saltzman  
Aluelääkäri L. Wetterstrand  
Toimitusjohtaja L. B. Liljefors  
Malliveistäjä T. Kuuukkanen  
Kivityöntekijä O. Nuutinen  
Konttoristi E. K. Kalervo  
Työnjohtaja J. V. Tuomi  
Kouluhoitajatar L. Hagan  
Filosofianmaisteri H. Kannila  
Kansakoululääkäri E. Alho

<sup>1)</sup> Toimittaja R. Paasion muutettua toiselle paikkakunnalle kaupunginvaltuusto kokouksessaan huhtikuun 1 p:nä valitsi hänen tilalleen varsinaiseksi jäseneksi ja samalla lautakunnan varapuheenjohtajaksi varajäsenen, pianoteknikko J. Virtasen. — <sup>2)</sup> Pianoteknikko Virtasen tultua valituksi varsinaiseksi jäseneksi, ei hänen tilallaan vuoden loppuun saakka ole ollut varajäsentä.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Kreander ja varapuheenjohtajana jäsen Paasio <sup>1)</sup>.

*Valvontapiirit.* Kaupunki oli köyhäinhoitoa varten jaettu 12 valvontapiiriin. Näiden piirien valvojina toimivat seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet: Piirissä I a jäsen Welroos, I b lisäjäsen Paaso, II a lisäjäsen Stolt, II b jäsen Olsson, III a jäsen Lilja, III b jäsen Pesonen, IV a jäsen Sipi, IV b lisäjäsen Pietikäinen, V a jäsen Saveri, V b lisäjäsen Lemström, VII a jäsen Kivistö ja VII b lisäjäsen Östenson.

Valvontapiirien alueet olivat seuraavat:

I a piiri käsitti: III, V, VI ja VII kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Hietalahti, Bulevardi, Heikinkatu, Pohj. Esplanaadikatu, Eteläsatama, Vuorimiehenkatu, Kasarmikatu, Tarkk'ampujankatu, Pursimiehenkatu, Telakkakatu, Munkkisaarenkatu ja Hietalahti.

I b piiri: VI, VII ja IX kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Hietalahti, Munkkisaarenkatu, Telakkakatu, Pursimiehenkatu, Tarkk'ampujankatu, Kasarmikatu, Vuorimiehenkatu, Eteläsatama, Merisatama ja Hietalahti sekä Eteläsataman suulla olevat saaret ynnä Suomenlinnan.

II a piiri: XI kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat Helsinginkatu, Vallininkatu, Vallininkuja, Castréninkatu, Neljäs linja, Porthaninkatu, Siltasaarenkatu, Hakaniementori, Eläintarhanlahti ja Töölönlahti.

II b piiri: I, II ja VIII kaupunginosat kokonaisuudessaan sekä X ja XI kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Kaisaniemenlahti, Eläintarhanlahti, Hakaniementori, Siltasaarenkatu, Porthaninkatu, Neljäs linja, Hämeentie, Näkinkuja ja Siltavuorensatama.

III a piiri: Käpylän, Vanhankaupungin, Arabian ja Toukolan kaupunginosat kokonaan sekä Vallilan kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat rautatie, Kumpulantie, Mäkelänkatu, Hattulantie, Kangasalanatie, Sturenkatu, Hämeentie, Oihonnankatu ja Vanhankaupunginselkä.

III b piiri: Vallilan ja Hermannin kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Kumpulantie, Mäkelänkatu, Hattulantie, Kangasalanatie, Sturenkatu, Hämeentie, Oihonnankatu, Vanhankaupunginselkä, Kyläsaarenkatu, Vellamonkatu, Saarenkatu, Hämeentie ja Teollisuuskatu.

IV a piiri: asuma-alueet Reijola, Uusipelto, Ruskeasuo ja Tilkka sekä XIII, XIV, XV XVI ja XX kaupunginosat kokonaisuudessaan.

IV b piiri: IV kaupunginosan kokonaisuudessaan ja olivat rajoina siis Hietalahti, Hietalahdenranta, Bulevardi, Heikinkatu, Etel. Rautatiekatu, rautatie ja Ruoholahdenranta.

V a piiri: Pasilan sekä XII kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat Teollisuuskatu, Sturenkatu, Helsinginkatu ja rautatie.

V b piiri: XII kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat Teollisuuskatu, Hämeentie, Helsinginkatu ja Sturenkatu.

VII a piiri: Hermannin kaupunginosasta sekä X ja XI kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Vanhankaupunginselkä, Sörnäistensatama, Siltavuorensatama, Näkinkuja, Hämeentie, Sakarinkatu, Pengerkatu, Helsinginkatu, Hämeentie, Saarenkatu, Vellamonkatu ja Kyläsaarenkatu, sekä Kana, Hana, Sompä, Nihti ja Mustikkamaa nimiset saaret.

VII b piiri: XI kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat Helsinginkatu, Pengerkatu, Sakarinkatu, Hämeentie, Neljäs linja, Castréninkatu, Vallininkuja ja Vallininkatu.

*Huoltolautakunnan osastot ja jaostot.* Kaupungille vahvistetun huolto-ohjesäännön mukaisesti lautakunnassa jatkuvasti toimi neljä osastoa, hallinto-osasto, köyhäinhuolto-osasto, irtolaishuolto-osasto ja alkoholistihoito-osasto.

Hallinto-osasto käsittelee kaikki sellaiset yhteiskunnallisen huollon hallintoa koskevat asiat, joita ei ole määrätty muun elimen päätettäväksi, niihin luettuina myös työttömyys-huoltoon kuuluvat asiat, sikäli kuin ne on uskottu huoltotoimen toteutettaviksi, ja on hallinto-osastolla oikeus yksimielisellä päätöksellä ratkaista myös huoltolautakunnan päätösvaltaan kuuluvia asioita, jos ne ovat niin kiireellisiä, etteivät ne siedä lykkäystä lautakunnan seuraavaan kokoukseen, mutta on ratkaisusta ilmoitettava lautakunnan seuraa-

<sup>1)</sup> Huhtikuun 1 p:stä alkaen jäsen Virtanen.

vassa kokouksessa. Osaston käsittelemiin asioihin on kuulunut huoltoviraston virkailijoita koskevia ja muita juoksevia tai kiireellisiä tehtäviä, kuten tilapäisten virkailijoiden ja palveluskunnan ottamista, sairas- ja virkaloman myöntämistä sekä myös työttömyys-huoltoa koskevia asioita, ja kuului osastoon lautakunnan puheenjohtaja Kreander puheenjohtajana, sen varapuheenjohtaja Paasio<sup>1)</sup> varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä muiden kolmen osaston puheenjohtajat, nimittäin huoltotoimen toimitusjohtaja köyhäinhuolto-osaston puheenjohtajan ominaisuudessa ja kolmas apulaisjohtaja irtolais- ja alkoholisti-huolto-osastojen puheenjohtajan ominaisuudessa, sekä jäsenet Sipi ja Kivistö valittuina.

Köyhäinhuolto-osaston asiana on:

1) valvoa, että annetaan tarpeenmukaista elatusta ja hoitoa henkilöille, joille kunta lain mukaan on velvollinen sitä hankkimaan, tai että annetaan tarkoituksenmukaista avustusta, jotta estettäisiin varaton joutumasta elatuksen tai hoidon puutteeseen;

2) päättää köyhäinhoidon hyväksi tehtyjen lahjoitusten käytöstä lahjoittajan määräysten mukaisesti;

3) täyttää ne muut tehtävät, jotka köyhäinhuoltolain mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat; sekä

4) täyttää tammikuun 17 p:nä 1936 annetun lastensuojelulain 9 §:n 2 momentin a) kohdassa mainitussa tapauksessa ne lasten ja nuorten henkilöiden yhteiskunnallista huoltoa koskevat tehtävät, jotka lastensuojelulain ja lastensuojeluasetuksen mukaan kuuluvat huoltolautakunnalle.

Köyhäinhuolto-osastoon kuului puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta sekä jäseninä köyhäinhuolto-osaston jaostojen varapuheenjohtajat nimittäin Kivistö, Lilja, Olsson, Paasio<sup>1)</sup>, Saveri, Sipi ja Welroos, joista Paasio<sup>1)</sup> osaston varapuheenjohtajana.

Huolto-ohjesäännön mukaan huoltolautakunta jakoi osaston vuoden alussa tarpeellisiin jaostoihin käsittelemään asioita jotka koskivat:

1) köyhäinhoidon antamista ja edellä mainitun 4 kohdan mukaan osastolle kuuluvaa yhteiskunnallista huoltoa sekä luopumista köyhäinhoidon korvauksesta;

2) täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön omaisuuden haltuun ottamista sekä sen käyttämistä hoidon korvaamiseen;

3) sen yhteiskunnallisen huollon korvausta, jota ulkokunnissa on annettu Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaaville; sekä

4) hoidokin ottamista kunnalliskotiin tai työlaitokseen sekä hoidokin toimittamista muuhun hoitolaitokseen tai sijoittamista yksityiskotiin.

Osasto jaettiin tämän mukaisesti 9 jaostoon. Näistä jaostot I—VII käsitelivät kaupungin alueella oleskelevien köyhäinhuoltoanomuksia ollen kullakin oma rajoitettu alueensa kaupungista hoidettavanaan, lukuunottamatta VI jaostoa, joka ratkaisi laitoksiin ottamista koskevat sekä vakinaista asuntoa vailla olevien muutakin köyhäinhuoltoa koskevat anomukset katsomatta siihen, missä kaupunginosassa ja piirissä asianomainen asui. Kussakin jaostossa toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä asianomainen apulaisjohtaja viran puolesta sekä muina jäseninä kaksi lautakunnan keskuudestaan valitsemaa jäsentä, joista toinen lisäjäsenistä valittuna, nimittäin ensimmäisessä jaostossa jäsen Welroos ja lisäjäsen Paaso, toisessa jaostossa jäsen Olsson ja lisäjäsen Stolt, kolmannessa jaostossa jäsenet Lilja ja Pesonen, neljännessä jaostossa jäsen Sipi ja lisäjäsen Pietikäinen, viidennessä jaostossa jäsen Saveri ja lisäjäsen Lemström, kuudennessa jaostossa jäsen Paasio<sup>1)</sup> ja lisäjäsen Palmgren ja seitsemännessä jaostossa jäsen Kivistö ja lisäjäsen Östensson.

Kahdeksas jaosto käsiteli ulkokunnissa avustettujen helsinkiläisten korvausasioita koskevat tehtävät ja kuuluivat siihen puheenjohtajana toinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana Paasio ja jäsenenä Vehilä.

Yhdeksäs jaosto päätti asioista, jotka koskivat täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön omaisuuden haltuunottoa sekä sen käyttämistä hoidon korvaamiseen, ja kuuluivat siihen puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta määrätynä sekä varapuheenjohtajana jäsen Olsson ja jäsenenä lisäjäsen Päivänsalo.

Irtolaishuolto-osaston asiana on täyttää irtolaislain ja irtolaisasetuksen mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat tehtävät, ja ovat siihen kuuluneet puheenjohtajana kolmas

<sup>1)</sup> Huhtikuun 1 p:stä alkaen jäsen Virtanen.

apulaisjohtaja viran puolesta määrättynä sekä valittuina jäsenet Lilja ja Pesonen, edellinen varapuheenjohtajana, ja lautakunnan lisäjäsenet Pietikäinen ja Lemström. Irtolais-huollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä ja yleisvalvojina ovat toimineet lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Lemström, Lilja, Pesonen ja Pietikäinen.

Alkoholistihuolto-osaston asiana on täyttää alkoholistilain ja alkoholistasituksen mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat tehtävät. Siihen kuuluivat puheenjohtajana kolmas apulaisjohtaja viran puolesta määrättynä sekä jäseninä lautakunnan jäsenet Kreander ja Kivistö, edellinen varapuheenjohtajana, ja lisäjäsenet Vehilä ja Östenson. Alkoholistihuollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä, jossa yleisvalvojina toimivat lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuna Kreander, Kivistö, Vehilä ja Östenson.

Huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten johtokuntiin kuuluivat seuraavat henkilöt:

Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokuntaan puheenjohtajana Allenius, varapuheenjohtajana Virtanen ja jäsenenä Hagan sekä varalla Wilén, Saveri ja Lemström.

Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan puheenjohtajana Sipi, varapuheenjohtajana Welroos ja jäsenenä Merilinna sekä varalla Linko, Forsström ja kaupunginagronoomi J. Tamminen;

Työtupien johtokuntaan puheenjohtajana Kreander, varapuheenjohtajana Allenius sekä jäseninä kaupunginvaltuuston puheenjohtaja E. Rydman, talousneuvos M. Sillanpää ja lautakunnan jäsen Saveri.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa sekä sen hallinto- ja köyhäinhoito-osastoissa oli rahatoimenjohtaja E. von Frenckell sekä irtolais- ja alkoholistiosastossa lautakunnan jäsen J. Kivistö. Jaostoissa ja huoltolaitosten johtokunnissa edustivat kaupunginhallitusta sen seuraavat vuosijäsenet: jaostossa, joka päättää täyden köyhäinhoidon varaan joutuneiden omaisuuden haltuunottoa ja sen käyttämistä hoidon korvaamiseen koskevat asiat sekä samoin kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunnassa rouva M. Salmela-Järvinen, huoltolautakunnan työtupien johtokunnassa ylikonemestari V. V. Salovaara sekä Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa insinööri E. von Schantz.

### C. Kokoukset ja tärkeimmät päätökset

*Kokoukset.* Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 3 varsinaista ja 4 ylimääräistä kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 41 asiaa. Hallinto-osastolla oli 11 varsinaista ja 1 ylimääräinen kokous, joissa käsiteltiin kaikkiaan 331 asiaa. Köyhäinhoito-osasto kokoontui 4 kertaa käsitellen 8 asiaa ja sen eri jaostot kokoontuivat seuraavasti:

| Jaosto    | Kokouksia | Käsiteltyjä asioita | Jaosto     | Kokouksia | Käsiteltyjä asioita |
|-----------|-----------|---------------------|------------|-----------|---------------------|
| I .....   | 19        | 3 180               | VI .....   | 16        | 3 918               |
| II .....  | 21        | 3 345               | VII .....  | 20        | 3 135               |
| III ..... | 21        | 3 140               | VIII ..... | 16        | 2 561               |
| IV .....  | 22        | 2 601               | IX .....   | 5         | 161                 |
| V .....   | 21        | 2 792               |            |           |                     |

Irtolaishuolto-osastolla oli 25 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 1 293 asiaa. Alkoholistihuolto-osasto piti 21 kokousta, joissa se käsitelti kaikkiaan 768 asiaa.

Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunnan kokouksia oli 12 ja niissä käsiteltyjä asioita 169.

Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 16 kokousta ja niissä käsiteltiin 203 asiaa.

Työtupien johtokunta kokoontui 16 kertaa käsitellen 237 asiaa.

*Lautakunnan käsittelemät asiat.* Huoltolautakunnan ja sen hallinto-osaston kertomusvuoden kuluessa käsittelemistä joko periaatteellista laatua olevista tai muuten yleisempää mielenkiintoa ansaitsevista asioista esitettäköön tässä seuraavaa:

Kokouksessaan helmikuun 2 p:nä huoltolautakunnan hallinto-osasto käsiteli pöytä-

kirjanotteella tammikuun 15 p:ltä huoltolautakunnan tietoon saatetun kaupunginhallituksen päätöksen, jossa kaupungin hallituksille sekä lauta- ja johtokunnille oli päätetty huomauttaa, että niiden alaisissa laitoksissa oli mahdollisuuksien mukaan koetettava sijoittaa sotaleskiä ja sotainvaliidien vaimoja avoimiin, heille sopiviin toimiin; ja päätti hallinto-osasto merkitä huomautuksen tiedoksi sekä saattaa sen myös kaikkien huoltolautakunnan alaisten johtokuntien tietoon.

Huoltolautakunnan kokouksessa maaliskuun 30 p:nä otettiin käsiteltäväksi ote kaupunginhallituksen pöytäkirjasta helmikuun 26 p:ltä, jossa kehoitettiin kaupungin hallituksia sekä lauta- ja johtokuntia ennen seuranneen huhtikuun 1 p:ää tekemään kaupunginhallitukselle ehdotukset siitä, mitkä niiden alaiset, tilapäisin työvoimin hoidetut toimet olisivat vakinaistettavat, sekä samalla siitäkin, mihin palkkaluokkiin uudet virat olisivat sijoitettavat. Sen jälkeen kun pöytäkirjaan oli merkitty, että Tervalammen työlaitoksen johtokunta ja työtupien johtokunta, joille huoltotoimen toimitusjohtaja oli jo ennen kokousta toimittanut kaupunginhallituksen p.o. pöytäkirjanotteen lausuntoa varten, olivat ilmoittaneet, ettei niiden alaisissa laitoksissa ollut sellaisia virkoja, joiden vakinaistamista olisi pidettävä ajankohtaisena, lautakunta päätti sellaisenaan hyväksyä huoltotoimen toimitusjohtajan laatiman ehdotuksen vakinaistettavista viroista palkkaluokkiin. Sen mukaisesti esitettiin vakinaistettaviksi seuraavat virat:

Huoltoviraston yleisen toimiston

- 1) keskuskanslian 1 vahtimestarin (eteisvartijan) virka;
- 2) rekisterikanslian 4 alemman palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa;
- 3) köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokanslioiden 1 kanslianesimiehen, 1 kansliahoitajan, 1 ylemmän palkkaluokan nuoremman toimistoapulaisen, 1 alemman (40) palkkaluokan nuoremman toimistoapulaisen, 5 alemman (42) palkkaluokan nuoremman toimistoapulaisen, 10 nuoremman kodissakävijän, 1 diakonissan ja 1 vahtimestarin virka; sekä
- 4) irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian 1 ylemmän palkkaluokan nuoremman toimistoapulaisen, 2 alemman palkkaluokan nuoremman toimistoapulaisen, 4 vanhemman kodissakävijän ja 1 järjestysmiehen virka;

Huoltoviraston asiamiestoimiston

- 1) yleisen kanslian 1 ylemmän palkkaluokan nuoremman toimistoapulaisen, 2 alemman palkkaluokan nuoremman toimistoapulaisen, 2 järjestysmiehen, ja 1 vahtimestarin (eteisvartijan) virka;
- 2) A-kanslian 1 vanhemman kodissakävijän ja 1 alemman palkkaluokan nuoremman toimistoapulaisen virka;
- 3) B-kanslian 1 ylemmän palkkaluokan nuoremman toimistoapulaisen ja 1 alemman palkkaluokan nuoremman toimistoapulaisen virka;
- 4) D-kanslian 1 alemman palkkaluokan nuoremman toimistoapulaisen virka; sekä
- 5) L-kanslian 1 notaarin, 1 vanhemman kodissakävijän, 8 alemman palkkaluokan nuoremman toimistoapulaisen ja 3 alemman palkkaluokan nuoremman toimistoapulaisen virkaa;

Huoltoviraston kassa- ja tilitoimiston kassanhoitajan virka; sekä

Kunnalliskodin 3 yöhoitajattaren ja 1 alemman palkkaluokan nuoremman toimistoapulaisen virka.

Tämän esityksen mukaisesti, minkä kaupunginhallitus sekä myös kaupunginvaltuusto sittemmin hyväksyivät, jäivät huoltovirastossa ylimääräiselle kannalle tammikuun 1 p:stä 1943 lukien ainoastaan siivoojien sekä yhden asiapojan toimet, edelliset sen vuoksi, että ne olivat sivutoimien luontoisia, jälkimmäinen siksi, että sen hoitoon oli käytetty iältään nuoria henkilöitä, joiden aikanaan oli ollut siirryttävä heidän ikäänsä vastaaviin tehtäviin.

Huhtikuun 1 p:nä pidetyssä huoltolautakunnan hallinto-osaston kokouksessa huoltotoimen toimitusjohtaja ilmoitti osastolle, että hän oli asian erittäin kiireellisen laadun vuoksi jo maaliskuun 6 p:nä kääntynyt kaupunginhallituksen puoleen tehden yksityiskohtaisen ehdotuksen reserviläisten vuokravelka-asioiden huoltolautakunnalle aiheuttamien tehtävien hoitamisesta huoltoviraston omalla työvoimalla, sitä lisäämättä tilapäisvoimilla, noudattamalla laadittaviin lausuntoihin ja ehdotuksiin nähden kappalepalkkaa, jota suoritettaisiin virka-ajan ulkopuolella suoritettavasta työstä ja josta, normaalia työntehoa noudattaen, johtuisi, tehtyjen laskelmien mukaisesti, suunnilleen saman verran menoja, kuin minkä kaupunginhallituksen vahvistamat ylityökorvausperusteet

olisivat edellyttäneet; minkä jälkeen ja kun pöytäkirjaan lisäksi oli merkitty, että kaupunginhallitus oli otteella maaliskuun 12 p:n pöytäkirjastaan ilmoittanut hyväksyneensä huoltotoimen toimitusjohtajan ehdotuksen sekä määränneensä, että työstä suoritettavat kappalekorvaukset olivat maksettavat huoltoviraston tilapäisen työvoiman määrärahasta, johon lautakunnan oli aikanaan anottava tarpeellinen lisämääräraha, hallinto-osasto päätti hyväksyä huoltotoimen toimitusjohtajan toimenpiteet asiassa sekä merkitä kaupunginhallituksen päätöksen tiedoksi ja kassa- ja tilitoimiston tietoon saatettavaksi.

Kokouksessaan kesäkuun 1 p:nä huoltolautakunta käsitteli kaupunginhallituksen lähetteen toukokuun 23 p:ltä, jossa pyydettiin huoltolautakunnan lausuntoa lähetettä seuranneesta Helsingin kaupungin tilintarkastajain kertomuksesta v:n 1941 tilintarkastuksesta sekä tähän kertomukseen liittyneestä revisiotoimiston kertomuksesta samalta vuodelta. Revisiokertomuksessaan kaupunginrevisori oli ilmoittanut, että v:n 1941 aikana suoritetuissa suuritöissä ja pitkäaikaisissa tarkastuksissa oli jouduttu toteamaan, että huoltolautakunnan alaisissa työtuissa oli v. 1932—37 tapahtunut vakavia väärinkäytöksiä siten, että työtupien entinen, v:n 1938 alussa eläkkeelle siirtynyt johtaja oli johtajana toimiessaan merkinnyt palkkalistoihin »mustia miehiä» ja näitä listoja muullakin tavalla väärentämällä kavaltanut kaupungin varoja yli 417,000 mk, sekä että asia oli joutunut oikeuden käsiteltäväksi. Lisäksi oli revisiokertomuksessa ilmoitettu, että mainitun vuoden kuluessa oli työtuissa ilmennyt toinenkin valitettava tapaus. V:n 1941 tilinpäätöksen yhteydessä oli näet käynyt ilmi, että työtupien myymälän varastossa oli 44 231 mk:n suuruinen vajo, jonka syytä toistaiseksi ei oltu saatu selvitettyksi, mutta että myymälä oli vuoden keskellä joutunut niin kiireellisesti muuttamaan huoneistoa, ettei ennen muuttoa oltu ehditty suorittaa varaston inventointia, niin myös, että kun uusi huoneisto ei muuton tapahtuessa vielä ollut ollut valmis, oli tavaroita jouduttu jonkin aikaa säilyttämään uudessa huoneistossa epätyydyttävissä olosuhteissa. Tavaroita olikin voitu todeta hävinneen muuton jälkeen uudesta huoneistosta, mutta sen sijaan oli jäänyt epätietoiseksi, kuinka paljon tavaroita oli tällöin hävinnyt, minkä vuoksi asia oli jätetty poliisin selvitetäväksi. Laitoksen taholta tapahtuneena laiminlyöntinä oli revisiotoimisto pitänyt sitä, ettei varaston tarkastusta oltu suoritettu muuton jälkeen. Kaupungin tilintarkastajat olivat sanotun revisiokertomuksen johdosta kertomuksessaan lausuneet m.m. että väärinkäytösten esiintyminen useamman vuoden aikana näytti osoittavan, ettei valvonta ollut ollut tehokas ja että organisatio oli ollut puutteellinen.

Asiassa annettavassaan lausunnossa huoltolautakunta vuorostaan päätti lausua käsityksenään, että työtupien hallinto-organisatiota oli asianomaisen lautakunnan toimenpiteestä eri aikoina pyritty kehittämään mahdollisimman tehokkaaksi ja kiinteäksi. Niinpä oli silloinen köyhäinhoitolautakunta vahvistanut marraskuun 19 p:nä 1934 huoltotoimen toimitusjohtajan valmistaman ehdotuksen työtupien ohjesäännöksi, johon oli sisältynyt tarkat määräykset työtupien johtokunnan ja virkailijakunnan tehtävistä. Ohjesääntö oli tarkistettu sen jälkeen v. 1937 ja saatettu, työtupien laajuuden vuoksi, valtuuston vahvistettavaksi, mikä oli tapahtunutkin kesäkuun 2 p:nä 1937. Samalla oli huoltotoimen toimitusjohtaja valmistanut ehdotuksen työtupien viranhaltijain tehtävien vielä entistään seikkaperäisemmäksi säännöstelyksi, ja oli niistä otettu määräykset huoltolautakunnan kesäkuun 17 p:nä 1937 vahvistamaan lautakunnan alaisten viranhaltijain johtosääntöön sen IV luvuksi. Lokakuun 28 p:nä 1938 oli kaupunginvaltuusto vahvistanut työtupien ohjesääntöön eräitä olosuhteiden vaatimia muutoksia, ja tammikuun 2 p:nä 1939 oli huoltolautakunta saattanut voimaan myös työtupien viranhaltijain osalta uudistetut viranhaltijain johtosäännöt, joissa oli yhä tehostettu organisatiota ja kontrollia, niin että hallinto-organisatiossa ei huoltolautakunnan mielestä pitänyt olla olemassa puutteellisuksia. Mitä taasen tuli annettujen määräysten noudattamisen niin tehokkaaseen valvontaan, ettei väärennyksiin perustuvaa kavallusta olisi voinut päästä tapahtumaan, olisi se, huoltolautakunnan mielestä, kysynyt revisiotoimiston ja huoltoviraston kassa- ja tilitoimiston kamreerin y.m. valvonnan ohella aivan erikoisia tarkkailutoimenpiteitä erityisine tarkkailijoineen, ja näytti kysymyksenalaiselta, olisiko tällaisiin kustannuksinkaan kyetty torjumaan väärennyksiin perustunutta kavallusta. Mitä taasen tuli työtupien myymälän varastossa ilmenneeseen vajaukseen, huoltolautakunta huomautti, että koska asia vielä oli poliisiviranomaisten tutkittavana, oli ollut ennenaikaista lausua käsitystä puuttuvasta valvonnasta, semminkin kun, kuten kaupunginrevisorikin oli maininnut, myymälä oli jouduttu muuttamaan ennenkuin sen uusi huoneisto oli val-

mis ja säilyttämään tavaroita huoneissa, joissa rakennus- ja sisustustöiden yhä jatkuessa oli kulkenut lukuisasti vierastakin väkeä, joten tavarankatoamismahdollisuudet olivat hyvin ymmärrettävissä. Lautakunnankin mielestä olisi kuitenkin, sen jälkeen kuin varaston inventointi oli huoneiston valmistuttua saatu toimitetuksi, sen tulosta ollut verrattava kirjanpitoon, jolloin vajuus olisi käynyt ilmi aikaisemmin kuin mitä oli ollut laita sen johdosta, että työtupien johtaja oli toimittanut vertailun vasta vuoden vaihteessa; mutta lausui lautakunta käsityksensä, että itse vajauksen syntyä olisi sitenkään meneteltäessä tuskin enää voitu välttää. Lopuksi lautakunta päätti lausunnossaan vielä huomauttaa, että heti sen jälkeen kuin työtupien johtaja oli saattanut työtupien johtokunnan puheenjohtajan ja huoltotoimen toimitusjohtajan tietoon toteamansa vajauksen, oli huoltolautakunnan lainoppinut sihteeri määrätty toimittamaan asiassa seikkaperäinen tutkimus sekä saatettu asia kaupunginreviisorin tietoon; niin myös, että huoltotoimen toimitusjohtaja oli jo ennen tutkimuksen päättymistä eli helmikuun 11 p:nä 1942 antanut alaisilleen viranhaltijoille kiertokirjeen, josta lautakunta oheisti lausuntoonsa kappaleen, terästäen siinä valvonta- y.m. velvollisuuksia ja oli työtupien johtokunta vuorostaan käsitellyt vajausasian tutkimuksen päätyttyä kokouksessaan maaliskuun 6 p:nä tehden siinä päätökset, jotka ilmenivät lautakunnan lausuntoon oheistetusta kokouksen pöytäkirjanotteesta. Esittämillään perusteilla huoltolautakunta lausunnossaan tuli siihen tulokseen, ettei ennen rikosoikeudellisen tutkimuksen päättymistä ollut aihetta enempään toimenpiteisiin organisation ja valvonnan tehostamismielessäkään, ja lausui lautakunta toivovansa, etteivät tilintarkastajain huomautukset antaisi kaupungin päättävälle viranomaisille aihetta enempään, niin vakaasti kuin tapahtumia muutoin olikin valitettava. On syytä merkitä, että molemmat asiat ovat edelleen oikeudellisen tutkimuksen varassa sekä että tilivapaus myönnettiin lautakunnalle.

Edellä mainitusta huoltotoimen toimitusjohtajan kiertokirjeestä ja työtupien johtokunnan kokouksen pöytäkirjasta merkitään tähän tarpeelliset otteet, jotka kuuluvat:

»Kiertokirje apulaisjohtajille, asiamiehelle, kamreerille, köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokanslioiden y.m. kanslioiden esimiehille, kunnalliskodin johtajalle, Tervalammen työlaitoksen johtajalle sekä työtupien johtajalle.

Kontrollin tehostamiseksi katson tarpeelliseksi erityisesti korostaa kesäkuun 14 p:nä 1937 vahvistetun viranhaltijain johtosäännön asiaankuuluvia määräyksiä niihin helmikuun 2 p:nä 1938 tehtyine muutoksineen ja palauttaa asianomaisten mieleen lähinnä seuraavaa:

3. Kamreerin tulee johtosääntönsä mukaan johtaa ja valvoa huolto- ja lastensuojelulautakunnan sekä niiden alaisten laitosten kassahallintoa ja tilejä sekä tehdä toimitusjohtajalle ehdotuksia kassa- ja tilitoimiston tehtävien ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi; ja johtosäännön 41 §:n 14 ja 19 kohdista ilmenee, että sekä pääkassan että alitilittäjien kassojen tarkastus on toimitettava kuukausittain. — On tärkeätä, että kassantarkastuksia, milloin vähänkin aihetta ilmaantuu, toimitetaan useamminkin sekä että kamreeri niissä omistaa huomiota myös varastoille ja varastokirjanpidolle sekä huolehtii siitä, että varastot ainakin pistokokeittain, ellei kokonaankin, inventoidaan useammin kuin kerran vuodessa, mieluummin vuosineljänneksittäin. Mikäli kamreeri huomaa kassa- tai varastoliikkeessä esiintyvän kontrollin kannalta tai muutoin puutteellisuuksia, on hänen tehtävä minulle esitykset parannuksista.

6. Työtupien johtaja vuorostaan valvoo työtupien koko toimintaa ja on hänen johtosäännön 84 §:n mukaan sitä varten m.m. käytävä mahdollisimman usein tarkastamassa kutakin työtupaa ja työtupien myymälää sekä ilmoitettava epäkohdista, puutteista ja virheellisyyksistä seuraavassa johtokunnan kokouksessa. Erittäinkin tulee johtajan valvoa, että työtupien ja myymälöiden hallussa olevaa omaisuutta hyvin hoidetaan, että kannetut varat kertyvät kassaan, että kaupintavarastoa hoidetaan huolella, että palkkappussit oikein lasketaan, että nimenhuutokirjat ovat kunnossa ja työpäivät korteille



oikein merkityt sekä että viranhaltijat yleensä täyttävät tehtävänsä. On erittäin tärkeätä, että työtupien johtaja kiinnittää jatkuvasti ja säännöllisesti huomiotaan siihen, että nimenhuutokirjat todella pidetään määräysten mukaisesti, niin ettei työpäivistä tule vääriä merkintöjä kortistoon; että tavarain myynnistä kertyvät varat päivittäin levereerataan kassaan; että raaka-ainevaraston kirjanpito on kunnossa ja varasto tallella, jota varten varasto on inventoitava riittävän usein; että myymälöiden valmistevarasto samoin on tallella, jota varten se on inventoitava vähintään kerran kummankin vuosipuoliskon aikana, sekä että myymälöistä myyntitulot päivittäin levereerataan toimiston kassaan; että kaupintavarastosta pidetään tarkkaa kirjanpitoa ja että tätä varastoa hoidetaan huolella, jota varten sekin on riittävän usein inventoitava; että tavarankuljetusläheteinä käytetään luotettavia henkilöitä ja että tavarain levereerauksessa muutoinkin menetellään johtosäännön mukaan j.n.e. Myös ruoantilauksiin on kiinnitettävä huomiota ja pidettävä silmällä, että annoslukumäärät kulloinkin vastaavat hoidokkien lukua. Mitään leväperäisyyttä, laiminlyöntejä tai omavaltaisuuksia menettelytavoissa ei ole sallittava; ja huolella on katsottava, että myymälänhoitajat kuittaavat vastaanottaneensa myymälöihin toimitetun tavarain sekä etteivät he ilman lupaa alenna tai ylennä määrättyjä myyntihinnoja. Varastot, niin raaka-aine kuin valmistevarastotkin, on pidettävä sivullisilta tarkoin suljettuina.

Helsingissä, huoltoviraston yleisen toimiston keskuskansliassa, helmikuun 11 p:nä 1942.

Viran puolesta:

Bruno Sarlin.»

»O t e Helsingin kaupungin huoltolautakunnan alaisten työtupien johtokunnan pöytäkirjasta 6 p:ltä maaliskuuta 1942.

Sitten kun pöytäkirjaan oli merkitty, että puheenjohtaja kutsui tämän §:n kohdalla pöytäkirjaa pitämään huoltolautakunnan sihteerin, tuomari A. Asteljoen, sekä että työtupien johtaja P. E. Kiljunen ilmoitti haluavansa poistua kokouksesta, kunnes tämä pykälä oli tullut käsitellyksi, johtokunta suoritti asiassa keskustelun sekä teki seuraavan päätöksen:

Sen nojalla, mitä toimitetussa tutkinnossa ja kuulustelussa on käynyt selville, johtokunta päätti:

1. huomioonottamalla mitä Helsingin kaupungin huoltolautakunnan alaisten viranhaltijain kesäkuun 14 p:nä 1937 vahvistetun johtosäännön 84 §:ssä, sellaisena kuin se muutettuna on tammikuun 2 p:nä 1939 annetussa johtosäännössä, on työtupien johtajan velvollisuudeksi määrätty huomauttaa työtupien johtajalle, että hänen on tarkoin noudatettava mainitussa pykälässä määrättyä valvontavelvollisuuttaan sekä tällöin kiinnitettävä erityisesti huomiota työtupien myymälöiden ja varastojen hoitoon, kirjanpitoon ja tilityksiin sekä tilauskirjanpitoon, niin myös laiminlyöntejä ja virheellisyyksiä tai muita oikaistavia menettelytapoja havaittuaan ilmoitettava niistä, kuten on määrätty, johtokunnalle kulloinkin sen seuraavassa kokouksessa;

2. todeta, että sekä ylimääräinen myymäläapulainen työtupien talossa Helsinginkatu 24 nykyisin sijaitsevassa myymälässä — — — sekä varsinkin saman myymälän ylimääräinen hoitaja — — —, joka viimeksi on toiminut myymälän kassanhoitajana, ovat virkaansa hoitaessaan tehneet virheitä ja laiminlyöntejä, jotka näyttävät antavan aiheutta Helsingin kaupungin voimassa olevan virkasäännön 12 §:ssä määrättyihin toimenpiteisiin, mutta siihen nähden, että heidän menettelynsä ja toimintansa laatu voi lopullisesti selvitä vasta asiassa toimitettavan poliisitutkinnon yhteydessä, jäädä ennen kurinpidollisiin toimenpiteisiin ryhtymistä odottamaan poliisitutkinnon tuloksia, mihin mennessä työtupien johtajan kuitenkin on tarkoin pidettävä silmällä myymälän toimintaa sekä päivittäin tarkastettava sen kassa ja tilitykset ottamalla huomioon, mitä huoltotoimen toimitusjohtajan helmikuun 11 p:lle 1942 päiväämässä kiertokirjeessä n:o 509 m.m. siinä

suhteessa on määrätty, sekä määrättävä myymälän kassaa hoitamaan joku toinen kuin — — —; ja

3. lähettää huoltolautakunnan sihteerin, tuomari A. Asteljoen toimittamassa kuulus-  
telussa kertyneet pöytäkirjat liitteineen Helsingin rikospoliisille pyynnöllä, että rikos-  
poliisin toimesta niin pian kuin mahdollista suoritettaisiin tutkinto siitä, millaisten rikollis-  
ten tekojen kautta vajuus työtupien myyntivarastossa on syntynyt ja ketkä rikoksiin  
ovat syyllistyneet, sekä että kappale tutkintopöytäkirjaa heti sen valmistuttua lähetet-  
täisiin johtokunnalle sille kuuluviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.»

Vakuudeksi:

Felix Kreander.

P. E. Kiljunen.»

Kokouksessaan helmikuun 2 p:nä huoltolautakunnan hallinto-osasto käsitteli sosiaali-  
ministeriön kirjelmän tammikuun 15 p:ltä, joka koski huoltotyöntekijäin koulutusta ja  
jossa tiedusteltiin oliko lautakunta suostuvainen järjestämään huoltotyöntekijöiksi aiko-  
ville harjoittelumahdollisuuksia, sekä, jos vastaus oli myönteinen, antamaan vastaukset  
harjoittelun järjestämisestä koskeviin, ministeriön kirjeessä esitettyihin kysymyksiin. Hal-  
linto-osasto päätti vastata ministeriön tiedusteluun myöntävästi sekä samalla ilmoittaa,  
että harjoittelijoita voitiin ottaa yhteensä enintään 16, joista 10 avoimen huollon alalle  
ja 6 suljetun huollon alalle; että suljetun huollon alalle aikovista kunnalliskotiin harjoit-  
telijoiksi otettavista kaikkien tuli olla naisia; että menestyksellisesti harjoitelleiden toi-  
meentulomahdollisuuksia pyrittiin helpottamaan siten, että heidät määrättiin, mikäli  
mahdollista, kesälomasijaisiksi; että suljetun huollon alalle aikovia harjoittelijoita ei voitu  
majoittaa kunnalliskotiin, koska tarkoitusta varten ei ollut olemassa huoneistoa eikä mää-  
rärahaa, mutta että harjoittelijoille annettiin korvaukseksi työstään vapaa ruoka, jota  
varten lautakunnan menoarviossa oli määräraha; sekä että huoltotoimen toimitusjohtaja  
ja huoltoviraston ja -laitosten viranhaltijat olivat suostuvaliset antamaan harjoittelijoille  
tarpeellisen ohjauksen.

Kuten aikaisemmissa toimintakertomuksissa on mainittu, Pelastusarmeija on jo useina  
talvina ylläpitänyt kaupungissa kodittomien miesten lämmittelytupaa, jossa kävijöille  
samalla on tarpeen mukaan annettu lämmintä ruokaa. Tätä toimintaa, jonka avulla on py-  
ritty torjumaan kerjuuta sekä toimeettomien henkilöiden oleskelua rautatieaseman y.m.  
julkisten rakennusten eteishalleissa ja yksityisten talojen porraskäytävissä, kaupunki  
on, huoltolautakunnan tai sen hallinto-osaston suosituksesta, tämänkin kertomusvuoden  
kuluessa tukenut myöntämällä tarkoitusta varten apurahoja.

Kokouksessaan helmikuun 6 p:nä huoltolautakunta käsitteli Tervalammen työlaitok-  
sen johtokunnan helmikuun 2 p:nä huoltolautakunnalle lähettämän kirjelmän, jossa  
johtokunta ilmoitti kokouksessaan tammikuun 30 p:nä hyväksyneensä kirjelmää seuran-  
neen huoltotoimen toimitusjohtajan yksissä neuvoin sanotun työlaitoksen johtajan kanssa  
laatiman tammikuun 24 p:lle päivätyn promemorian sen lopussa esiintyvine ponsineen,  
jotka koskivat naispuolisten hoidokkien ja irtolaisuudesta työlaitokseen määrättyjen  
naispuolisten henkilöiden ottamista Tervalammen työlaitokseen, sekä pyysi huoltolauta-  
kuntaa myös puolestaan hyväksymään promemoriassa tehdyt esitykset ja ryhtymään  
niiden toimeenpanoksi ponsissa ehdotettuihin toimenpiteisiin. Mainituissa ponsissa joh-  
tokunta ehdotti, että huoltolautakunta tekisi kaupunginhallitukselle esityksen, että kau-  
punginhallitus oikeuttaisi huoltolautakunnan sijoittamaan Tervalammen työlaitokseen,  
mikäli asianomaiset valtion tarkastusviranomaiset antaisivat siihen suostumuksensa  
myöskin köyhäinlaitoksissa edellytetyjä naispuolisia työlaitoshoidokkeja sekä, jos sosiaa-  
liministeriö, huoltolautakunnan anomuksesta hyväksyisi työlaitokseen tarkoitusta varten  
järjestettävän irtolaisosaston irtolaisten työlaitososastoksi, myös naispuolisia irtolaisia.  
Johtokunta ehdotti samalla, että huoltolautakunta, edellyttämällä kaupunginhallituk-  
sen suostuvan edellä mainittuun lautakunnan esitykseen, päättäisi: 1) valmistuttaa ja  
hyväksyä sekä kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi lähettää ehdotuksen maaherran  
vahvistettavaksi Tervalammen työlaitoksen irtolaisosaston ohjesäännöksi; 2) anoa sosiaali-  
ministeriöltä, että ministeriö hyväksyisi Tervalammen työlaitokseen tarkoitusta varten  
järjestettävän irtolaisosaston irtolaisten työlaitososastoksi sekä oikeuttaisi lautakunnan

sijoittamaan laitokseen myös köyhäinhoitolaissa edellytetyjä naispuolisia työlaitoshoidokkeja; 3) hyväksyä puolestaan sellaisen työlaitoksen vartijakunnan ja vartijakunnan palkkauksen järjestelyn kuin mainitussa promemoriassa oli esitetty ja pyytää järjestelylle kaupunginhallituksen hyväksymisen; sekä 4) jättää laitoksen johtokunnan tehtäväksi aikanaan eli sen jälkeen kuin kaikki vartijat olivat sotapalveluksesta kotiutuneet sanoa, harkintansa mukaan, irti kaksi työlaitoksen miespuolista vartijaa ja tehdä huoltolautakunnan hallinto-osastolle ehdotuksen ylimääräisen naispuolisen vartijakunnan ottamisesta niin pian kuin oli saatu tieto siitä, että naishoidokkeja voitiin laitokseen ottaa. Lautakunta päättikin hyväksyä johtokunnan edellä kerrotuin tavoin syntyneet esitykset ja jätti samalla huoltotoimen toimitusjohtajan huoleksi valmistaa ja aikanaan lautakunnan hyväksyttäväksi esittää kysymykseen tulleen ohjesääntöehdotuksen. Kokouksessaan maaliskuun 2 p:nä hallinto-osasto käsitteli otteen kaupunginhallituksen helmikuun 19 p:n pöytäkirjasta, josta havaittiin, että kaupunginhallitus puolestaan oli hyväksynyt huoltolautakunnan esityksen köyhäinhoitolaissa edellytetyjen naispuolisten hoidokkien ottamisesta työlaitokseen sekä myös irtolaisnaisten laitokseen sijoittamisesta, mikäli sosiaaliministeriöltä saatiin siihen suostumus, niin myös, että kaupunginhallitus oli samalla hyväksynyt esitetyn vartijakunnan järjestelyn. — Huoltolautakunnan kokouksessa maaliskuun 30 p:nä päätettiin sitten merkitä tiedoksi sekä Tervalammen työlaitoksen johtokunnan tietoon saatettavaksi, että sosiaaliministeriö oli huoltolautakunnalle osoittamassaan helmikuun 28 p:lle päivätyssä kirjelmässä ilmoittanut, tehdyn anomuksen johdosta, hyväksyneensä Tervalammen työlaitoksen myöskin irtolaisten työlaitokseksi siten, että laitoksessa saatiin pitää tarkoitusta varten järjestetyssä osastossa naispuolisia irtolaisia enintään 24 ehdoin, että heidät eristettiin miespuolisista työlaitoshoidokeista ja köyhäinhoitolain nojalla hoidettavista naispuolisista työlaitoshoidokeista, samoin sosiaaliministeriön toinen kirjelmä samalta päivältä, josta näkyi, että ministeriö oli oikeuttanut lautakunnan ottamaan miespuolisten hoidokkien ohella laitokseen myös naispuolisia köyhäinhoitolain edellyttämiä hoidokkeja ehdoin, että heidät eristettiin miespuolisista hoidokeista ja irtolaisista. Samassa kokouksessa käsiteltiin huoltotoimen toimitusjohtajan laati ja Tervalammen työlaitoksen johtokunnan puoltama ehdotus Lisäyksiksi sosiaaliministeriön joulukuun 21 p:nä 1936 vahvistamaan Helsingin kaupungin huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten ohjesääntöön, joita lisäyksiä on noudatettava Helsingin kaupungin omistaman Tervalammen työlaitoksen toimiessa sosiaaliministeriön hyväksymänä työlaitoksena; ja lautakunta päätti hyväksyä ehdotuksen sellaisenaan sekä pyytää kaupunginhallitusta saattamaan sen valtuuston hyväksyttäväksi ja alistamaan ohjesääntöehdotuksen myös Uudenmaan lääninhallituksen vahvistettavaksi.

Huoltolautakunnan hallinto-osaston kokouksessa kesäkuun 1 p:nä käsiteltiin sen jälkeen kaupunginhallituksen huhtikuun 30 p:lle päivätyä kirjelmää, jonka ohella huoltolautakunnalle oli lähetetty kaupunginvaltuuston huhtikuun 22 p:nä pidetyn kokouksen päätösluettelo, josta näkyi, että valtuusto oli hyväksynyt edellä kerrotun lisäohjesäännön sekä alistanut sen asianomaisen lääninhallituksen vahvistettavaksi; ja lautakunta päätti merkitä ilmoituksen tiedoksi. Uudenmaan lääninhallitus vahvistikin lisäohjesäännön kesäkuun 4 p:nä, joten Tervalammen työlaitos oli lopullisesti muodostunut tyyssijaksi kumpaakin sukupuolta oleville köyhäinhoitolaissa edellytetyille hoidokeille sekä samalla naispuolisille irtolaisille, joiden viimeksi mainittujen lukumäärää sosiaaliministeriö myöhemmin suostui huomattavasti lisäämään, niin että sodan johdosta supistuneesta köyhäinhoitolain mukaisten hoidokkitapausten luvusta huolimatta laitoksen laaja maatalous on saatu hoidetuksi.

Kokouksessaan kesäkuun 1 p:nä huoltolautakunta käsitteli Tervalammen työlaitoksen johtokunnan toukokuun 28 p:lle päivämäärän kirjelmän, jossa johtokunta esitti, että lautakunta päättäisi tehdä eräitä muutoksia Tervalammen työlaitoksen päiväjärjestykseen; hyväksyä laitoksen naishoidokkien työnsuoritusten ja käytöksen arvostelussa noudatettavaksi lautakunnan tammikuun 31 p:nä 1938 vahvistamat arvosteluperusteet; vahvistaa naispuolisten työvelvollisten velanlyhennyspisteiden raha-arvot sekä päivittäisen huoltokorvauksen johtokunnan esittämiksi; vahvistaa samoin kuntoisuuspisteen raha-arvoksi johtokunnan esittämän arvon ja antaa Tervalammen työlaitoksen johtajalle tehtäväksi yksissä neuvoin Käpylän laitosten johtajan kanssa tehdä esityksen siitä, oliko nykyoloissa korotettava ja miten velanlyhennyspisteiden raha-arvoja ja hoidokkien päivittäistä huoltokorvausta; ja lautakunta päätti sellaisenaan hyväksyä johtokunnan ehdo-

tukset, joiden mukaisesti työaika Tervalammen työlaitoksessa tuli olemaan tammi- ja joulukuussa entisen 7 tunnin asemasta 8 tuntia sekä maalisi- ja lokakuussa entisen 9 tunnin asemasta samoin 8 tuntia, köyhäinhuoltokorvauksessa käytettävän velanlyhennyspisteen raha-arvo naispuolisille työvelvollisille toistaiseksi 10-tuntisena työpäivänä 3 mk ja 8-tuntisena työpäivänä 2: 50 mk, päivittäinen huoltokorvaus toistaiseksi 10 mk sekä kuntoisuuspisteen raha-arvo naispuolisten hoidokkien osalta 15 p eli sama kuin miespuolisilla hoidokeilla. Tervalammen työlaitoksen johtajan yksissä neuvoin Käpylän laitosten johtajan kanssa laadittua edellä mainitussa asiassa perustellun ehdotuksensa, jota molempien laitosten johtokunnat ja huoltotoimen toimitusjohtaja olivat yhtyneet kannattamaan, huoltolautakunta kokouksessaan marraskuun 30 p:nä päätti:

1) että velanlyhennyspisteen arvo kunnalliskodin yhteydessä olevassa työlaitoksessa, jossa työpäivän pituus oli koko vuoden 8 tuntia, oli oleva 6 mk;

2) että velanlyhennyspisteen arvo Tervalammen työlaitoksessa, jossa työpäivän pituus oli kesän aikana 10 tuntia ja talven aikana 8 tuntia, oli oleva 10-tuntisena työpäivänä miehille 6: 50 mk ja naisille 5 mk sekä 8-tuntisena työpäivänä miehille 5: 50 mk ja naisille 4 mk; sekä

3) että huoltokorvauksen arvo miehille molemmissa työlaitoksissa oli oleva 24 mk ja Tervalammen työlaitoksessa naisille 16 mk; niin myös

4) että muutokset tulivat voimaan tammikuun 1 p:stä 1943 lukien.

Kokouksessaan lokakuun 5 p:nä huoltolautakunnan hallinto-osasto päätti hyväksyä huoltotoimen toimitusjohtajan ilmoituksen ja selostuksen toimenpiteistä, joihin hän oli ryhtynyt helpottaakseen Tervalammen työlaitoksen laajojen viljelysten sadonkorjuuta. Selostuksesta ilmeni, että toimitusjohtaja oli järjestänyt huoltoviraston viranhaltijain talkoot välittömästi sekä että useampina päivinä oli n. 50 viranhaltijaa kerrallaan osallistunut Tervalammen kartanon viljelyksillä sadonkorjuuseen, lähinnä perunannostoon.

Kaupunginhallituksen pyydettyä maaliskuun 13 p:lle päivätyllä läheteellä huoltolautakunnalta lausuntoa Helsingin Vapaan huollon keskuksen anomuksesta, että keskukselle v:ksi 1942 myönnettäisiin 125 000 mk:n suuruinen apuraha toimistokulujen peittämiseksi, jotta avustustoimintaa varten lahjoitettuja varoja ei tarvitsisi käyttää hallintomenoihin, huoltolautakunta kokouksessaan maaliskuun 30 p:nä päätti lämpimästi puoltaa anomusta, koska Vapaan huollon keskuksella oli suuri merkitys pääkaupungin vapaaehtoisen avustustoiminnan keskittäjänä ja Suomen huollon paikalliselimenä sekä sodan johdosta tavalla tai toisella kärsimään joutuneiden aseman helpottajana ja koska järjestön toiminta oli samalla koitunut kaupungille taloudelliseksikin hyödyksi supistamalla lakisääteisen avustustoiminnan menoja varsinkin n.s. suoranaisten avustusten osalta. Anottu avustus myönnettiin.

V:n 1941 toimintakertomuksessa selostettiin huoltolautakunnan sanotun vuoden maaliskuun 26 p:nä tekemä päätös, joka koski ruoka-avustusten punnitsemisessa noudatettavia, normeeraavia ohjeita huomioonottamalla ravintofysiologiset ja hintain kallistumisesta johtuneet vaatimukset; ja mainittiin samalla lautakunnan valtuuttaneen huoltotoimen toimitusjohtajan elintarvikkeiden hintojen kohoamisen ja siitä johtuvan ravintoindeksin nousun perusteella antamaan ohjeita hyväksyttyjen normien prosenttuaaliseksi korottamiseksi. Tämän johdosta on mainittava, että huoltotoimen toimitusjohtaja, saamansa valtuutuksen nojalla, harkitsi oikeaksi korottaa kyseistä normia tammikuun 16 p:nä n. 10 %:lla, kesäkuun 17 p:nä yhteensä alkuperäisestä normista n. 20 %:lla sekä lokakuun 29 p:nä yhteensä alkuperäisestä normista n. 30 %:lla noudattamalla ratkaisuihinsa lähinnä elintarvikkeindeksin nousua.

Merkittäköön vielä, että huoltotoimen toimitusjohtaja joutui kertomusvuoden kuluessa antamaan virkailijakunnalle sarjan ohjaavia kiertokirjeitä, joiden lähempi selostaminen paisuttaisi kertomuksen liian laajaksi; niin myös, että lukuisat huoltolautakunnan alaiset viranhaltijat edelleen olivat puolustusvoimien palveluksessa. Siten syntyneitä vakansseja ei huoltolautakunta kuitenkaan täyttänyt viransijaisilla kuin poikkeustapauksissa, vaan suorittivat kotirintamalle jääneet edelleenkin omien virkatehtäviensä ohella myös rintamalla olleiden virkatehtävät, joten kaupungille säästyi huomattavia rahamääriä. Tällainen järjestely kävi mahdolliseksi myös sen johdosta, että avustustapausten lukumäärä osoitti jatkuvasti hyvin huomattavaa laskusuuntaa lähinnä sen johdosta, että työmarkkinatilanne muodostui arvaamattoman hyväksi sekä että valtio ja vapaat kansalaisjärjestöt suorittivat voimaperäistä avustustoimintaa.

### D. Katsaus huoltoviraston toimintaan

*Virkailijat.* Merkittävimpänä muutoksena viraston virkailijakunnassa on mainittava, että lautakunnan asiamies, lakitieteenkandidaatti A. Simonen erosi joulukuun 1 p:stä lukien virastaan siirtyäkseen toiseen toimeen, suoritettuaan viraston palveluksessa useiden vuosien ajan erittäin menestyksellisen virkakauden varsinkin viraston asiamiestoimiston uudelleenorganisation luomisessa. Eläkkeelle siirtyivät kertomusvuoden aikana viranhaltijoista kanslianhoidaja E. Mellberg ja kodissakävijä I. Ek.

*Kansliatyö.* Huoltoviraston yleisestä toimistosta lähetettiin kertomusvuonna yhteensä 7 069 kirjelmää, johon ei sisälly irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian kirjeenvaihto. Niistä tuli keskuskanslian osalle 3 608, rekisterikanslian osalle 1 433, köyhäinhuoltoja varten asetettujen huoltokanslioiden osalle 845 ja työttömyyshuoltokanslian osalle 1 183.

Köyhäinhoidon saamista koskevia anomuksia tehtiin köyhäinhuoltoja varten asetettuihin huoltokanslioihin yhteensä 36 162, joita eri kansliat valmistelivat seuraavasti:

|                 |       |                      |                        |
|-----------------|-------|----------------------|------------------------|
| I kanslia ..... | 5 116 | V kanslia .....      | 5 597                  |
| II » .....      | 4 806 | VI » (laitos-) ..... | 4 547                  |
| III » .....     | 5 764 | VII » .....          | 5 583                  |
| IV » .....      | 4 749 |                      |                        |
|                 |       |                      | <u>Yhteensä 36 162</u> |

Lisäksi vastaanotettiin rekisterikansliassa sairaaloiden maksusitoumusanomuksia 4 090.

Köyhäinhuoltoja varten asetetuissa huoltokanslioissa käsiteltyjen asioiden kokonaismäärä oli yhteensä 139 334, joista I kansliassa 19 570, II:ssa 19 249, III:ssa 24 592, IV:ssä 17 272, V:ssä 18 576, VI:ssa (laitoskansliassa) 19 603 ja VII:ssä 20 472. Näiden kanslioiden kodissakävijät suorittivat yhteensä 36 526 kotikäyntiä jakautuen eri kanslioihin kuuluvien valvontapiirien kesken siten, että I kanslian osalle tuli 5 163, II:n 5 599, III:n 5 213, IV:n 4 533, V:n 5 648, VI:n (laitoskanslian) 4 643 ja VII:n 5 727. Kanslian-esimiehet toimittivat edellisten lisäksi yhteensä 665 tarkistuskäyntiä avunsaajain luona. Köyhäinhoidon diakonissat suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä, sairaita tai muita sellaisia henkilöitä, jotka tarvitsivat erikoishuoltoa. Diakonissojen tekemiä kotikäyntejä oli yhteensä 20 309.

Huoltoviraston keskuskanslia sijaitsi edelleen vuokrahuoneistossa Siltasaarenkadun talossa n:ot 3—5. Köyhäinhuoltoja varten asetetut huoltokansliat pidettiin avoinna arkipäivisin klo 9—14 paitsi lauantaisin ja juhla-aattona klo 9—13.

Rekisterikansliassa hoidetun avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisääntyi kertomusvuonna 2 511 uudella kortilla ja sisälsi rekisteri vuoden päättyessä 125 409 korttia. Henkilöasiakirjavihkojen eli n.s. aktien luku kasvoi 3 409:llä ja oli niiden kokonaismäärä vuoden lopussa 124 440. Rekisteristä annettiin avunanoja koskevia tietoja viranomaisille, avustusjärjestöille ja yksityisille 2 795 tapauksessa. Erikseen pidetyssä sairaalahoidon- ja lääkekortistossa oli kertomusvuonna n.s. eläviä kortteja 5 402. Uusia avustuskortteja annettiin kansliasta 1 425. Näiden tehtävien ohella annettiin kansliasta kirjallisesti verotusvalmisteluvirastolle sen pyytämät tiedot 6 631 avunsaajasta. Kansliassa käsiteltiin vuoden kuluessa 2 642 sairaalahuoltoa koskevaa anomusta; niistä annettiin 1 066 tapauksessa maksusitoumus sairaaloihin, 785 tapauksessa varattomuustodistus, 603 anomusta evättiin ja 188 tapauksessa anomus raukesi. Kodissakävijäin käyntejä aiheutui näistä tapauksista yhteensä 2 832. Rekisterikanslian tehtäviin on lopuksi kuulunut huoltotoimintaa valaisevien tilastollisten katsausten laatiminen ja niiden aineiston kokoaminen sekä kaupungin ja valtion tilastoja varten tarpeellisten ensitietojen kerääminen ja asianomaisille viranomaisille toimittaminen.

Irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian kansliatyön määrä selviää vain osittain tilastotietojen avulla. On nimittäin otettava huomioon, että ne tutkimukset, jotka kohdistetaan jokaisen kanslian tietoon tulleen henkilön elämäntapaan ja olosuhteisiin ennen kuin häneen voidaan ryhtyä soveltamaan lain edellyttämiä huoltotoimenpiteitä, ovat perusteellisempia ja suuritöisempiä kuin esim. köyhäinhuoltotapauksissa.

Uusia alkoholistitapauksia ilmoitettiin kertomusvuonna kansliaan tai muuten tuli sen tietoon kaikkiaan 553 ja irtolaistapauksia 230. Kun näiden lisäksi edelliseltä vuodelta jääneitä tapauksia oli vielä tutkimatta, saivat kodissakävijät kertomusvuonna tutkittavaksi kaikkiaan 3 651 tapausta. Alkoholisteihin kohdistuvia varoituspäätöksiä tehtiin 371,

valvonta- ja jatkovalvontapäätöksiä 108, jälkivalvontapäätöksiä 14 ja huoltolaan lähettämisesityksiä 26. Irtolaisiin kohdistuvia varoituspäätöksiä tehtiin 223, valvonta- ja jatkovalvontapäätöksiä 79, jälkivalvontapäätöksiä 49, työlaitokseen lähettämispäätöksiä 113 ja pakkotyöhön määräämispäätöksiä 30. Tarkempi selvitys vuoden aikana alkoholisti-huollossa olleista henkilöistä, luvultaan 543, ja irtolaishuollossa olleista, luvultaan 666, on edempänä (s. 94—106). Kansliasta lähetettiin 3 431 ja sinne saapui 3 478 kirjelmää.

Asiamiestoimiston viiden eri kanslian tehtävät on v:n 1938 kertomuksessa tarkemmin selostettu, joten tässä esitetään vain kertomusvuoteen kohdistuvia numerotietoja niiden kansliatoiminnasta. Asiamiestoimiston yleiskanslian monihaaraaisista yleisluontoisista tehtävistä ei kuitenkaan asian laatuun katsoen ole esitettävissä tilastonumeroita.

Ulkokuntalaisia koskevien asiain eli A-kanslia esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 2 350 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 1 895 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna vireillepantuja uusia tapauksia 581, joista 443 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa. Kaikista vireillä olevista tapauksista saatiin kertomusvuonna lopullisesti selvitettyiksi 837 tapausta, joista 711 huoltolautakunnan, loput lastensuojelulautakunnan. Kansliaan saapui kirjelmiä 5 787 ja niitä lähetettiin 7 648.

Ulkokunnissa huollettuja helsinkiläisiä koskevien asiain eli B-kansliaan saapui vuoden varrella toisilta kunnilta korvausvaatimuksia, jotka huoltolautakuntien antaman hoidon osalta koskivat 1 420 eri päähenkilöä, mutta nousi laskutustapausten määrä heidän kohdaltaan 2 704:ään. Lisäksi suoritti kanslia alkoholisti- ja irtolaislakien nojalla alkoholistihuoltoloissa ja työlaitoksissa hoidettujen henkilöiden kustannusten perimisiä valtiolta. Kirjelmiä saapui kansliaan 5 443 ja niitä lähetettiin sieltä 3 032.

Valtiontapausten eli D-kanslia haki korvauksia valtiolta köyhäinhuoltolain nojalla annetusta huollosta, jonka valtio lain mukaan on velvollinen korvaamaan, kaikkiaan 596 eri henkilöä koskevassa tapauksessa, ja koski niistä 484 huoltolautakunnan, 96 lastensuojelulautakunnan ja loput 16 molempien antamaa avustusta. Näiden lisäksi kanslia haki valtiolta korvausta 242 sotasiirtolaisen saamasta huollosta ja siirtokustannuksista, lautakunnan 42 henkilölle antamasta ammattiopetusavustuksesta ja 23 raajarikolle lautakunnan toimesta hankitusta proteesista; näistä hylättiin 4 ammattiopetustapausta ja 1 proteesianomus sekä 7 proteesianomusta jäi vuoden vaihteessa ratkaisemattomaksi. Kansliaan saapui 3 881 ja sieltä lähetettiin 2 625 kirjelmää.

Yksityisiin elatusvelvollisiin kohdistuvien korvausasiain eli L-kanslia velkoi yksityisiltä elatusvelvollisilta korvausta 24 534 avunsaajapäähenkilölle annetusta avusta, joista 21 612 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa (niistä 21 425 köyhäinhoitoa, 90 alkoholistihuoltoa ja 97 sotasiirtolaishoitoa) sekä loput 2 922 lastensuojelulautakunnan antamaa hoitoa. Uusia tapauksia oli kokonaismäärästä 2 158, joista 1 798 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan. Kertomusvuonna selvitettiin lopullisesti kaikkiaan 3 261 tapausta, niistä huoltolautakunnan 3 077 ja 184 lastensuojelulautakunnan. Kansliaan saapui 13 349 kirjelmää ja sieltä lähetettiin 32 378 kirjelmää.

Työlaitokseen kanslia lähetti työllään annettua köyhäinhoitoa korvaamaan 45 miestä ja kunnalliskotiin 3 naista.

Koko asiamiestoimiston lähettämien kirjelmien yhteinen lukumäärä oli 45 683 ja saapuneiden 28 460.

## II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

### A. Köyhäinhuoltolakiin perustuva huolto

#### *Avunsaajat*

*Avunsaajien lukumäärä.* Varsinaisia avunsaajia oli yhteensä 8 388 henkilöä eli 2.8 % kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä asukasluvusta vuoden lopussa. Miehiä oli näistä 2 653, naisia 5 569 ja alle 16 vuotiaita lapsia 166. Edelliseen vuoteen verrattuna oli kokonaislukumäärässä vähennystä 3 554 henkilöä eli 29.8 %.

Tilapäistä avustusta eli vain kotiaavustusta alle 500 mk saaneita oli 1 166 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 1 316 henkilön eli 53.0 %:n vähennystä. Turvautuminen köyhäinhuoltoapuun oli siis sekä varsinaisten että varsinkin tilapäisten avunsaajien kohdalla tuntuvasti vähentynyt. Laskemalla molemmat edellä olevat avunsaajain ryhmät yhteen, saadaan välittömästi avustettujen luvuksi 9 554 henkilöä.

Näiden lisäksi on kotiin annetuista varsinaisista kotiaavustuksista välillisesti tullut osalliseksi 2 186 henkilöä, joista avunsaajain aviopuolisoita 555 ja lapsia 1 631. Laskemalla yhteen varsinaiset sekä tilapäisesti ja välillisesti avustetut, saadaan summaksi 11 740, joka henkilöluku osoittaa Helsingin kaupungin köyhäinhoidosta välittömästi tai välillisesti osallisiksi tulleiden koko määrän.

Yllä mainittuihin lukuihin sisältymättöminä ryhminä on vielä mainittava muissa kunnissa avustetut, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivat henkilöt, yhteensä 1 420, sekä huoltotoimen varsinaisiin määrärahoihin kuulumattomilla lahjoitusvaroilla avustetut 181 henkilöä.

Köyhäinhuoltoavustusta nauttineiden henkilöiden lukumäärän kehitystä v. 1933—42 absoluuttisesti sekä suhteessa kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyyn kaupungin väestöön kunkin vuoden lopussa osoittaa seuraava vertailu:

|                                                         | 1933   | 1934   | 1935   | 1936   | 1937   | 1938   | 1939   | 1940   | 1941   | 1942   |
|---------------------------------------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
| Absoluuttiset luvut                                     |        |        |        |        |        |        |        |        |        |        |
| Varsinaiset avunsaajat .....                            | 25 343 | 20 612 | 19 174 | 17 753 | 14 994 | 12 853 | 12 249 | 13 021 | 11 942 | 8 388  |
| Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat .....               | 35 282 | 28 166 | 25 639 | 23 499 | 18 872 | 16 141 | 16 053 | 16 657 | 14 424 | 9 554  |
| Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut ..... | 50 939 | 39 346 | 35 555 | 32 446 | 25 420 | 21 019 | 20 425 | 21 527 | 19 236 | 11 740 |
| %:na väkiluvusta                                        |        |        |        |        |        |        |        |        |        |        |
| Varsinaiset avunsaajat .....                            | 9.4    | 7.6    | 6.9    | 6.3    | 5.1    | 4.2    | 3.9    | 4.1    | 3.7    | 2.6    |
| Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat .....               | 13.1   | 10.3   | 9.2    | 8.3    | 6.4    | 5.3    | 5.1    | 5.2    | 4.5    | 2.9    |
| Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut ..... | 19.0   | 14.4   | 12.8   | 11.4   | 8.7    | 6.9    | 6.5    | 6.7    | 6.0    | 3.6    |

Kun yksityiskohtaisempia tilastotietoja kerätään vain tärkeimmästä avunsaajien ryhmästä, nimittäin varsinaisista avunsaajista, koskevat niinmuodoin kaikki seuraavat selvitykset yksinomaan näitä. Siten oli syntymäpaikkaa koskevan selvityksen perusteella kaikista varsinaisista avunsaajista 81.1 % syntynyt muulla paikkakunnalla <sup>1)</sup> kuin Helsingin kaupungissa. Maaseudulla oli syntynyt 62.0 %, maamme kaupungeissa 33.4 %, ulkomailla 4.4 % ja 0.2 %:n syntymäpaikka oli tuntematon. Erikseen miehistä, naisista ja alle 16 vuotiaista lapsista oli muualla kuin Helsingissä syntyneitä seuraavasti:

|                                                         | Miehiä | Naisia | Lapsia | Yhteensä |
|---------------------------------------------------------|--------|--------|--------|----------|
| Muualla <sup>1)</sup> kuin Helsingissä syntyneitä ..... | 2 048  | 4 730  | 22     | 6 800    |
| %:na varsinaisista avunsaajista .....                   | 77.2   | 84.9   | 13.3   | 81.1     |

Yli 3/4 miehistä ja runsaasti 4/5 naisista ei siis kuulunut kaupungin syntyperäiseen väestöön. Sen sijaan alle 16 vuotiaista avustetuista oli melkein 9/10 syntyisin helsinkiläisiä.

*Avunsaajien kotipaikkaoikeus.* Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus muualla kuin Helsingin kaupungissa oli 1 767 henkilöllä eli 21.1 %:lla varsinaisista avunsaajista, ja on tähän luettu myös ne henkilöt, joiden kotipaikkaoikeus oli selvittämättä tahi riidan

<sup>1)</sup> Tuntematon syntymäpaikka siihen luettuna.

alainen. Erikseen miehiin, naisiin ja alle 16 vuotiaisiin lapsiin nähden oli vastaava luku seuraava:

|                                                           | Miehiä | Naisia | Lapsia | Yhteensä |
|-----------------------------------------------------------|--------|--------|--------|----------|
| Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavia ..... | 544    | 1 169  | 54     | 1 767    |
| %:na varsinaisista avunsaajista .....                     | 20.5   | 21.0   | 32.5   | 21.1     |

Tämän avustettavien ryhmän suuruus ja prosenteissa laskettu osuus kaikista varsinaisista avustetuista oli v. 1933—42 seuraava:

|                                                                 | 1933  | 1934  | 1935  | 1936  | 1937  | 1938  | 1939  | 1940  | 1941  | 1942  |
|-----------------------------------------------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
| Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien luku ..... | 5 174 | 3 934 | 3 727 | 3 370 | 2 795 | 2 597 | 2 715 | 2 921 | 2 668 | 1 767 |
| %:na varsinaisista avunsaajista .....                           | 20.4  | 19.1  | 19.4  | 19.0  | 18.6  | 20.2  | 22.2  | 22.4  | 22.3  | 21.1  |

Kertomusvuonna siis niiden osuus, joiden kotipaikkaoikeus oli muualla kuin Helsingissä, hieman alentui.

*Avuntarpeen syy.* Avuntarpeen syynä 16 vuotta täyttäneillä avunsaajilla oli useimmissa tapauksissa sairaus, kivullosuus ja muu työkyvyttömyys, joiden osuus oli 58.8 %, josta mielisairaus 19.7 %, tuberkuloosi 5.8 %, tylsä- ja vähämielisyyt 1.7 %, nivelreumatismi 1.3 %, raajarikkoisuus 1.2 %, sokeus ja kuurous 0.6 % sekä muut sairaudet 28.6 %. Vanhuudenheikkous oli syynä 26.2 %:lla, huolehtiminen avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta 2.7 %:lla, riittämätön ansio 2.7 %:lla, työttömyys 2.6 %:lla, aviopuolison perheensä jättäminen 2.0 %:lla, perheen suurilukuisuus 0.8 %:lla, synnytys 0.7 %:lla ja aviopuolison kuolema 0.2 %:lla sekä tässä mainitsemattomat muut syyt 3.3 %:lla. Edelliseen vuoteen verraten on varsinkin vanhuudenheikkouden ja mielisairauden suhteellinen osuus huomattavimmin kasvanut, kun sitä vastoin työttömyyden osuus sodan seurausilmiönä on vähentynyt aivan mitättömäksi. Muiden syyryhmien osalta muutokset ovat varsin vähäisiä. Jos verrataan eri sukupuolia keskenään, niin voidaan varsinkin parin syyryhmän kohdalla havaita sängen tuntuva ero: vanhuudenheikkous esiintyi nimittäin syynä naisilla 30.4 %:lla, mutta miehillä vain 17.3 %:lla, kun taas tuberkuloosi oli miesten osalta syynä 11.4 %:lla, mutta naisten osalta vain 3.1 %:lla.

Kymmenvuotiskautena 1933—42 eri syyryhmien suhteellinen osuus prosenteissa laskettuna vaihteli seuraavasti:

| Avuntarpeen syy                             | 1933  | 1934  | 1935  | 1936  | 1937  | 1938  | 1939  | 1940  | 1941  | 1942  |
|---------------------------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
| Vanhuudenheikkous .....                     | 8.1   | 9.6   | 10.3  | 11.1  | 13.7  | 17.4  | 18.7  | 18.5  | 19.6  | 26.2  |
| Mielisairaus ja tylsämielisyyt ....         | 7.0   | 9.4   | 10.4  | 11.3  | 13.5  | 15.9  | 16.8  | 15.2  | 16.9  | 21.3  |
| Muut sairaudet <sup>1)</sup> .....          | 25.1  | 30.0  | 33.3  | 35.2  | 41.7  | 40.8  | 38.7  | 34.7  | 34.3  | 37.3  |
| Aviopuolison kuolema .....                  | 0.0   | 0.0   | 0.0   | 0.0   | 0.1   | 0.4   | 0.1   | 0.1   | 0.0   | 0.2   |
| Perheen lukuisuus .....                     | 0.9   | 1.1   | 1.1   | 1.1   | 1.1   | 1.1   | 0.8   | 0.7   | 0.7   | 0.8   |
| Epäsosiaalinen elämäntapa <sup>2)</sup> ... | 6.3   | 6.7   | 6.5   | 6.5   | 5.4   | 6.3   | 5.9   | 6.5   | 7.3   | 6.5   |
| Työttömyys .....                            | 47.0  | 37.8  | 32.2  | 28.1  | 16.6  | 12.4  | 13.8  | 19.7  | 15.7  | 2.6   |
| Muut syyt <sup>3)</sup> .....               | 5.6   | 5.4   | 6.2   | 6.7   | 7.9   | 5.7   | 5.2   | 4.6   | 5.4   | 5.1   |
| Yhteensä                                    | 100.0 | 100.0 | 100.0 | 100.0 | 100.0 | 100.0 | 100.0 | 100.0 | 100.0 | 100.0 |

<sup>1)</sup> Tähän on luettu erilaiset sairaudet, sekä sokeus, kuurous, raajarikkoisuus ja vähentynyt työkyky. — <sup>2)</sup> Tähän on luettu avunsaajan tai hänen aviopuolisonsa työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous ja irstas elämä, aviopuolison perheensä jättäminen ja vapausrangaistus sekä aviottoman lapsen elättäminen tai synnytys. — <sup>3)</sup> Tähän on luettu riittämätön ansio, aviolapsen synnytys sekä muut sekalaiset syyt.



Alle 16 vuotiaiden lasten avuntarpeen syynä oli kertomusvuonna lapsen sairaus tai viallisuus 85.5 %:lla, sekä jokin vanhemmista johtuva syy 14.5 %:lla.

Aikuisiin avunsaajiin nähden on lisäksi selvitetty avuntarpeen pääsyyn ohella vaikuttava lisäsy, milloin se on katsottu niin merkittäväksi, että se oleellisesti vaikuttaa avuntarpeeseen. Huomioonotettava lisäsy on tällöin esiintynyt 653 henkilön kohdalla, joista 185:lla työttömyys, 181:lla oma tai perheessä esiintynyt sairaus, kivullosuus tai muuten vähentynyt työkyky, 91:llä riittämätön ansio, 25:llä oma tai aviopuolison juoppous sekä 21:llä muu epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus muiden lisäsyryhmien ollessa vähäisiä.

*Avustuksen muoto.* Avustuksen muodon mukaan avunsaajat ovat laitoksissa olleita, yksityishoidossa olleita tai kotiaavustusta saaneita, mutta osa heistä sai kertomusvuonna kahdessa muodossa annettua avustusta. Tämän mukaan jakautuvat varsinaiset avunsaajat seuraavalla tavalla:

|                                                    | Miehiä | Naisia | Lapsia <sup>1)</sup> | Yhteensä |
|----------------------------------------------------|--------|--------|----------------------|----------|
| Yksinomaan laitoksissa olleita .....               | 1 135  | 1 973  | 127                  | 3 235    |
| » yksityishoidossa olleita .....                   | 3      | 1      | —                    | 4        |
| » kotiaavustusta saaneita .....                    | 897    | 2 886  | 10                   | 3 793    |
| Laitoshoidon lisäksi kotiaavustusta saaneita ..... | 617    | 708    | 29                   | 1 354    |
| Yksityishoidon lisäksi kotiaavustusta saaneita ... | 1      | 1      | —                    | 2        |
| Yhteensä                                           | 2 653  | 5 569  | 166                  | 8 388    |

Jos avunsaajat ryhmitellään Suomen virallisessa kövähinohoitotilastossa käytännössä olevan menettelytavan mukaan vain kolmeen ryhmään, jolloin yksityishoidon katsotaan voittavan kotiaavustuksen ja laitoshoidon molemmat edelliset, saadaan seuraava asetelma:

|                                | Miehiä | Naisia | Lapsia           | Yhteensä |
|--------------------------------|--------|--------|------------------|----------|
| Laitoksissa olleita .....      | 1 752  | 2 681  | 156              | 4 589    |
| Yksityishoidossa olleita ..... | 4      | 2      | —                | 6        |
| Kotiaavustusta saaneita .....  | 897    | 2 886  | <sup>1)</sup> 10 | 3 793    |
| Yhteensä                       | 2 653  | 5 569  | 166              | 8 388    |

Laitoshoidon joko yksinomaan tai yksityishoidon ja kotiaavustuksen ohella oli siis saanut 4 589 henkilöä eli 54.7 % varsinaisista avunsaajista (edellisenä vuonna 49.5 %), yksinomaan kotiaavustusta 45.2 % (edellisenä vuonna 50.1 %), yksityishoidon osuuden ollessa vain 0.1 % (edellisenä vuonna 0.1 %).

*Avustuksen säännöllisyys tai lyhytaikaisuus.* Viitenä edellisenä vuonna suoritettua tutkimusta siitä, miten varsinaiset avunsaajat jakautuvat avustuksen säännöllisyyden tai lyhytaikaisuuden mukaan, on edelleen jatkettu. Säännölliseksi on tällöin katsottu avustus, jota kertomusvuonna on keskeytymättä annettu vähintään 6 kuukauden aikana, sekä avustus, joka täyttämättä keskeytymättömyyden vaatimusta on kestänyt vähintään 9 kuukautta. Lyhytaikaista on ollut kaikki muu avustus. Tämän perusteen nojalla saadaan seuraava taulukko säännöllistä ja lyhytaikaista avustusta v:n 1942 aikana saaneista henkilöistä:

| Avustus             | Miehiä | Naisia | Lapsia | Yhteensä |
|---------------------|--------|--------|--------|----------|
| Säännöllinen .....  | 1 387  | 3 744  | 4      | 5 135    |
| Lyhytaikainen ..... | 1 266  | 1 825  | 162    | 3 253    |
| Yhteensä            | 2 653  | 5 569  | 166    | 8 388    |

<sup>1)</sup> Kotiaavustusta saaneisiin lapsiin nähden huomattakoon, että kotiaavustus heidän kohdallaan on etupäässä käsittänyt heille henkilökohtaisesti annettuja lääkkeitä, sairaanhoitovälineitä t.m.s.

Suurimmalla osalla eli 61.2 %:lla kaikista varsinaisista avunsaajista oli avustus ollut säännöllistä. Miehet ja naiset eroavat tässä suhteessa toisistaan siten, että miehistä 52.3 %, mutta naisista 67.2 % sai säännöllistä avustusta. Lasten sama avustus oli etupäässä lyhytaikaista vain 2.4 %:n saadessa säännöllistä köyhäinhoitoavustusta. Edelliseen vuoteen verraten nousi säännöllistä avustusta saaneiden prosenttiluku tuntuvasti.

Edellä esitettyä jakoperustetta käyttäen on lisäksi otettu selvää, miten suuri osa varsinaisista avunsaajista on köyhäinhoidon vakinaisia asiakkaita. Tiedot on tällöin rajoitettu koskemaan viisivuotiskautta 1938—42 ja havainnot ovat seuraavat: uusia ensi kerran v. 1942 avustettuja henkilöitä oli 1 141, joista 175 heti joutui saamaan säännöllistä avustusta; koko viisivuotiskauden aikana säännöllisesti avustettuja oli 3 967 eli 47.3 % kaikista varsinaisista avunsaajista, ja on tätä ryhmää pidettävä köyhäinhoidon pysyvänä rasituksena; näiden lisäksi oli koko viisivuotiskautena avustettu vielä 2 059 henkilöä, mutta olivat he saaneet eräinä vuosina säännöllistä, eräinä taas lyhytaikaista tahi myös yksinomaan lyhytaikaista avustusta. Molempien viimeksi mainittujen ryhmien yhteissumma 6 026 osoittaa niiden henkilöiden määrää, jotka viiden viimeksi kuluneen vuoden aikana enemmän tai vähemmän säännöllisesti olivat joutuneet turvautumaan köyhäinhoidon varsinaiseen avustukseen.

*Avunsaajien siviilisääty ja syntyperä.* Siviilisäädyn mukaan varsinaiset 16 vuotta täyttäneet avunsaajat ryhmittyivät siten, että heistä oli naimattomia 50.0 %, naimisissa olevia 21.8 %, leskiä 22.5 % ja eronneita 5.6 %. Miehet ja naiset jakautuivat varsin eri tavoin siviilisäätyryhmiin: kun miehistä oli naimattomia 45.7 %, naimisissa olevien tehdessä 40.5 % ja leskien 8.3 %, oli naisista yli puolet, 52.1 % naimattomia, runsas neljäsosa eli 29.2 % leskiä ja vain 12.9 % naimisissa olevia. Eronneita oli miehistä 5.4 % ja naisista 5.7 %, yhden naisen ja yhden miehen siviilisäädyn ollessa tuntematon.

Syntyperän mukaan oli alle 16 vuotiaista avunsaajista 110 eli 66.3 % aviosyntyisiä ja loput 56 eli 33.7 % aviottomia. Isä oli kuollut 23 avustetulta lapselta ja 19:n isästä ei ollut tietoa.

*Avunsaajien ikä.* Varsinaisista avunsaajista oli 98.0 % 16 vuotta täyttäneitä ja vain 2.0 % alle 16 vuotiaita lapsia. 16 vuotta täyttäneiden jakautuminen eri ikäryhmiin oli alla olevan taulukon mukainen:

| Ikä vuoden päättyessä, vuotta | Miehet |       | Naiset |       | Yhteensä |       |
|-------------------------------|--------|-------|--------|-------|----------|-------|
|                               | Luku   | %     | Luku   | %     | Luku     | %     |
| 16—19 .....                   | 48     | 1.8   | 88     | 1.6   | 136      | 1.6   |
| 20—29 .....                   | 207    | 7.8   | 513    | 9.2   | 720      | 8.8   |
| 30—39 .....                   | 510    | 19.2  | 730    | 13.1  | 1 240    | 15.1  |
| 40—49 .....                   | 563    | 21.2  | 796    | 14.3  | 1 359    | 16.3  |
| 50—54 .....                   | 251    | 9.5   | 424    | 7.6   | 675      | 8.2   |
| 55—59 .....                   | 266    | 10.0  | 497    | 8.9   | 763      | 9.3   |
| 60—69 .....                   | 455    | 17.2  | 1 224  | 22.0  | 1 679    | 20.4  |
| 70— .....                     | 353    | 13.3  | 1 297  | 23.3  | 1 650    | 20.1  |
| Yhteensä                      | 2 653  | 100.0 | 5 569  | 100.0 | 8 222    | 100.0 |

Ikäryhmitys osoittaa, että 55 vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia eli siis henkilöitä, joiden köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus ei enää muutu, oli 4 092 eli 49.8 % kaikista täysikasvuista avunsaajista; naisten kohdalla tämä ryhmä oli 54.2 %, mutta miesten kohdalla 40.5 %. Nuoremista ikäryhmistä esiintyvät suurimpina ryhmät 40—49 ja 30—39 tehden vastaavasti 16.5 % ja 15.1 %; miehistä kuului näihin ikäryhmiin huomattavasti suurempi osa kuin naisista, nimittäin ikäryhmään 40—49 21.2 % ja 30—39 19.2 %, naisista vastaavasti vain 14.3 % ja 13.1 %.

*Avunsaajien ammatti.* Täysikasvuiset avunsaajat jakautuivat eri ammattiryhmiin seuraavasti:

| Ammatti                                                                      | Miehet       |              | Naiset       |              | Yhteensä     |              |
|------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
|                                                                              | Luku         | %            | Luku         | %            | Luku         | %            |
| Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia .....                         | 76           | 2.8          | 94           | 1.7          | 170          | 2.1          |
| Maanviljelystä ja sen sivuelinkeinoja harjoittavia .....                     | 26           | 1.0          | 29           | 0.5          | 55           | 0.7          |
| Itsenäisiä liikkeenharjoittajia .....                                        | 249          | 9.4          | 638          | 11.4         | 887          | 10.8         |
| Liikeapulaisia ja työnjohtajia .....                                         | 146          | 5.5          | 268          | 4.8          | 414          | 5.0          |
| Tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä .....                                      | 1 001        | 37.7         | 1 175        | 21.1         | 2 176        | 26.5         |
| Muita työntekijöitä .....                                                    | 897          | 33.8         | 1 415        | 25.4         | 2 312        | 28.1         |
| Merimiehiä ja kalastajia .....                                               | 39           | 1.5          | 12           | 0.2          | 51           | 0.6          |
| Yleisessä palveluksessa tai yksit. laitoksissa toimivaa palveluskuntaa ..... | 61           | 2.3          | 77           | 1.4          | 138          | 1.7          |
| Yksityisten palvelijoita .....                                               | —            | —            | 1 312        | 23.6         | 1 312        | 16.0         |
| Muun elinkeinon harjoittajia .....                                           | 47           | 1.8          | 187          | 3.4          | 234          | 2.8          |
| Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia .....                      | 111          | 4.2          | 362          | 6.5          | 473          | 5.7          |
| <b>Yhteensä</b>                                                              | <b>2 653</b> | <b>100.0</b> | <b>5 569</b> | <b>100.0</b> | <b>8 222</b> | <b>100.0</b> |

Kuten edellisinäkin vuosina esiintyivät suurimpina ryhminä tehdas- y.m. ammattityöntekijät sekä muut työntekijät, joihin luetaan ammattitaidottomat aputyöntekijät y.m.s., ja kuului näihin kumpaankin ryhmään yhteensä runsaasti puolet kaikista täysikasvuista avunsaajista; erikseen miehistä oli näiden ryhmien osuus melkein 3/4, naisista vajaa puolet. Huomattakoon vielä naisten kohdalla yksityisten palvelijoiden suhteellisen suuri ryhmä eli lähes 1/4 kaikista naispuolisista avustetuista.

Alle 16 vuotiaat lapset on ryhmitelty vanhempiensa ammatin mukaan, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin. Näistä oli tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä 41.0 %, muita työntekijöitä 25.3 %, itsenäisiä liikkeenharjoittajia, liikeapulaisia ja työnjohtajia 16.2 %, yksityisten palvelijoita 13.3 %, muiden ammattiryhmien osuuden ollessa aivan vähäinen. Erikseen mainittakoon, että aviottomista lapsista oli 35.7 % yksityisten palvelijoiden lapsia.

*Avunsaajien asunto-olot.* Avunsaajien asunto-oloista taulukko-osaston alkuun liitetty selvitys osoittaa, että 2 708 avunsaajaa asui 1 huoneen asunnoissa, 761 2 huoneen asunnoissa sekä 144 kolme tai useampia huoneita käsittävissä asunnoissa. Asukkeina asui 1 266 ja yömajoissa 243 henkilöä; loput olivat koko vuoden laitoksissa tai olivat heidän asunto-olonsa tuntemattomia. Jos nämä laitoksissa olleet ja ne, joiden asunto-oloista ei ole ollut tietoa, jätetään laskelman ulkopuolelle, voidaan todeta, että yhden huoneen asunnoissa asui 52.9 %, kahden huoneen 14.9 %, kolmen tai useamman huoneen asunnoissa 2.8 %, asukkeina 24.7 % sekä yömajoissa 4.7 % kaikista varsinaisista avunsaajista.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoidtoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiaavustusta saaneista.

### Laitushoito

Köyhäinhoitolain nojalla hoidettiin kaikista varsinaisista avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 1 752 miestä, 2 681 naista ja 156 alle 16-vuotiasta lasta eli kaikkiaan 4 589 eri henkilöä (edellisenä vuonna 5 948).

Laitoshuoltopäivien kokonaislukumäärä oli heidän kohdallaan 910 203 (edellisenä vuonna 1 067 902), joten henkilöä kohden tuli keskimäärin 198.3 huoltopäivää (edellisenä vuonna 179.5). Keskimääräinen huoltopäiväluku nousi miesten kohdalla 181.8 päivästä 185.1:een ja naisten kohdalla 195.6:sta 216.3:een, mutta aleni lasten kohdalla 40.5:stä 39.1:een. Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilais-  
ten laitosten kesken:

## Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1942

## 16 vuotta täyttäneet

| Laitos                                                                         | Hoidokit     |              |              | Huoltopäiviä kaikkiaan |                |                | Huoltopäiviä keskimäärin hoidettua henkilöä |
|--------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|------------------------|----------------|----------------|---------------------------------------------|
|                                                                                | Miehiä       | Naisia       | Yhteensä     | Miesten                | Naisten        | Yhteensä       |                                             |
| <b>Laitoksissa hoidettuja yhteensä .....</b>                                   | <b>1 752</b> | <b>2 681</b> | <b>4 433</b> | <b>324 327</b>         | <b>579 769</b> | <b>904 096</b> | <b>203.9</b>                                |
| <b>Kaupungin omat laitokset .....</b>                                          | <b>1 568</b> | <b>2 106</b> | <b>3 674</b> | <b>300 680</b>         | <b>492 746</b> | <b>793 426</b> | <b>216.0</b>                                |
| <i>Huoltolautakunnan alaiset .....</i>                                         | <i>489</i>   | <i>636</i>   | <i>1 125</i> | <i>104 776</i>         | <i>163 849</i> | <i>268 625</i> | <i>238.8</i>                                |
| Kunnalliskoti .....                                                            | 411          | 635          | 1 046        | 94 061                 | 160 152        | 254 213        | 243.0                                       |
| Kunnalliskodin yhteydessä oleva työlaitos .....                                | 68           | —            | 68           | 3 092                  | —              | 3 092          | 45.5                                        |
| Tervalammen työlaitos .....                                                    | 45           | 22           | 67           | 7 623                  | 3 697          | 11 320         | 169.0                                       |
| <b>Sairaalat .....</b>                                                         | <b>573</b>   | <b>619</b>   | <b>1 192</b> | <b>36 879</b>          | <b>43 555</b>  | <b>80 434</b>  | <b>67.5</b>                                 |
| Marian sairaala .....                                                          | 173          | 206          | 379          | 5 976                  | 6 821          | 12 797         | 33.8                                        |
| Kivelän sairaala .....                                                         | 240          | 345          | 585          | 15 346                 | 29 133         | 44 479         | 76.0                                        |
| Tuberkuloosisairaala .....                                                     | 169          | 67           | 236          | 15 344                 | 7 305          | 22 649         | 96.0                                        |
| Kulkutautisairaala .....                                                       | 12           | 21           | 33           | 213                    | 296            | 509            | 15.4                                        |
| <i>Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden keskus-</i><br><i>kodit .....</i> | <i>552</i>   | <i>884</i>   | <i>1 436</i> | <i>159 025</i>         | <i>285 342</i> | <i>444 367</i> | <i>309.4</i>                                |
| Nikkilän sairaala .....                                                        | 511          | 814          | 1 325        | 143 288                | 255 587        | 398 875        | 301.0                                       |
| Kivelän sairaala .....                                                         | 50           | 99           | 149          | 12 473                 | 27 184         | 39 657         | 266.2                                       |
| Keskuskodit .....                                                              | 12           | 15           | 27           | 3 264                  | 2 571          | 5 835          | 216.1                                       |
| <b>Muiden omistamat laitokset .....</b>                                        | <b>252</b>   | <b>655</b>   | <b>907</b>   | <b>23 647</b>          | <b>87 023</b>  | <b>110 670</b> | <b>122.0</b>                                |
| <i>Vanhainkodit ja turvakodit .....</i>                                        | <i>13</i>    | <i>187</i>   | <i>200</i>   | <i>1 447</i>           | <i>31 832</i>  | <i>33 279</i>  | <i>166.4</i>                                |
| Vanhainkoti Altenheim .....                                                    | —            | 10           | 10           | —                      | 3 176          | 3 176          | 317.6                                       |
| » De gamla Hem .....                                                           | —            | 6            | 6            | —                      | 1 687          | 1 687          | 281.2                                       |
| » Eteläisen ruotsalaisen seurakunnan .....                                     | —            | 1            | 1            | —                      | 365            | 365            | 365.0                                       |
| » Fridhäll .....                                                               | 1            | —            | 1            | 20                     | —              | 20             | 20.0                                        |
| » Hemgården .....                                                              | 1            | 8            | 9            | 365                    | 2 469          | 2 834          | 314.9                                       |
| » Iltala .....                                                                 | —            | 4            | 4            | —                      | 1 460          | 1 460          | 365.0                                       |
| » Mariayhdistyksen .....                                                       | —            | 11           | 11           | —                      | 3 366          | 3 366          | 306.0                                       |
| » Rouvasväenyhdistyksen .....                                                  | —            | 8            | 8            | —                      | 2 767          | 2 767          | 345.9                                       |
| » Ruotsalaisen metodisti seurakunnan .....                                     | —            | 10           | 10           | —                      | 2 666          | 2 666          | 266.6                                       |
| » Vaasan .....                                                                 | —            | 1            | 1            | —                      | 28             | 28             | 28.0                                        |
| » Vaasan ukkokoti .....                                                        | 1            | —            | 1            | 365                    | —              | 365            | 365.0                                       |
| » Venäläisten .....                                                            | 3            | 16           | 19           | 459                    | 4 718          | 5 177          | 272.5                                       |
| » Vesper .....                                                                 | —            | 2            | 2            | —                      | 516            | 516            | 258.0                                       |
| Lepokoti Alisalo .....                                                         | 1            | 3            | 4            | 20                     | 118            | 138            | 34.5                                        |
| » Kallioniemi .....                                                            | —            | 2            | 2            | —                      | 730            | 730            | 365.0                                       |
| » Lepopirtti .....                                                             | 4            | 9            | 13           | 126                    | 255            | 381            | 29.3                                        |
| Äitienkoti Annala .....                                                        | —            | 2            | 2            | —                      | 93             | 93             | 46.5                                        |
| » Ensikoti .....                                                               | —            | 23           | 23           | —                      | 1 354          | 1 354          | 58.9                                        |
| » Solhem .....                                                                 | —            | 2            | 2            | —                      | 66             | 66             | 33.0                                        |
| Pippingsköldin hoitola .....                                                   | —            | 65           | 65           | —                      | 3 333          | 3 333          | 51.3                                        |
| Helsingin sokeainkoulu .....                                                   | 1            | —            | 1            | 56                     | —              | 56             | 56.0                                        |
| Kuuromyökkäinkoti Ävik .....                                                   | —            | 4            | 4            | —                      | 1 036          | 1 036          | 259.0                                       |
| » Salmela .....                                                                | 1            | 1            | 2            | 36                     | 77             | 113            | 56.5                                        |
| Kuhankosken tyttökoti .....                                                    | —            | 3            | 3            | —                      | 944            | 944            | 314.7                                       |
| Lastenkoti Pisara .....                                                        | —            | 2            | 2            | —                      | 608            | 608            | 304.0                                       |
| <b>Työkodit ja -siirtolat .....</b>                                            | <b>1</b>     | <b>11</b>    | <b>12</b>    | <b>120</b>             | <b>2 569</b>   | <b>2 689</b>   | <b>224.1</b>                                |
| Rajamäen naissiirtola .....                                                    | —            | 3            | 3            | —                      | 552            | 552            | 184.0                                       |
| » työsiirtola .....                                                            | 1            | —            | 1            | 120                    | —              | 120            | 120.0                                       |
| Työkoti Emmaus .....                                                           | —            | 8            | 8            | —                      | 2 017          | 2 017          | 252.1                                       |
| <b>Sairaalat, parantolat v.m.s. ....</b>                                       | <b>170</b>   | <b>326</b>   | <b>496</b>   | <b>6 436</b>           | <b>12 951</b>  | <b>19 387</b>  | <b>39.1</b>                                 |
| Helsingin yleisen sairaalan synnytysosasto .....                               | —            | 46           | 46           | —                      | 566            | 566            | 12.3                                        |
| » » » muut osastot .....                                                       | 56           | 179          | 235          | 1 436                  | 4 877          | 6 313          | 26.9                                        |
| Helsingin diakonissalaitos .....                                               | —            | 3            | 3            | —                      | 775            | 775            | 258.3                                       |
| Suomen punaisen ristin sairaala .....                                          | 97           | 76           | 173          | 2 439                  | 1 871          | 4 310          | 24.9                                        |
| Suomen huollon sairaala .....                                                  | 5            | 7            | 12           | 408                    | 520            | 928            | 77.3                                        |
| Tammisaaren sairaala .....                                                     | 1            | —            | 1            | 147                    | —              | 147            | 147.0                                       |
| Erilaiset kenhkotantiparantolat .....                                          | 7            | 8            | 15           | 452                    | 662            | 1 114          | 74.3                                        |
| Helsingin sairaskoti .....                                                     | 2            | 10           | 12           | 375                    | 3 619          | 3 994          | 332.8                                       |
| Veikkolan parantola .....                                                      | —            | 1            | 1            | —                      | 61             | 61             | 61.0                                        |
| Kaatumatautisten hoitolat .....                                                | 4            | —            | 4            | 1 179                  | —              | 1 179          | 294.7                                       |

| Laitos                                        | Hoidokit |        |          | Huoltopäiviä kaikkiaan |         |          | Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden |
|-----------------------------------------------|----------|--------|----------|------------------------|---------|----------|-------------------------------------------|
|                                               | Miehiä   | Naisia | Yhteensä | Miesten                | Naisten | Yhteensä |                                           |
| <i>Mielisairashoitolat</i> .....              | 72       | 150    | 222      | 15 644                 | 39 671  | 55 315   | 249.2                                     |
| Lapinlahden sairaala .....                    | 23       | 40     | 63       | 966                    | 2 016   | 2 982    | 47.3                                      |
| Niuvanniemen sairaala .....                   | —        | 3      | 3        | —                      | 672     | 672      | 224.0                                     |
| Pitkänien sairaala .....                      | —        | 1      | 1        | —                      | 86      | 86       | 86.0                                      |
| Kellokosken sairaala .....                    | 16       | 51     | 67       | 4 654                  | 17 395  | 22 049   | 329.1                                     |
| Seinäjoen piirisairaalat .....                | 8        | 13     | 21       | 2 211                  | 4 745   | 6 956    | 331.2                                     |
| Uudenkaupungin piirimielisairaala .....       | 1        | 28     | 29       | 365                    | 9 282   | 9 647    | 332.7                                     |
| Perttulan tylsämielisten kasvatustila .....   | 3        | 1      | 4        | 911                    | 365     | 1 276    | 319.0                                     |
| Vaalialan tylsämielisten lasten hoitola ..... | 14       | 9      | 23       | 4 225                  | 3 285   | 7 510    | 326.5                                     |
| Helsingin diakonissalaitoksen Rinnekoti ..... | 5        | 5      | 10       | 1 582                  | 1 825   | 3 407    | 340.7                                     |
| Toivolan poikakoti .....                      | 2        | —      | 2        | 730                    | —       | 730      | 365.0                                     |

## 16 vuotta nuoremmat

| Laitos                                       | Hoidokit |         |          | Huoltopäiviä kaikkiaan |          |          | Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden |
|----------------------------------------------|----------|---------|----------|------------------------|----------|----------|-------------------------------------------|
|                                              | Poikia   | Tyttöjä | Yhteensä | Poikien                | Tyttöjen | Yhteensä |                                           |
| <b>Laitoksissa hoidettuja yhteensä</b> ..... | 94       | 62      | 156      | 3 374                  | 2 733    | 6 107    | 39.1                                      |
| <b>Kaupungin omat laitokset</b> .....        | 80       | 48      | 128      | 2 761                  | 2 126    | 4 887    | 38.2                                      |
| <i>Huoltolautakunnan alainen</i> .....       | 6        | 9       | 15       | 493                    | 698      | 1 191    | 79.4                                      |
| Kunnalliskoti .....                          | 6        | 9       | 15       | 493                    | 698      | 1 191    | 79.4                                      |
| <i>Sairaalat</i> .....                       | 74       | 39      | 113      | 2 042                  | 1 428    | 3 470    | 30.7                                      |
| Marian sairaala .....                        | 37       | 25      | 62       | 1 114                  | 1 019    | 2 133    | 34.4                                      |
| Kivelän sairaala .....                       | 4        | 2       | 6        | 49                     | 34       | 83       | 13.8                                      |
| Tuberkuloosisairaala .....                   | —        | 1       | 1        | —                      | 29       | 29       | 29.0                                      |
| Kulkutautisairaala .....                     | 35       | 11      | 46       | 879                    | 346      | 1 225    | 26.6                                      |
| <i>Mielisairashoitolat</i> .....             | 1        | —       | 1        | 226                    | —        | 226      | 226.0                                     |
| Kivelän sairaala .....                       | —        | —       | —        | —                      | —        | —        | —                                         |
| Nikkilän sairaala .....                      | 1        | —       | 1        | 226                    | —        | 226      | 226.0                                     |
| <b>Muiden omistamat laitokset</b> .....      | 15       | 14      | 29       | 613                    | 607      | 1 220    | 42.1                                      |
| <i>Kesäsiirtolat</i> .....                   | 2        | 1       | 3        | 180                    | 91       | 271      | 90.3                                      |
| <i>Turvakodit</i> .....                      | 2        | —       | 2        | 52                     | —        | 52       | 26.0                                      |
| Ensikoti .....                               | 1        | —       | 1        | 13                     | —        | 13       | 13.0                                      |
| Lastenlinna .....                            | 1        | —       | 1        | 39                     | —        | 39       | 39.0                                      |
| <i>Sairaalat, parantolat y.m.s.</i> .....    | 11       | 13      | 24       | 381                    | 516      | 897      | 37.4                                      |
| Helsingin yleinen sairaala .....             | 7        | 8       | 15       | 112                    | 148      | 260      | 17.3                                      |
| Suomen punaisen ristin sairaala .....        | 2        | 2       | 4        | 60                     | 24       | 84       | 21.0                                      |
| Högsandin parantola .....                    | —        | 1       | 1        | —                      | 61       | 61       | 61.0                                      |
| Karkun parantola .....                       | —        | 1       | 1        | —                      | 40       | 40       | 40.0                                      |
| Kiljavannun parantola .....                  | 2        | —       | 2        | 209                    | —        | 209      | 104.5                                     |
| Salpausselän parantola .....                 | —        | 1       | 1        | —                      | 243      | 243      | 243.0                                     |

Näiden taulukoiden mukaan tuli 87.7 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 29.6 % huoltopäivistä huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä mielisairaalat ja muut mielisairashoitolat käyttivät yksinään runsaasti puolet eli 54.6 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, kunnalliskodissa ja sen yhteydessä olevassa työlaitoksessa sekä Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoitoa saaneista 489 miestä, 636 naista ja 15 lasta eli yhteensä 1 140 eri henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 321 henkilön vähennystä. Näiden huoltolautakunnan omien laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa:

*Kunnalliskoti ja sen yhteydessä oleva työlaitos*

Sodan jatkumisen vuoksi oli kertomusvuosi laitoksen toiminnassa edelleen monin tavoin normaalista poikkeava. Laitoksen sairaala oli puolustusvoimien käytössä,

samoin eräät muutkin huoneistot. Henkilökunnasta oli kaikkiaan 31 viran- ja toimenhaltijaa suorittamassa velvollisuuttaan puolustusvoimien alaisissa tehtävissä.

Sen jälkeen kuin Tervalammen työlaitokseen oli perustettu työlaitososasto naispuolisia, köyhäinhoitolaissa edellytettyjä työlaitoshoidokkeja varten sekä samoin irtolaisten työlaitososasto, siirrettiin kunnalliskodista kaikki naispuoliset velalliset sekä osa naispuolisia työlaitoshoidokkeja, yhteensä 19 henkilöä toukokuun alussa Tervalammen työlaitokseen.

*Hoidokit.* Kunnalliskodissa ja sen yhteydessä olevassa työlaitoksessa hoidettiin kertomusvuonna 468 miestä ja 635 naista, yhteensä 1 103 täysikasvuista henkilöä, sekä 15 lasta, joista poikia 6 ja tyttöjä 9, siis kaikkiaan 1 118 henkilöä, joista osa oli vuoden kuluessa sekä kunnalliskodissa, työlaitoksessa että Tervalammen työlaitoksessa ja eräät useampia kertoja joissakin näistä laitoksista. Samoin sisältyy yhteissummaan sotasiirtolaisia 61 miestä, 55 naista, yhteensä 116 henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 775 henkilöä, vuoden varrella otettiin 343 ja poistettiin 431 henkilöä. V:een 1943 jäi siis jäljelle laitoksiin 687 henkilöä.

Poistetuista henkilöistä:

|                                     |     |                           |     |
|-------------------------------------|-----|---------------------------|-----|
| Siirtyi vapaaseen elämään .....     | 147 | Karkasi laitoksesta ..... | 2   |
| Lähetettiin kotikuntaansa .....     | 3   | Kuoli .....               | 237 |
| Lähetettiin muihin laitoksiin ..... | 42  |                           |     |
|                                     |     | Yhteensä                  | 431 |

Tähän summaan sisältyy 51 sotasiirtolaista, joista 33 miestä ja 18 naista.

Uusien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku eri kuukausina käy selville seuraavasta asetelmasta:

| Kuukausi     | Laitokseen otettuja | Laitoksesta poistettuja | Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden | Kuukausi     | Laitokseen otettuja | Laitoksesta poistettuja | Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden |
|--------------|---------------------|-------------------------|-------------------------------------------|--------------|---------------------|-------------------------|-------------------------------------------|
| Tammikuu..   | 40                  | 37                      | 773                                       | Heinäkuu ... | 16                  | 23                      | 672                                       |
| Helmikuu...  | 35                  | 36                      | 767                                       | Elokuu ..... | 17                  | 35                      | 654                                       |
| Maaliskuu .. | 43                  | 43                      | 772                                       | Syyskuu ...  | 26                  | 27                      | 661                                       |
| Huhtikuu ..  | 46                  | 39                      | 763                                       | Lokakuu ...  | 24                  | 35                      | 664                                       |
| Toukokuu ..  | 17                  | 61                      | 725                                       | Marraskuu .  | 23                  | 28                      | 678                                       |
| Kesäkuu ...  | 23                  | 30                      | 691                                       | Joulukuu ... | 33                  | 37                      | 679                                       |
|              |                     |                         |                                           | Koko vuosi   | 343                 | 431                     | 708                                       |

Huoltopäiviä oli vuoden varrella 258 496, joista 255 404 kunnalliskodissa ja 3 092 työlaitoksessa. Tähän sisältyy 27 442 sotasiirtolaisten huoltopäivää, samoin muualla paitsi Tervalammen työlaitokseen siirrettyjen huoltopäivät. Huoltopäivät jakaantuvat seuraavasti:

|               | Huoltopäiviä kaikkiaan |           |          | Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden |           |
|---------------|------------------------|-----------|----------|-------------------------------------------|-----------|
|               | Kunnalliskoti          | Työlaitos | Yhteensä | Kunnalliskoti                             | Työlaitos |
| Miesten ..... | 94 061                 | 3 092     | 97 153   | 229                                       | 46        |
| Naisten ..... | 160 152                | —         | 160 152  | 252                                       | —         |
| Lasten .....  | 1 191                  | —         | 1 191    | 79                                        | —         |
| Kaikkiaan     | 255 404                | 3 092     | 258 496  | 241                                       | 46        |

*Menot ja tulot.* Kunnalliskodin ja työlaitoksen menot ja tulot olivat:

| Menot                | Mk             | Tulot                        | Mk            |
|----------------------|----------------|------------------------------|---------------|
| Kunnalliskodin ..    | 10 213 588: —  | Kunnalliskodin .....         | 120 492: 85   |
| Työlaitoksen .....   | 1 663 024: 35  | Työlaitoksen .....           | 124 132: —    |
| Yhteiset menot ..... | 1 300 984: 15  | Luontoisetujen korvaukset .. | 817 520: 70   |
| Yhteensä             | 13 177 596: 50 | Yhteensä                     | 1 062 145: 55 |

Jos tuloihin vielä lisätään talousarvion ulkopuolella olevana eränä puolustuslaitokselle luovutetusta irtaimistosta saatu hyvitys 5 716 mk, nousevat tulot kaikkiaan 1 067 861: 55 mk:aan.

Tuotannollisista laitoksista tuotti maanviljelys voittoa 250 415: 70 mk ja pesula 99 167: 15 mk, kun sen sijaan sikala poikkeuksellisista oloista johtuen tuotti tappiota 400 326: 25 mk. Tuotantolaitosten yhteinen tappio oli kertomusvuonna näin ollen 50 743: 40 mk sen oltua edellisenä vuonna 84 302: 15 mk.

Bruttokustannus kunnalliskodin kirjanpidon mukaan hoidokkia ja päivää kohden, lapset ja sotasiirtolaiset mukaan lukien, oli 51:60 mk. Jos vähennetään kunnalliskodin ja työlaitoksen tulot, saadaan hoidokkipäivän nettokustannukseksi 47:44 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten tappio, nousee hoidokkipäivän kustannus 47:24 mk:aan.

*Hoidokkien työ.* Työkykyisillä hoidokeilla teetettiin töitä laitosten taloustehtävissä ja työhuoneissa sekä maanviljelyksessä, sikalassa ja pesulaitoksessa. Hoidokeista oli 53 miestä ja 7 naista vuoden varrella korvaamassa työllään kaupungin heille antamaa köyhäinhoitoa, ja laskettiin heidän työkorvauksensa arvo 48 552: 70 mk:ksi.

*Lääkärinhoito.* Lääkärinhoidosta huolehtii sotapalvelusaikojaan lukuunottamatta laitosten vakinainen lääkäri. Sodan aikana ovat hänen sijaisinaan toimineet aluelääkäri J. O. Blomstedt ja tohtori Y. R. Oksanen. Poliklinikalla käyntien luku oli 1 424, ollen suurin syyskuussa (174 käyntiä) ja pienin huhtikuussa (92 käyntiä).

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 237 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

| Kuolemansyy                      | Miehiä | Naisia | Yhteensä |
|----------------------------------|--------|--------|----------|
| Verenkiertoelinten taudit .....  | 71     | 55     | 126      |
| Hermoston taudit .....           | 10     | 10     | 20       |
| Kasvaimet .....                  | 5      | 8      | 13       |
| Hengityselinten taudit .....     | 6      | 2      | 8        |
| Aineenvaihdunnan taudit .....    | —      | 2      | 2        |
| Ruoansulatuselinten taudit ..... | —      | 1      | 1        |
| Virtsaelinten taudit .....       | 5      | 1      | 6        |
| Luuston ja nivelten taudit ..... | 2      | 2      | 4        |
| Itsemurha .....                  | —      | 1      | 1        |
| Tapaturma .....                  | 1      | —      | 1        |
| Vanhudentaudit .....             | 12     | 37     | 49       |
| Tartuntataudit .....             | 4      | 2      | 6        |
| Yhteensä                         | 116    | 121    | 237      |

*Sielunhoito ja muu henkinen virkistystoiminta.* Jumalanpalveluksia pidettiin laitoksen kirkossa ja osastoilla 71, niistä suomenkielisiä 55 ja ruotsinkielisiä 16. Kuulijoita oli yhteensä 4 183, joista suomenkielisiä 3 830 ja ruotsinkielisiä 353. Ehtoollista jaettiin kirkossa 369 henkilölle, sairaalassa yksityisesti 198 henkilölle, siis yhteensä 567 henkilölle.

Kirjaston toiminta on sodan johdosta ollut keskeytyneenä. Hoidokkien käytössä oli Helsingissä ilmestyviä päivälehtiä yhteensä 39 suomenkielistä ja 8 ruotsinkielistä vuosikertaa.

*Maanviljelys ja puutarhanhoito.* Maanviljelystä ja puutarhanhoitoa harjoitettiin aikaisempaan tapaan laitoksen omiksi tarpeiksi. Laitoksen hoidokkien maanviljelyksessä suorittamista hevospäivätöistä velottiin 25 mk ja hoidokkipäivätöistä 10 mk päivältä. Maanviljelyksen nettovoitto oli, kuten jo edellä on mainittu, 250 415: 70 mk.

*Sikala.* Sikakanta käsitti vuoden alussa 214 ja lopussa 222 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin 82 kpl elävää eläintä ja 3 330 kg sianlihaa. Laitosten omaan talouteen toimitettiin lihaa 4 053 kiloa. Sikala tuotti, poikkeuksellisista oloista johtuen, tappiota 400 326: 25 mk.

*Pesulaitos.* Kunnalliskodin pesulaitoksessa pestiin ja mankeloitiin yhteensä 318 236 kg (edellisenä vuonna 294 786 kg) vaatteita. Pesulaitoksessa työskenteli 2 hoitajaa, lämmitäjämekaanikko ja 17 palkattua pesuapulaista sekä keskimäärin 9 hoidokkia, joiden vii-

meksi mainittujen päivätyöstä pesulalta velottiin 10 mk. Pesulaitos tuotti voittoa 99 167: 15 mk, kun sen sijaan edellisenä vuonna oli tullut tappiota 64 435: 55 mk.

### *Tervalammen työlaitos*

*Hoidokit.* Sosiaaliministeriön suostumuksella perustettiin kertomusvuonna laitokseen naisosastot sekä köyhäinhuoltolain että irtolaislain edellyttämiä hoidokkeja varten. Ensimmäiset naishoidokit otettiin laitokseen toukokuun 2 p:nä. Kaikkiaan hoidettiin laitoksessa kertomusvuonna köyhäinhuoltolain nojalla 67 eri henkilöä, joista 45 miestä ja 22 naista. Näistä oli laitoksessa köyhäinhuoltolain 56 §:n nojalla 27 miestä ja 5 naista sekä 31 §:n nojalla 18 miestä ja 17 naista. Edellisestä vuodesta oli jäänyt jäljelle 27 mieshenkilöä, vuoden varrella otettiin 22 miestä ja 22 naista yhteensä 44 hoidokkia sekä poistettiin 33 miestä ja 12 naista, joten v:een 1943 jäi 16 miestä ja 10 naista yhteensä 26 köyhäinhuoltolain nojalla huollettua hoidokkia. Poistetuista miehistä 23 siirtyi vapaaseen elämään, 6 siirrettiin muihin laitoksiin, 3 kunnalliskodista aikaisemmin evakuoitua siirrettiin takaisin kunnalliskotiin ja 1 kuoli. Poistetuista naisista 4 siirtyi vapaaseen elämään ja 8 siirrettiin muihin laitoksiin.

Paitsi mainittuja köyhäinhuoltolain nojalla hoidettuja oli laitoksessa vuoden aikana irtolaislain nojalla 34 eri naista. Kun osa heistä vuoden aikana päästettiin lopulliseen tai ehdolliseen vapauteen, jäi heitä v:een 1943 26 naista.

Koko laitoksen kaikkien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku vuorokautta kohden kuukausittain käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

| Kuukausi     | Laitokseen otettuja | Laitoksesta poistettuja | Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden | Kuukausi     | Laitokseen otettuja | Laitoksesta poistettuja | Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden |
|--------------|---------------------|-------------------------|-------------------------------------------|--------------|---------------------|-------------------------|-------------------------------------------|
| Tammikuu .   | 2                   | —                       | 27                                        | Heinäkuu ... | 1                   | 4                       | 61                                        |
| Helmikuu...  | 2                   | 7                       | 24                                        | Elokuu ...   | —                   | 5                       | 55                                        |
| Maaliskuu .. | 6                   | 2                       | 24                                        | Syyskuu ...  | 12                  | 3                       | 62                                        |
| Huhtikuu ..  | 1                   | 3                       | 27                                        | Lokakuu ...  | 5                   | 6                       | 63                                        |
| Toukokuu ..  | 35                  | 6                       | 46                                        | Marraskuu    | 3                   | 7                       | 61                                        |
| Kesäkuu ...  | 12                  | 4                       | 60                                        | Joulukuu ... | 1                   | 8                       | 56                                        |
|              |                     |                         |                                           | Koko vuosi   | <sup>1)</sup> 80    | <sup>1)</sup> 55        | 48                                        |

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 17 345, josta köyhäinhuoltolain nojalla hoidettujen 11 320 ja irtolaislain nojalla hoidettujen 6 025.

*Menot ja tulot.* Bruttokustannus laitoksen kirjanpidon mukaan hoidokkia ja päivää kohden oli 77: 20 mk (rakennuskorjauksiin ja perushankintoihin käytetty 153 358: 50 mk huomioonottaen 86: 04 mk). Jos bruttokustannuksista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot saadaan nettokustannukseksi 49: 09 mk (edellisenä vuonna 31: 94 mk). Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan nettotuotto saadaan tuloa yli kustannusten 1: 12 mk huoltopäivältä (vastaava nettomeno oli edellisenä vuonna 15: 60 mk).

*Hoidokkien työ.* Hoidokit työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navetta-, talli-, sikala-, talous-, rakennus-, metsätalous- y.m. töissä, tehden kaikkiaan 14 008 työpäivää. Tästä määrästä oli työvelvollisten työpäiviä 3 613 ja köyhäinhuoltolain 31 §:n nojalla laitokseen otettujen hoidokkien työpäiviä 5 291 sekä irtolaisten työpäiviä 5 104. Työvelvollisten laskettiin työllään korvanneen joko itse saamaansa köyhäinhuoltoa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 54 499: 70 mk:n arvosta.

*Terveysten- ja sielunhoito.* Sotapalveluksen vuoksi ei laitoksen lääkäriltä ole saatu vuosikertomusta. Laitoksen sielunhoitotyö oli edelleen Vihdin seurakunnan papiston huona. Hoidokkien käytettävänä on n. 1 000 nidosta käsittävä kirjasto.

<sup>1)</sup> Niihin lukuihin nähden, jotka koskevat laitokseen otettujen ja sieltä poistettujen hoidokkien määrää, on otettava huomioon, etteivät ne tarkoita eri henkilöitä, sillä sama henkilö on saatettu ottaa ja poistaa laitoksesta useamman kerran vuoden aikana.



*Maatila.* Viljelty pinta-ala käsitti kertomusvuonna peltoa ja puutarhaa 200.42 ha sekä n. 30 ha raivattuja laidunmaita. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat kylvö- ja satomäärät:

| Kasvi                         | Viljelysala<br>ha | Kylvö määrä<br>kg | Sato            |                        |
|-------------------------------|-------------------|-------------------|-----------------|------------------------|
|                               |                   |                   | Kaikkiaan<br>kg | Hehtaaria<br>kohden kg |
| Ruis .....                    | 13.73             | 2 570             | 27 767          | 2 022.4                |
| Syysvehnä .....               | 2.20              | 500               | 4 015           | 1 825.0                |
| Kevätvehnä .....              | 14.12             | 3 900             | 22 021          | 1 559.6                |
| Ohra .....                    | 3.92              | 1 025             | 5 487           | 1 399.7                |
| Herne .....                   | 2.43              | 700               | 1 920           | 790.1                  |
| Kaura .....                   | 30.51             | 7 925             | 48 226          | 1 580.7                |
| Peruna.....                   | 8.80              | 20 270            | 119 770         | 13 610.2               |
| Lanttu .....                  | 2.50              | 25                | 60 596          | 24 238.4               |
| Porkkana .....                | 1.40              | 12                | 11 724          | 8 374.3                |
| Turnipsi .....                | 2.50              | 23                | 60 000          | 24 000.0               |
| Rehjuurikas .....             | 2.00              | 50                | 16 500          | 8 250.0                |
| Rehuporkkana .....            | 0.70              | 5                 | 10 000          | 14 285.7               |
| Juurikasvien naattisato ..... | .                 | .                 | 109 200         | .                      |
| Vihantarehu .....             | 0.90              | 300               | 21 600          | 24 000.0               |
| Pellava .....                 | 0.59              | 100               | .               | .                      |
| Heinä, kuiva .....            | 67.20             | .                 | 174 750         | 2 600.4                |
| » tuore (A.I.V.) .....        |                   | .                 | 145 300         | 2 162.2                |
| Timotei, siemenheinä .....    |                   | .                 | 800             | 223.5                  |
| Apila, siemenheinä .....      | 1.50              | .                 | 200             | 133.3                  |
| Täyskesanto .....             | 17.57             | —                 | —               | —                      |
| Puutarha.....                 | 5.58              | .                 | .               | .                      |
| Laidun.....                   | 18.69             | —                 | —               | —                      |
| Raivattuja laidunmaita .....  | 30.00             | —                 | —               | —                      |

Lannoitukseen käytettiin 2 025 kuormaa karjanlantaa, 1 200 kuormaa mutaa, 8 650 kg kalkkisalpietaria, 9 700 kg ammoniumsulfaattia, 145 050 kg kalkkikivijauhoa, 18 200 kg kalisuolaa ja 4 000 kg Y-lannosta. Hevostyöpäiviä suoritettiin yhteensä 3 226. Nautakarja käsitti vuoden alussa 94 ja lopussa 110 päättä. Koko karjan (66.8 kpl) keskituotanto oli tarkastusvuonna 1941—42 2 648 kg maitoa, 112 kg rasvaa rasvaprosentin ollessa 4.2 % ja säännöllisten (21 kpl) vastaavasti 2 963 kg, 128 kg, 4.3 %. Ruokinta on ostoväkirehujen puuttumisen vuoksi perustunut kotoihin rehuihin. Sikalassa oli vuoden alussa yhteensä 42 ja lopussa 48 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin teuraaksi 20 sikaa.

### ***Sijoitus yksityishoitoon***

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 6 täysikasvuista henkilöä, joista 4 miestä ja 2 naista. Heidän huoltopäiviensä luku oli kaikkiaan 2 190.

### ***Kotiaivustukset***

Kertomusvuonna jaettiin varsinaista kotiaivustusta yhteensä 5 149 Helsingissä asuvalle henkilölle, joista 3 793 sai yksinomaan kotiaivustusta vähintään 500 mk:n arvosta, loput olivat kotiaivustuksen ohella saaneet myös laitos- tai yksityishoitoa. Tilapäistä avustusta eli kotiaivustusta alle 500 mk:n arvosta sai edellisten lisäksi 1 166 henkilöä. Varsinaisille avunsaajille annetusta kotiaivustuksesta tuli vielä osalliseksi 555 aviopuolisoa ja 1 631 lasta.

Seuraava taulukko osoittaa perhesuhteet ja lasten luvun niissä tapauksissa, joissa lapset olivat osallisina kotiaivustuksista:

| Lasten luku | Perheitä, joihin kuului |      |       | Yhteensä |
|-------------|-------------------------|------|-------|----------|
|             | mies ja vaimo           | mies | vaimo |          |
| 1 .....     | 102                     | 5    | 342   | 449      |
| 2 .....     | 56                      | 2    | 147   | 205      |
| 3 .....     | 45                      | —    | 80    | 125      |
| 4 .....     | 27                      | 1    | 20    | 48       |
| 5 .....     | 12                      | —    | 6     | 18       |
| 6 .....     | 11                      | —    | 2     | 13       |
| 7 .....     | 4                       | —    | —     | 4        |
| 9 .....     | 1                       | —    | —     | 1        |
| Yhteensä    | 258                     | 8    | 597   | 863      |

Lapsia oli näissä varsinaista kotiaivustusta saaneissa perheissä siis kaikkiaan 1 631 eli perhettä kohden keskimäärin 1.9 (edellisenä vuonna 1.9).

Laskemalla yhteen varsinaiset ja tilapäiset kotiaivustusta saaneet sekä kotiaivustuksista osallisiksi joutuneet saadaan summaksi 8 501, joka luku siis ilmaisee niiden Helsingissä asuvien kokonaismäärän, jotka suoraan tai välillisesti pääsivät nauttimaan kotiaivustuksia.

Kotiaivustukset annettiin osittain rahana, osittain ruokatavaroiden, vaatteiden, polttopuiden y.m. luontoismuodossa. Rahana annettujen avustuksien osuus oli 87.0 % ja tarveaineina annettujen osuus 13.0 %. Mitä kotiaivustustasoon tulee, on sitä, niinkuin tärkeimpiä lautakunnan päätöksiä selostavassa esityksessä jo on mainittu, prosentuaalisesti korotettu elinkustannusindeksin noustessa. Tästä johtuen osoittaa tapausta kohden laskettu keskimääräinen avustus nousua edellisiin vuosiin verrattuna. Tapausta kohden kuukaudessa laskettu kotiaivustus on viime vuosina ollut seuraava:

| Vuosi      | Mk      | Vuosi      | Mk      | Vuosi      | Mk      |
|------------|---------|------------|---------|------------|---------|
| 1934 ..... | 257: 03 | 1937 ..... | 306: 04 | 1940 ..... | 350: 95 |
| 1935 ..... | 282: 29 | 1938 ..... | 317: 15 | 1941 ..... | 405: 58 |
| 1936 ..... | 295: 65 | 1939 ..... | 321: 68 | 1942 ..... | 435: 26 |

Kertomusvuoden kuluessa kuukausittain Helsingissä asuville jaettujen kotiaivustusten rahamäärä käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

| Kuukausi        | Kotiaivustukset, mk |             |         |           |                 |            |
|-----------------|---------------------|-------------|---------|-----------|-----------------|------------|
|                 | Rahana              | Polttopuina | Ruokana | Vaatteina | Muussa muodossa | Yhteensä   |
| Tammikuu .....  | 1 262 072           | 149 709     | 47 053  | 15 327    | 18 265          | 1 492 426  |
| Helmikuu .....  | 1 331 137           | 182 505     | 54 873  | 14 222    | 11 777          | 1 594 514  |
| Maaliskuu ..... | 1 310 971           | 178 482     | 55 754  | 15 079    | 11 360          | 1 571 646  |
| Huhtikuu .....  | 1 307 600           | 164 257     | 53 359  | 12 806    | 10 741          | 1 548 763  |
| Toukokuu .....  | 1 248 301           | 67 594      | 47 288  | 15 363    | 8 427           | 1 386 973  |
| Kesäkuu .....   | 1 109 758           | 33 289      | 28 260  | 20 951    | 7 734           | 1 199 992  |
| Heinäkuu .....  | 1 035 640           | 17 748      | 18 888  | 12 285    | 6 315           | 1 090 876  |
| Elokuu .....    | 997 864             | 14 288      | 16 600  | 10 191    | 7 907           | 1 046 850  |
| Syyskuu .....   | 972 452             | 74 430      | 15 548  | 7 110     | 5 270           | 1 074 810  |
| Lokakuu .....   | 1 015 747           | 185 980     | 15 885  | 8 412     | 4 801           | 1 230 825  |
| Marraskuu ..... | 1 024 619           | 226 245     | 17 820  | 15 782    | 4 857           | 1 289 323  |
| Joulukuu .....  | 1 062 613           | 110 557     | 18 920  | 6 913     | 5 605           | 1 204 608  |
| Koko vuosi      | 13 678 774          | 1 405 084   | 390 248 | 154 441   | 103 059         | 15 731 606 |

Vastaavien avustustapauksien lukumäärää osoittaa seuraava taulukko:

| Kuukausi                                          | Kotiavustus-<br>tapauksia | Näistä uusia avustus-<br>tapauksia |                     |
|---------------------------------------------------|---------------------------|------------------------------------|---------------------|
|                                                   |                           | Kaikkiaan                          | Syynä<br>työttömyys |
| Tammikuu .....                                    | 3 613                     | 92                                 | 25                  |
| Helmikuu .....                                    | 3 625                     | 108                                | 55                  |
| Maaliskuu .....                                   | 3 546                     | 116                                | 28                  |
| Huhtikuu .....                                    | 3 457                     | 92                                 | 25                  |
| Toukokuu .....                                    | 3 259                     | 58                                 | 10                  |
| Kesäkuu .....                                     | 2 941                     | 46                                 | 11                  |
| Heinäkuu .....                                    | 2 721                     | 54                                 | 6                   |
| Elokuu .....                                      | 2 586                     | 36                                 | 13                  |
| Syyskuu .....                                     | 2 599                     | 31                                 | 1                   |
| Lokakuu .....                                     | 2 627                     | 57                                 | 8                   |
| Marraskuu .....                                   | 2 557                     | 46                                 | 5                   |
| Joulukuu.....                                     | 2 612                     | 53                                 | 12                  |
| Koko vuosi                                        | 36 143                    | 789                                | 199                 |
| Avustuskanslia, jonka toimesta avustus on annettu |                           |                                    |                     |
| I .....                                           | 6 683                     | 123                                | 48                  |
| II .....                                          | 5 715                     | 94                                 | —                   |
| III .....                                         | 5 413                     | 77                                 | 5                   |
| IV .....                                          | 5 171                     | 73                                 | 7                   |
| V .....                                           | 4 521                     | 135                                | 56                  |
| VI .....                                          | 3 191                     | 225                                | 68                  |
| VII .....                                         | 5 449                     | 62                                 | 15                  |
| Yhteensä                                          | 36 143                    | 789                                | 199                 |

Päiväkodeissa oleskelun muodossa avustetut alle 16-vuotiaat lapset on myös luettu kotiavustusta saaneiden lukumäärään. Näitä lapsia oli 2 poikaa ja 4 tyttöä.

### **Huoltolautakunnan työtuvat**

Kertomusvuonna työtuvat toimivat entiseen tapaan kolmena osastona, joista:

A-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia varattomille täysikäisille henkilöille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingin kaupungissa ja jotka vanhuuden, hengen tai ruumiillisen sairaalloisuuden, ruumiinvamman tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi ainoastaan osittain pystyivät omalla työllään hankkimaan itselleen elatusta sekä joiden työtupiin ottaminen katsottiin yhteiskunnallisen huollon tarkoituksien mukaiseksi;

B-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia niille alkoholisti- ja irtolaisnaisille, lähinnä valvonta-asteella oleville, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä ja joille ei ollut onnistuttu saamaan sopivaa ansiotyötä muualla; sekä

C-osaston tarkoituksena oli varata tilaisuutta ansioon ja itse-elatukseen varattomille, työttömyyden vuoksi yhteiskunnallista huoltoa tarvitseville työkykyisille, työhaluisille ja ilman omaa syytään työttömille naisille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä.

Työskentely tapahtui A-osastolla 5 työryhmässä, joista 3 oli naisia varten, B-osastolla yhtenä ryhmänä sekä C-osastolla 3 ryhmässä. Työntekijöitä voitiin kaikille osastoille yhteisesti sijoittaa 490. C-osasto oli raaka-aineiden puutteen vuoksi suljettuna toukokuun 13 p:n ja syyskuun 2 p:n välisen ajan.

Sota-aika on eri tavoin vaikuttanut työtupienkin toimintaan. Tarveaineiden niukkuuden vuoksi on tilauksia työtupien omista tarveaineista voitu vain rajoitetussa määrässä suorittaa, ja työtupien myymälöissä, joista toinen vuoden kuluessa lakkautettiin, on ollut valmisteita niukasti myytävänä. Pääasiallisimmaksi työksi on näissä oloissa muodostunut tilaustöiden suorittaminen ostajain omista tarveaineista. Miesten työryhmissä on valmistettu yksinkertaisia huonekaluja, konttorikalustoja, talouksesineitä ja lasten leikkikaluja sekä suoritettu maalaustöitä, huonekalujen korjausta sekä jossakin määrin jalkineiden

korjausta. Naisten työryhmissä on pääasiassa tehty puolustuslaitoksen, sairaaloiden ja huoltolautakunnan tilaamia vaatetusesineitä sekä myös mattoja, patjoja ja peitteitä.

Työskentelevien lukumäärä vaihteli eri kuukausina s. 65 olevasta taulukosta lähemmin ilmenevällä tavalla. Mainittakoon tässä, että sanottu lukumäärä oli pienimmillään 254, heinäkuun 23 p:n ja elokuun 18 p:n sekä suurimmillaan, 387, helmikuun 5 p:n ja maaliskuun 4 p:n välisenä aikana. Työpäivien luku koko vuonna oli 82 563.

Työtupien bruttomenot olivat 6 259 560: 60 mk ja bruttotulot 3 649 893: 45 mk, joten nettomenoiksi jää 2 609 667: 15 mk. Työntekijää ja työpäivää kohden laskettuna olivat bruttomenot 75: 82 mk (edellisenä vuonna 61: 22 mk) ja nettomenot 31: 61 mk (edellisenä vuonna 25: 54 mk). Jos laskelmassa otetaan vielä huomioon vuoden päättyessä myymättömänä olevan valmistevaraston sekä työainevaraston arvo, 689 682: 20 mk, supistuvat nettomenot 23: 25 mk:ksi (edellisenä vuonna 13: 64 mk) työntekijää ja työpäivää kohden.

N.s. ehkäisevänä huoltokeinona on työtuvilla ollut oma, joskin normaalivuotia pie-nempi kansantaloudellinen ja sosiaalinen merkityksensä, ja on niiden avulla melkoinen joukko pääkaupungin vakinaisia asukkaita voitu varjella joutumasta suoranaisten köyhäin-hoitoavustuksen varaan. Niinikään työtupien erikoisosastot ovat jatkuvasti tarjonneet työmahdollisuuksia valvonnassa oleville naispuolisille alkoholisteille, irtolaisille sekä työtömyyshuoltokansliaan ilmoittautuneille.

On syytä lopuksi huomauttaa, että työtupien A- ja C-osastoilla työskennelleitä henkilöitä ei ole tilastollisissa selvityksissä luettu avunsaajiin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa, sen sijaan sisältävät B-osastolla työskennelleet irtolais- ja alkoholistinaiset asianomaisiin irtolais- ja alkoholistitilastoihin.

### **Lahjoitusrahastojen koroilla avustetut**

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja oli kertomusvuonna tapahtu-vaa jakoa varten kertynyt seuraavasti:

|                                    | Mk         |                                  | Mk                         |
|------------------------------------|------------|----------------------------------|----------------------------|
| Alexandras understöd-rahasto ..    | 341: 80    | Kordelinin, Alfred, avustusra-   |                            |
| Bergmanin, Maria, testamentti-     |            | hasto .....                      | 11 183: 25                 |
| rahasto .....                      | 499: 10    | Lampan, Elsa Maria, rahasto .... | 1 402: 35                  |
| Brobergin, Gustava Katharina,      |            | Mattsson-Kivilän, Isak, puoli-   |                            |
| y.m. rahastot .....                | 728: 80    | soiden apurahasto .....          | 10 000: —                  |
| Elgin, Vilhelm, pauvres honteux    |            | Sierckin, Adolf Fredrik, rahasto | 349: 40                    |
| rahasto .....                      | 529: 05    | Sierckenin, Carl, rahasto .....  | 139: 75                    |
| Gardbergin, Lisette, rahasto ..... | 49: 90     | Wavulinin, Waldemar, lahjoi-     |                            |
| Grefbergin, Emma, rahasto .....    | 12 985: 70 | tusrahasto .....                 | 748: 70                    |
| Gripenbergin, Hedvig Charlotta,    |            | Westzynthiuksen, W. J. S., tes-  |                            |
| rahasto .....                      | 559: —     | tamenttirahasto .....            | 1 043: 20                  |
| Hanellin, Carl Gustaf, rahasto ... | 259: 55    |                                  |                            |
| Holmströmin, John, rahasto kai-    |            |                                  |                            |
| nojen köyhien hyväksi .....        | 20 346: 40 |                                  |                            |
|                                    |            |                                  | <u>Yhteensä 61 165: 95</u> |

Näistä varoista jaettiin huoltolautakunnan toimesta avustukseksi 181 eri henkilölle yhteensä 48 957: 05 mk.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annetun köyhäinhoidon luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin, eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole myöskään tilastollisissa selvityksissä otettu huomioon, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös köyhäinhoitolain nojalla.

### **B. Irtolaislakiin perustuva huolto**

*Huollettujen lukumäärä.* Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 666 eri henkilöä, joista 69 miestä ja 597 naista. Sinä kuusivuotiskautena, jona voimassa olevan irtolaislain mukaista irtolaishuoltoa on pääkaupungissa suoritettu, on kunakin vuonna ollut huollossa seuraavat lukumäärät henkilöitä:

| Vuosi      | Miehiä | Naisia | Yhteensä | Vuosi      | Miehiä | Naisia | Yhteensä |
|------------|--------|--------|----------|------------|--------|--------|----------|
| 1937 ..... | 118    | 246    | 364      | 1940 ..... | 145    | 551    | 696      |
| 1938 ..... | 132    | 359    | 491      | 1941 ..... | 112    | 579    | 691      |
| 1939 ..... | 176    | 466    | 642      | 1942 ..... | 69     | 597    | 666      |

Kuten asetelmasta havaitaan, oli kertomusvuonna irtolaishuollossa ennätysmäärä naisia, kun sen sijaan miesten vastaava lukumäärä oli pienimmillään, ilmiö, joka johtui sodan aiheuttamista olosuhteista.

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 222, erikseen oli miehistä uusia 20 ja naisista 202. Kuluneena viisivuotiskautena on eri vuosina näiden n.s. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

| Vuosi      | Miehiä | Naisia | Yhteensä | Vuosi      | Miehiä | Naisia | Yhteensä |
|------------|--------|--------|----------|------------|--------|--------|----------|
| 1937 ..... | 118    | 246    | 364      | 1940 ..... | 53     | 238    | 291      |
| 1938 ..... | 71     | 171    | 242      | 1941 ..... | 35     | 169    | 204      |
| 1939 ..... | 79     | 185    | 264      | 1942 ..... | 20     | 202    | 222      |
|            |        |        |          | Yhteensä   | 376    | 1 211  | 1 587    |

Uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka ajanjaksona 1937—42 ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 23.7 %, joten irtolaishuolto valtaosaltaan on ollut naisten huoltoa. Mainittakoon vielä, että kertomusvuonna huollettujen 666 henkilön lisäksi käsiteltiin irtolaisina 120 miestä ja 17 naista, jotka kuitenkin vielä kertomusvuoden kuluessa siirrettiin alkoholistihuoltoon ja jotka tilastollisessa selvittelyssä on luettu alkoholisteihin. Seuraavassa esiintyvät selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, että uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa on ollut merkittävä ero verrattuna näihin, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Syntymäpaikan mukainen ryhmittely osoittaa, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kaikista irtolaisista vain 78 eli 11.7 %, erikseen miehistä 20.3 % ja naisista 10.7 %. Kaikista irtolaisista oli syntynyt, prosenteissa:

|                           | Miehiä | Naisia | Kaikkiaan |
|---------------------------|--------|--------|-----------|
| Suomen kaupungeissa ..... | 43.5   | 31.3   | 32.6      |
| » maalaiskunnissa .....   | 55.1   | 67.3   | 66.1      |
| Ulkomailla .....          | 1.4    | 1.4    | 1.3       |

Köyhäinhoidollisen kotipaikkaoikeuden perusteella ryhmittyivät kaikki irtolaishuollossa olevat seuraavalla tavalla:

| Kotipaikka                                      | Miehiä | Naisia | Yhteensä         |
|-------------------------------------------------|--------|--------|------------------|
| Helsinki .....                                  | 49     | 336    | 385              |
| Helsinkiä ympäröivät kunnat <sup>1)</sup> ..... | 1      | 20     | 21               |
| Uudenmaan läänin muut kaupungit .....           | —      | 2      | 2                |
| » » » maalaiskunnat .....                       | 1      | 17     | 18               |
| Suomen muut kaupungit .....                     | 3      | 94     | 97               |
| » » maalaiskunnat .....                         | 5      | 72     | 77               |
| Valtiontapaukset .....                          | 3      | 7      | 10               |
| Tuntematon .....                                | 7      | 49     | <sup>2)</sup> 56 |
| Yhteensä                                        | 69     | 597    | 666              |

Kotipaikkaoikeus Helsingin kaupungissa oli selvitetystä siis 385:lla eli 57.8 %:lla (edellisenä vuonna 55.4 %), erikseen uusista irtolaisista 112:lla eli 50.5 %:lla (edellisenä vuonna 35.3 %). Muita kuin Suomen kansalaisia oli irtolaisissa 2 miestä ja 5 naista, minkä

<sup>1)</sup> Huopalahti, Haaga, Oulunkylä, Helsingin mlk. ja Kulosaari. — <sup>2)</sup> Tuntemattomien suuri lukumäärä johtuu etupäässä siitä, että pakkotyöhön määrätystä ei kotipaikkaoikeutta ole selvitetty, koska kotipaikkaoikeuskysymyksellä ei heihin nähden ole huoltolautakunnan kannalta erikoisempaa merkitystä.

lisäksi 1 naisen kansalaisuus oli tuntematon. Äidinkielenä oli suomi 611:lla eli 91.7 %:lla, ruotsi 52:lla eli 7.8 %:lla ja lopulla 3:lla jokin muu kieli.

*Irtolaishuollon peruste.* Ne erityiset perusteet, joiden nojalla asianomaiset henkilöt ovat lain mukaan voineet joutua irtolaishuollon alaisiksi, ovat: 1) kuljeksiva elämä, 2) tavanomainen työn vieroksuminen, 3) kerjuu, 4) ammattihaureus tai 5) jokin muu peruste. Ryhmittämällä irtolaiset tämän mukaisesti ja sitä perustetta silmälläpitäen, jota on katsottu pääperusteeksi heidän ensi kerran irtolaishuoltoon joutuessaan, saadaan seuraava asetelmä:

| Huollon peruste          | Miehet |       | Naiset |       | Yhteensä |       |
|--------------------------|--------|-------|--------|-------|----------|-------|
|                          | Luku   | %     | Luku   | %     | Luku     | %     |
| Kuljeksiva elämä .....   | 2      | 2.9   | 3      | 0.5   | 5        | 0.7   |
| Työn vieroksuminen ..... | 12     | 17.4  | 1      | 0.2   | 13       | 2.0   |
| Kerjuu .....             | 32     | 46.4  | 1      | 0.2   | 33       | 5.0   |
| Ammattihaureus .....     | —      | —     | 589    | 98.6  | 589      | 88.4  |
| Muu peruste .....        | 23     | 33.3  | 3      | 0.5   | 26       | 3.9   |
| Yhteensä                 | 69     | 100.0 | 597    | 100.0 | 666      | 100.0 |

Irtolaisnaisista joutui 98.7 % huoltoon ammattihaureuden perusteella ja loput kuljeksivan elämän, työn vieroksumisen, kerjuun tai jonkin muun perusteen nojalla. Miehistä suurin osa 32 eli 46.4 %, otettiin huoltoon kerjuun perusteella (edellisenä vuonna 44.6 %) sekä 23 eli 33.3 % muilla perusteilla s.o. olivat henkilöitä, jotka muulla elämäntavallaan kuin haureudella tuottivat ilmeistä vaaraa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai siveellisyydelle <sup>1)</sup>. Loput 20.3 % oli huollossa kuljeksivan elämän tai työn vieroksumisen perusteella. Uusiin miespuolisiin irtolaisiin nähden oli »muu peruste» hallitsevana perusteena, 35.0 %, työn vieroksumisen ja kerjuun osuus oli kumpikin 30.0 % sekä kuljeksivan elämän osuus 5.0 %.

*Huoltotoimenpiteet.* Irtolaisten suhteen käytettäviä huoltotoimenpiteitä ovat, kuten tunnettua, varoitus ja sen ohessa mahdollinen kotikuntaan lähettäminen, irtolaisvalvonta sekä työlaitokseen tai pakkotyöhön määrääminen, minkä lisäksi työlaitoksesta ja pakkotyöstä ehdollisesti vapautuneet irtolaiset ovat määrääjän n.s. jälkivalvonnan alaisina. Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee, missä määrin käytännössä on sovellettu eri huoltomuotoja, ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla hänen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide.

| Huoltotoimenpide               | Miehet |       | Naiset |       | Yhteensä |       |
|--------------------------------|--------|-------|--------|-------|----------|-------|
|                                | Luku   | %     | Luku   | %     | Luku     | %     |
| Varoitus .....                 | 9      | 13.0  | 149    | 25.0  | 158      | 23.7  |
| Kotikuntaan lähettäminen ..... | 1      | 1.5   | 3      | 0.5   | 4        | 0.6   |
| Irtolaisvalvonta .....         | 10     | 14.5  | 99     | 16.6  | 109      | 16.4  |
| Työlaitos .....                | 11     | 15.9  | 185    | 31.0  | 196      | 29.4  |
| Pakkotyö .....                 | 15     | 21.7  | 69     | 11.6  | 84       | 12.6  |
| Jälkivalvonta .....            | 18     | 26.1  | 66     | 11.0  | 84       | 12.6  |
| Ei toimenpidettä .....         | 5      | 7.3   | 26     | 4.3   | 31       | 4.7   |
| Yhteensä                       | 69     | 100.0 | 597    | 100.0 | 666      | 100.0 |

Vain varoitusasteelle jääneitä oli siis 23.7 % ja valvonta-asteelle 16.4 %, työlaitoksessa oli 29.4 % ja pakkotyössä 12.6 % sekä jälkivalvonnassa 12.6 %. Aivan vuoden lopussa huoltoon joutuneisiin 31 henkilöön nähden ei ehditty vielä kertomusvuonna toimenpiteitä täytäntöönpanna. Uusista irtolaisista jäi varoitusasteelle 59.9 %, valvonta-asteelle 6.3 %, työlaitoksessa oli 14.0 % ja pakkotyössä 4.5 % sekä jälkivalvonnassa 1.8 %, minkä lisäksi 12.2 % oli sellaisia vuoden lopussa tulleita, joihin ei vielä ehditty huoltotoimenpiteitä soveltaa.

Seuraavasta yhdistelmästä selviää lisäksi, missä määrin eri irtolaisiin nähden on ainoana toimenpiteenä käytetty joko lievempiä tai suoraan ankarampia toimenpiteitä

<sup>1)</sup> Suurin osa näistä on ollut henkilöitä, jotka ovat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehdyihin rikoksiin, esim. väkijuomien luvattomaan myyntiin.

sekä missä määrin lievempien toimenpiteiden osoittauduttua tehottomaksi on siirrytty ankarampaan huoltomuotoon, minkä lisäksi siitä myös ilmenee pitemmälle huollon as-  
teelle ehtineisiin eri vaiheissa sovelletut toimenpiteet:

| Huoltotoimenpide                                     | Miehiä | Naisia | Yhteensä |
|------------------------------------------------------|--------|--------|----------|
| Yksinomaan varoitus .....                            | 9      | 148    | 157      |
| » kotikuntaan lähettäminen .....                     | —      | —      | —        |
| » irtolaisvalvonta .....                             | 10     | 81     | 91       |
| » työlaitos .....                                    | 7      | 92     | 99       |
| » pakkotyö .....                                     | 15     | 59     | 74       |
| » jälkivalvonta .....                                | 12     | 37     | 49       |
| Varoitus + kotikuntaan lähettäminen .....            | 1      | 3      | 4        |
| » + kotikuntaan lähettäminen + varoitus .....        | —      | 1      | 1        |
| » + irtolaisvalvonta .....                           | —      | 16     | 16       |
| » + irtolaisvalvonta + työlaitos .....               | —      | 3      | 3        |
| » + työlaitos .....                                  | —      | 16     | 16       |
| » + pakkotyö .....                                   | —      | 2      | 2        |
| Irtolaisvalvonta + varoitus + irtolaisvalvonta ..... | —      | 1      | 1        |
| » + työlaitos .....                                  | 2      | 40     | 42       |
| » + työlaitos + jälkivalvonta .....                  | —      | 6      | 6        |
| » + työlaitos + jälkivalvonta + työlaitos .....      | —      | 1      | 1        |
| » + pakkotyö .....                                   | —      | 1      | 1        |
| » + pakkotyö + työlaitos .....                       | —      | 1      | 1        |
| Työlaitos + pakkotyö .....                           | —      | 5      | 5        |
| » + jälkivalvonta .....                              | 2      | 22     | 24       |
| » + jälkivalvonta + työlaitos .....                  | —      | 15     | 15       |
| » + jälkivalvonta + työlaitos + pakkotyö .....       | —      | 1      | 1        |
| Pakkotyö + työlaitos .....                           | 1      | 3      | 4        |
| » + jälkivalvonta .....                              | 4      | 1      | 5        |
| Jälkivalvonta + irtolaisvalvonta .....               | —      | 1      | 1        |
| » + työlaitos .....                                  | 1      | 13     | 14       |
| » + pakkotyö .....                                   | —      | 1      | 1        |
| » + pakkotyö + työlaitos .....                       | —      | 1      | 1        |
| Ei toimenpidettä .....                               | 5      | 26     | 31       |
| Yhteensä                                             | 69     | 597    | 666      |

Työlaitokseen ja pakkotyöhön toimittamiseen nähden on huomattava, että poliisi-  
viranomaiset joutuivat useasti soveltamaan irtolaislain 29 §:n 3 mom:ssa olevaa sään-  
nöstä, jonka mukaan poliisipäällikön on ilman edellä käyviä lievempiä huoltotoimenpi-  
teitä tehtävä maaherralle irtolaisesta laitosesitys, jos tämä on kahden viimeisen vuoden  
kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä. Esitykset  
laitokseen lähettämiseksi teki poliisipäällikkö 174 tapauksessa. Erinäisistä käytännölli-  
sistä syistä on laitokseen lähettämisesitykset poikkeuksetta jätetty poliisiviranomaisten  
tehtäväksi. Ehdollisesti vapautettiin ennen vuoden päättymistä 4 pakkotyöhön toimi-  
tettua miestä ja 2 naista sekä työlaitoksiin toimitetuista 2 miestä ja 47 naista. Työlaitok-  
siin palautettiin 1 ehdollisesti vapautettu mies ja 31 naista sekä pakkotyöhön 2 naista.  
Lopullisesti vapautettiin pakkotyöstä 5 miestä ja 6 naista sekä työlaitoksista 2 miestä  
ja 49 naista.

Huoltopäivien luku irtolaistyölaitoksissa oli kaikkiaan 36 699, niistä 1 867 miesten  
ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly pakkotyössä olleiden huoltopäivät, koska  
niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

*Siviilisääty ja syntyperä.* Siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

| Siviilisääty                   | Miehet |       | Naiset |       | Yhteensä |       |
|--------------------------------|--------|-------|--------|-------|----------|-------|
|                                | Luku   | %     | Luku   | %     | Luku     | %     |
| Naimattomia .....              | 40     | 58.0  | 397    | 66.5  | 437      | 65.6  |
| Naineita, yhdessä asuvia ..... | 13     | 18.9  | 71     | 11.9  | 84       | 12.6  |
| » erossa asuvia .....          | 6      | 8.7   | 64     | 10.7  | 70       | 10.5  |
| Leskiä .....                   | 5      | 7.2   | 22     | 3.7   | 27       | 4.1   |
| Eronneita .....                | 5      | 7.2   | 43     | 7.2   | 48       | 7.2   |
| Yhteensä                       | 69     | 100.0 | 597    | 100.0 | 666      | 100.0 |

Laillistamatta yhdessä asuvia oli näistä 1 mies ja 12 naista. Aviottomina syntyneitä oli kaikista irtolaisista 77 eli 11.6 %, erikseen miehistä 5.8 % ja naisista 12.2 %. Kodin ulkopuolella oli kasvatettu miehistä 8 ja naisista 79.

Lapsia oli kaikkiaan 150 irtolaisella yhteensä 216, joista aviottomia lapsia 112.

*Ikä.* Eri ikäluokkien suhteelliset osuudet prosenteissa olivat irtolaishuollossa olevien keskuudessa seuraavat:

|              | 1) 18—20 v. | 21—29 v. | 30—39 v. | 40—49 v. | 50—59 v. | 60— v. | Yhteensä |
|--------------|-------------|----------|----------|----------|----------|--------|----------|
| Miehet ..... | 1.5         | 17.4     | 29.0     | 21.7     | 18.8     | 11.6   | 100.0    |
| Naiset ..... | 10.6        | 41.2     | 32.2     | 13.7     | 2.7      | 0.2    | 100.0    |
| Kaikki       | 9.2         | 38.7     | 31.8     | 14.6     | 4.4      | 1.3    | 100.0    |

Kaikkien miespuolisten irtolaisten keski-ikä oli 42 vuotta 2 kuukautta sekä naispuolisten 30 vuotta ja 4 kuukautta. Nuorin irtolaismies oli 18 vuotias ja vanhin 71 vuotias, nuorin irtolaisnainen 18 vuotias ja vanhin 75 vuotias.

*Koulusivistys.* Koulusivistykseltään oli irtolaisista mitään koulua käymättömiä 45 eli 6.8 %, vain osan kansakoulua oli käynyt 61 eli 9.2 %, kansakoulun käyneitä oli 498 eli 74.8 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 25 eli 3.8 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 15:llä eli 2.2 %:lla, akateemisen loppu-tutkinnon oli suorittanut 1 eli 0.1 % sekä kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys oli 21:llä eli 3.1 %:lla.

*Ammatti.* Aikaisemmin pääasiallisesti harjoittamansa ammatin mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

|                                                                                    | Miehet |       | Naiset |       | Yhteensä |       |
|------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------|-------|----------|-------|
|                                                                                    | Luku   | %     | Luku   | %     | Luku     | %     |
| Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia .....                               | 3      | 4.3   | 1      | 0.2   | 4        | 0.6   |
| Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia .....                          | —      | —     | 4      | 0.6   | 4        | 0.6   |
| Itsenäisiä liikkeenharjoittajia .....                                              | 3      | 4.3   | 43     | 7.2   | 46       | 6.9   |
| Liikkeenkilökuntaa:                                                                |        |       |        |       |          |       |
| a. päällystää, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa .....                           | 4      | 5.8   | 13     | 2.2   | 17       | 2.6   |
| b. työntekijöitä .....                                                             | 1      | 1.5   | 30     | 5.0   | 31       | 4.7   |
| Tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä .....                                            | 22     | 31.9  | 240    | 40.2  | 262      | 39.3  |
| Muita työntekijöitä .....                                                          | 27     | 39.2  | 71     | 11.9  | 98       | 14.7  |
| Merimiehiä ja kalastajia .....                                                     | 2      | 2.9   | —      | —     | 2        | 0.3   |
| Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa ..... | 3      | 4.3   | 1      | 0.2   | 4        | 0.6   |
| Yksityisten palvelijoita .....                                                     | —      | —     | 181    | 30.3  | 181      | 27.2  |
| Muun elinkeinon harjoittajia .....                                                 | 3      | 4.3   | 6      | 1.0   | 9        | 1.3   |
| Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia .....                            | 1      | 1.5   | 7      | 1.2   | 8        | 1.2   |
| Yhteensä                                                                           | 69     | 100.0 | 597    | 100.0 | 666      | 100.0 |

Mitä yksityisiin ammatteihin tulee, muodostivat aputyöntekijät luvultaan 25, suurimman ja muista selvästi erottuvan ryhmän miesten joukossa. Naisista taas oli eniten kotiapulaisia nimittäin 181, mutta myös tarjoilijat ja ravintola-apulaiset, luvultaan 105, tehdastyöntekijät, luvultaan 93, aputyöntekijät, luvultaan 43, sekä itsenäiset ompelijat, luvultaan 32, esiintyivät selvästi erottuvina ryhminä. Suurin osa irtolaisista oli tehdas- y. m. ammattityöntekijäin kodeista, kaikkiaan 183, muiden työntekijäin kodeista oli lähtöisin 166 sekä maataloutta tai sen sivuelinkeinoja harjoittavien kodeista 122. Myös uudet irtolaiset ryhmittyivät sekä oman että vanhempiensa ammatin mukaan

1) Huomattava on, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.



suurin piirtein suhteellisesti samalla tavoin kuin kaikki irtolaiset, kuitenkin niin, että suurin osa heistä oli apu-, seka- ja muiden työntekijäin sekä maataloutta harjoittavien kodeista.

*Muita tietoja.* Irtolaisiin nähden on edelleen selvitetty sellaisia yhteiskunnalliselta kannalta tärkeitä seikkoja kuin heidän aikaisempaa irtolaisuuttaan, rikollisuuttaan, erinäisiä tarttuvia sairauksiaan, asumisolosuhteitaan, alkoholinkäyttöään y. m. s.

Kaikista irtolaisista oli 368 eli 55.3 % sellaisia, joita ei ollut aikaisemmin käsitelty irtolaisuudesta ja kerjuusta. Ensimmäinen irtolaiskäsitely oli yleensä tapahtunut varhaisessa iässä. Kun otetaan huomioon nekin, jotka vasta kertomusvuonna ensi kerran joutuivat irtolaiskäsitelyyn, havaitaan, että miehistä oli 37.6 % ja naisista 70.9 % joutunut ensi kerran irtolaisena käsitellyksi alle 25 vuotiaina sekä vastaavasti alle 21 vuotiaina miehistä 24.6 % ja naisista 39.4 %.

Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 265 eli 39.8 % kaikista, miehistä erikseen 54 eli 78.3 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 36.5 %. Kaikista tuomituista oli 151 kaksi tai useamman kerran tuomittuja, niistä miehiä 40. Omaisuusrikokset olivat olleet irtolaisten yleisimmin tekemiä rikoksia, nimittäin 72.2 % kaikista, seuraavalla sijalla oli väkijuomalainsäädäntöön kohdistuneiden rikosten osuus 14.9 %, yksilöön kohdistuvia rikoksia oli 4.7 % lopun ollessa muita rikoksia. Rikoksista tuomitut irtolaiset olivat yleensä tehneet ensimmäisen rikoksensa nuorina, miehistä 38.9 % alle 21 vuotiaina ja 44.5 % alle 25 vuotiaina, naisista vastaavasti 41.7 % ja 65.9 %.

Sukupuolitautia oli aikaisemmin sairastanut miehistä 9 ja naisista 390 sekä kertomusvuonna 168 naista; miehiä koskevat tiedot perustuvat heidän omiin ilmoituksiinsa. Keuhkotautia oli aikaisemmin sairastanut 6 miestä ja 9 naista sekä kertomusvuonna 5 miestä ja 1 nainen. Mielisairaalassa oli aikaisemmin hoidettu 12 miestä ja 13 naista.

Irtolaisten väkijuomien käyttöä koskeva selvitys osoitti, että vain 29 eli 4.4 % oli raittiita, 324 eli 48.6 % käytti väkijuomia jonkin verran ja 313 eli 47.0 % juopotteli.

Kertomusvuonna asuivat irtolaiset pääasiassa seuraavasti:

| Asui:                      | Miehet |       | Naiset |       | Yhteensä |       |
|----------------------------|--------|-------|--------|-------|----------|-------|
|                            | Luku   | %     | Luku   | %     | Luku     | %     |
| Kotona .....               | 9      | 13.0  | 56     | 9.4   | 65       | 9.8   |
| Asukkina .....             | 7      | 10.2  | 224    | 37.5  | 231      | 34.7  |
| Yömajassa .....            | 14     | 20.3  | 36     | 6.0   | 50       | 7.5   |
| Mualla <sup>1)</sup> ..... | 39     | 56.5  | 281    | 47.1  | 320      | 48.0  |
| Yhteensä                   | 69     | 100.0 | 597    | 100.0 | 666      | 100.0 |

Köyhäinhoitoa ennen kertomusvuotta oli irtolaisista saanut 221 henkilöä eli 33.2 % kaikista, erikseen miehistä 62.3 % ja naisista 29.8 %. Kertomusvuonna sai köyhäin-hoidon avustusta 13 miestä ja 27 naista. Heidän saamansa kotiaavustuksen määrä oli 48 148: 75 mk. Lisäksi huollettiin heitä, lukuunottamatta irtolaistyölaitoksia, köyhäin-hoitotoimenpitein muissa laitoksissa yhteensä 2 270 huoltopäivää, jotka jakautuivat seuraavalla tavalla.

| Laitosryhmä                 | Miesten<br>huoltopäiviä | Naisten<br>huoltopäiviä | Huoltopäiviä<br>kaikkiaan |
|-----------------------------|-------------------------|-------------------------|---------------------------|
| Kunnalliskoti .....         | 85                      | 367                     | 452                       |
| Työlaitokset .....          | 72                      | 314                     | 386                       |
| Sairaalat .....             | 226                     | 637                     | 863                       |
| Tuberkuloosisairaalat ..... | 95                      | 130                     | 225                       |
| Mielisairaalat .....        | —                       | 344                     | 344                       |
| Yhteensä                    | 478                     | 1 792                   | 2 270                     |

*Kustannukset.* Kaupunkikunnan bruttokustannukset irtolaishuollosta nousivat kerto-musvuonna 880 888: 40 mk:aan, mistä hallintomenoja 517 163: 40 mk.

<sup>1)</sup> Tarkoittaa lähinnä hotelleissa ja matkustajakodeissa asuvia sekä asunnottomia.

*Irtolaishuollon tulokset.* Irtolaishuollon tuloksia arvosteltaessa on kiinnitettävä huomiota kertomusvuoden aikana vallinneisiin ulkonaisiin olosuhteisiin. Työvoiman puutteen vuoksi on heikoimmallakin aineksella, joihin myös irtolaiset on luettava, ollut mahdollisuus saada itselleen hyvin palkattua ansiotyötä. Tästä on aiheutunut, että kertomusvuoden aikana irtolaishuoltoon joutunut aines on laadultaan vaikeampaa kuin aikaisemmin. Tämän aineksen irtolaisuuden syyt ovat ratkaisevasti sisäisiä s. o. vaikeista luonnevioista aiheutuneita. Luonnollista on, että tällaisen aineksen saattaminen avo-huoltoimenpitein yhteiskuntakelpoiseksi on sangen epäkiitollinen ja vaivalloinen tehtävä. Seurauksena onkin ollut, että laitoshuollon merkitys kertomusvuoden aikana on kasvanut, ja entistä enemmän irtolaisia on täytynyt lähettää työlaitoksiin ja pakko-työhön. Paljon on kuitenkin kertomusvuoden aikana irtolaishuoltoon joutuneiden, ennenkaikkea naisten, joukossa sellaisia, jotka vaikeista luonnevioista vapaina, liiallisesta kevytmielisyydestä sekä nautinnon- ja huvittelunhalusta ovat joutuneet irtolaisuuteen. Tällaiseen ainekseen sovellettuina ovat avohuoltotoimenpiteet tuottaneet ilahduttavia tuloksia ja onkin heidän irtolaiskäsitteilynsä useimmiten pysähtynyt jo varoitustaasteelle.

### C. Alkoholistilakiin perustuva huolto

*Huollettujen lukumäärä.* Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 543 eri henkilöä, joista 493 miestä ja 50 naista. Niiden kuuden vuoden aikana, joina lakimääräistä alkoholistihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on vuosittain huollettu seuraavat määrät alkoholisteja.

| Vuosi      | Miehiä | Naisia | Yhteensä | Vuosi      | Miehiä | Naisia | Yhteensä |
|------------|--------|--------|----------|------------|--------|--------|----------|
| 1937 ..... | 385    | 36     | 421      | 1940 ..... | 533    | 14     | 547      |
| 1938 ..... | 764    | 41     | 805      | 1941 ..... | 426    | 12     | 438      |
| 1939 ..... | 817    | 38     | 855      | 1942 ..... | 493    | 50     | 543      |

Kertomusvuonna huollossa olleiden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 251 miestä ja 7 naista eli yhteensä 258, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sen sijaan ensi kerran vasta kertomusvuonna alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 242 miestä ja 43 naista eli kaikkiaan 285 henkilöä. Näitä n. s. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

| Vuosi      | Miehiä | Naisia | Yhteensä | Vuosi      | Miehiä | Naisia | Yhteensä |
|------------|--------|--------|----------|------------|--------|--------|----------|
| 1937 ..... | 385    | 36     | 421      | 1940 ..... | 150    | 4      | 154      |
| 1938 ..... | 484    | 24     | 508      | 1941 ..... | 201    | 8      | 209      |
| 1939 ..... | 315    | 8      | 323      | 1942 ..... | 242    | 43     | 285      |
|            |        |        |          | Yhteensä   | 1 777  | 123    | 1 900    |

Uusien alkoholistien yhteissumma 1 900 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi kuluneena kuusivuotiskautena. Naisia oli näistä kaikista vain 6.5 %. On vielä mainittava, että alussa esitetyn kokonaisluvun lisäksi alkoholisteina on käsitelty myös 16 henkilöä, jotka kuitenkin ennen pitkää vielä kertomusvuoden kuluessa siirrettiin irtolaishuoltokäsittelyyn ja on heidät tilastollisessa selvityksessä luettu irtolaisiin. Seuraavassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on kuitenkin tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksesta.

Kaikista alkoholisteista oli syntyperäisiä helsinkiläisiä viidesosa eli 20.6 %, naisten joukossa suhteellisesti vähemmän kuin miesten. Kaikista alkoholisteista oli syntynyt prosenteissa laskien:

|                           | Miehiä | Naisia | Yhteensä |
|---------------------------|--------|--------|----------|
| Suomen kaupungeissa ..... | 43.2   | 34.0   | 42.3     |
| » maalaiskunnissa .....   | 54.4   | 62.0   | 55.1     |
| Ulkomailla .....          | 2.4    | 4.0    | 2.6      |

Muita kuin Suomen kansalaisia oli alkoholisteissa 5 henkilöä. Äidinkielenä oli suomi 475:lla eli 87.5 %:lla, ruotsi 62:lla eli 11.4 %:lla ja 6:lla jokin muu kieli.

*Alkoholistihuollon peruste.* Perusteita, joiden nojalla alkoholistien suhteen on ryhdytty lainmukaisiin huoltotoimenpiteisiin, erotetaan tilastossa: 1) vaarallisuus, 2) häiriö tai pahennus, 3) elatusvelvollisuuden laiminlyönti, 4) joutuminen läheisen henkilön rasitukseksi, 5) köyhäinhoidon tarve, 6) juopumuspidätykset sekä 7) vapaaehtoisuus.

Alkoholistien jakautuminen eri ryhmiin sen pääperusteen mukaan, jonka nojalla heidät ensiksi on otettu alkoholistihuoltoon, selviää seuraavasta taulukosta:

| Huollon peruste                         | Miehet |       | Naiset |       | Yhteensä |       |
|-----------------------------------------|--------|-------|--------|-------|----------|-------|
|                                         | Luku   | %     | Luku   | %     | Luku     | %     |
| Vaarallisuus.....                       | 3      | 0.6   | —      | —     | 3        | 0.6   |
| Häiriö tai pahennus .....               | 121    | 24.5  | 12     | 24.0  | 133      | 24.5  |
| Elatusvelvollisuuden laiminlyönti ..... | 36     | 7.3   | —      | —     | 36       | 6.6   |
| Rasitukseksi joutuminen .....           | 24     | 4.9   | 5      | 10.0  | 29       | 5.3   |
| Köyhäinhoidon tarve .....               | 2      | 0.4   | —      | —     | 2        | 0.4   |
| Juopumuspidätykset .....                | 307    | 62.3  | 33     | 66.0  | 340      | 62.6  |
| Vapaaehtoisuus .....                    | —      | —     | —      | —     | —        | —     |
| Yhteensä                                | 493    | 100.0 | 50     | 100.0 | 543      | 100.0 |

Yli 3/5 alkoholisteista, 62.6 %, oli joutunut huoltoon juopumuspidätysten perusteella, ja kasvoi tämän ryhmän osuus tuntuvasti edellisestä vuodesta. Sen perusteella, että oli ollut ilmeiseksi häiriöksi tai pahennukseksi ympäristölleen, joutui huoltoon 24.5 % (edellisenä vuonna 20.1 %). Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyönnin, omaistensa rasitukseksi joutumisen tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta joutui huoltoon 12.3 % (edellisenä vuonna 27.4 %).

Vaarallisuus oli perusteena vain 0.6 %:lla, edustaen tämäkin pienempää osuutta kuin edellisenä vuonna. Uusien alkoholistien kohdalla oli perusteista juopumuspidätyksillä vieläkin selvempi johtoasema tehden sen osuus 68.4 %, häiriö ja pahennus olivat perusteena 23.2 %:lla, taloudelliset seikat 7.7 %:lla ja vaarallisuus 0.7 %:lla. Vapaaehtoisena ei ollut huollossa yhtään alkoholistia <sup>1)</sup>.

*Huoltotoimenpiteet.* Alkoholistien palauttamiseksi raittiiseen ja säännölliseen elämään voidaan alkoholistilain mukaan edeltävänä toimenpiteenä käyttää varoitusta ja sen yhteydessä tapahtuvaa ohjausta ja tukevaa toimintaa. Varsinaisina huoltotoimenpiteinä tulevat kysymykseen raittiusvalvonta ja hoito yleisessä alkoholistihuoltolassa. Alkoholistihuoltolasta poispäästetty henkilö on vielä sen jälkeen lain määräämän ajan raittiusvalvonassa, jota seuraavassa nimitetään jälkivalvonaksi. Lautakunnan alkoholistihuolto-osaston työlle on ollut edelleen avuksi, että se on saanut sijoittaa etupäässä valvonassa olevia alkoholisteja työhön erityisesti tätä tarkoitusta varten järjestetylle kaupungin työmaalle, jossa samanaikaisesti on ollut työssä yhdessä irtolaisten kanssa alkupuoella vuotta keskimäärin 10—15 miestä ja loppupuoella vuotta 5—10 miestä. Huollossa olleiden alkoholistien ryhmittäminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

| Huoltotoimenpide                         | Miehet |       | Naiset |       | Yhteensä |       |
|------------------------------------------|--------|-------|--------|-------|----------|-------|
|                                          | Luku   | %     | Luku   | %     | Luku     | %     |
| Varoitus .....                           | 296    | 60.1  | 40     | 80.0  | 336      | 61.9  |
| Raittiusvalvonta .....                   | 155    | 31.4  | 10     | 20.0  | 165      | 30.4  |
| Huoltolahoito, täytäntöönpanematon ..... | 12     | 2.4   | —      | —     | 12       | 2.2   |
| Huoltolahoito, täytäntöönpantu .....     | 16     | 3.3   | —      | —     | 16       | 2.9   |
| Jälkivalvonta .....                      | 14     | 2.8   | —      | —     | 14       | 2.6   |
| Yhteensä                                 | 493    | 100.0 | 50     | 100.0 | 543      | 100.0 |

<sup>1)</sup> Huomattava on, että vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sen jälkeen kuin asianomaiset ovat vapautuneet huoltoloista ja joutuneet n.s. jälkivalvontaan.

Huoltolahoitoa on edelleen poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi voitu soveltaa vain sangen harvoin alkoholisteihin, ja vaikka otetaan huomioon nekin, joiden kohdalla huoltolaanlähettämispäätöstä ei syystä tai toisesta kertomusvuoden aikana pantu täytäntöön, nousi huoltolahoitoasteella olevien koko osuus vain 5.2 %:iin. Samasta syystä ei jälkivalvonnassakaan ole ollut kuin murto-osa edellisten vuosien lukumääristä. Kaikkien niiden alkoholistien osuus, jotka olivat saaneet tai joille oli suunniteltu annettavaksi huoltolahoitoa eli siis ryhmiin Huoltolahoito ja Jälkivalvonta luetut, nousi kertomusvuonna vain 7.7 %:iin kaikista huolletuista alkoholisteista, kun se vielä v. 1940 oli runsas neljännes.

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 88.1 %, raittiusvalvontaan 8.8 %, huoltolahoitoon määrättyä oli 2.8 %, kun taas jälkivalvontaan oli uusista alkoholisteista ehtinyt vain 1 mies.

Seuraava yhdistelmä osoittaa lisäksi, missä määrin eri alkoholisteihin nähden on ai-noana toimenpiteenä käytetty joko lievempiä tai suoraan ankarampia toimenpiteitä sekä missä määrin lievempien toimenpiteiden osoittauduttua tehottomiksi on siirrytty ankarampaan huoltomuotoon.

| Huoltotoimenpide                                           | Miehiä | Naisia | Yhteensä |
|------------------------------------------------------------|--------|--------|----------|
| Yksinomaan varoitus .....                                  | 294    | 40     | 334      |
| » raittiusvalvonta .....                                   | 139    | 8      | 147      |
| » huoltolahoito, täytäntöönpanematon .....                 | 5      | —      | 5        |
| » huoltolahoito, täytäntöönpanu .....                      | 5      | —      | 5        |
| » jälkivalvonta .....                                      | 3      | —      | 3        |
| Varoitus + raittiusvalvonta .....                          | 16     | 2      | 18       |
| » + raittiusvalvonta + huoltolahoito, täytäntöönpanu ..... | 1      | —      | 1        |
| » + huoltolahoito, täytäntöönpanematon .....               | 1      | —      | 1        |
| Raittiusvalvonta + varoitus .....                          | 2      | —      | 2        |
| » + huoltolahoito, täytäntöön panematon .....              | 6      | —      | 6        |
| » + huoltolahoito, täytäntöönpanu .....                    | 7      | —      | 7        |
| Huoltolahoito + jälkivalvonta <sup>1)</sup> .....          | 11     | —      | 11       |
| » + jälkivalvonta + huoltolahoito, täytäntöönpanu .....    | 2      | —      | 2        |
| Jälkivalvonta + huoltolahoito, täytäntöönpanu .....        | 1      | —      | 1        |
| Yhteensä                                                   | 493    | 50     | 543      |

Huoltopäivien luku alkoholistihuoltoloissa oli yhteensä 2 095, jotka kaikki olivat miesten.

*Siviilisääty ja syntyperä.* Siviilisäätyyn nähden ryhmittäytyivät alkoholistit seuraavasti:

| Siviilisääty            | Miehet |       | Naiset |       | Yhteensä |       |
|-------------------------|--------|-------|--------|-------|----------|-------|
|                         | Luku   | %     | Luku   | %     | Luku     | %     |
| Naimattomia .....       | 210    | 42.6  | 10     | 20.0  | 220      | 40.5  |
| Naimisissa olevia ..... | 230    | 46.7  | 29     | 58.0  | 259      | 47.7  |
| Leskiä .....            | 17     | 3.4   | 7      | 14.0  | 24       | 4.4   |
| Eronneita .....         | 36     | 7.3   | 4      | 8.0   | 40       | 7.4   |
| Yhteensä                | 493    | 100.0 | 50     | 100.0 | 543      | 100.0 |

Naimisissa olevista miehistä asui kuitenkin 53 ja naisista 5 erossa aviopuolisostaan. Aviottomina syntyneitä oli alkoholisteista 7.7 %, erikseen miehistä 8.1 % ja naisista 4.0 %. Kodin ulkopuolella oli kasvatettu 6.8 % kaikista alkoholisteista.

Lapsia oli 200 alkoholistilla yhteensä 402, joista aviottomia 26 eli 6.5 %. Miehillä oli keskimäärin enemmän lapsia, 2.0, kuin naisilla, 1.7.

*Ikä.* Alkoholistihuoltoon joutuneiden ikäryhmitys osoittaa, kuten aikaisemminkin, että suurin osa alkoholisteista oli 30—39 vuotiaita, nimittäin 38.1 %. Myös 40—49 vuotiaita oli runsaasti, 36.1 %. Alle 21 vuotiaita oli vain 0.6 % kaikista huoltoon joutuneista ja 50 vuotta vanhempiakin oli vain 17.9 %. Eri ikäluokkien osuudet olivat seuraavat:

<sup>1)</sup> Näistä 2, jotka olivat vapaaehtoisesti olleet alkoholistihuoltolassa.

|            | Alle 18 v. | 18—20 v. | 21—29 v. | 30—39 v. | 40—49 v. | 50—59 v. | 60— v. | Kaik-<br>kiaan |
|------------|------------|----------|----------|----------|----------|----------|--------|----------------|
| Luku ..... | —          | 3        | 40       | 207      | 196      | 81       | 16     | 543            |
| % .....    | —          | 0.6      | 7.4      | 38.1     | 36.1     | 14.9     | 2.9    | 100.0          |

Kaikkien alkoholistihuollossa olleiden miesten keski-ikä oli 41 vuotta ja 2 kuukautta ja naisten 41 vuotta ja 1 kuukausi sekä uusien alkoholistien vastaavasti 41 vuotta ja 3 kuukautta sekä 40 vuotta ja 1 kuukausi. Erikseen laskettuna oli alkoholistihuoltoloissa olleiden miesten keski-ikä 36 vuotta 6 kuukautta.

Koulusivistykseltään oli alkoholisteista mitään koulua käymättömiä 50 eli 9.2 %, vain osan kansakoulua oli käynyt 71 eli 13.1 %, kansakoulun käyneitä oli 344 eli 63.4 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 17 eli 3.1 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 35:llä eli 6.4 %:lla, akateemisen loppututkinnon oli suorittanut 3 eli 0.6 % ja kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys oli 23:lla eli 4.2 %:lla.

*Ammatti.* Ammattinsa mukaan alkoholistit jakautuivat seuraavasti:

|                                                                                    | Miehet |       | Naiset |       | Yhteensä |       |
|------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------|-------|----------|-------|
|                                                                                    | Luku   | %     | Luku   | %     | Luku     | %     |
| Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia .....                               | 16     | 3.3   | 1      | 2.0   | 17       | 3.1   |
| Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia .....                          | 5      | 1.0   | —      | —     | 5        | 0.9   |
| Itsenäisiäliikkeenharjoittajia .....                                               | 49     | 9.9   | 10     | 20.0  | 59       | 10.8  |
| Liikehenkilökuntaa:                                                                |        |       |        |       |          |       |
| a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa .....                           | 30     | 6.1   | 2      | 4.0   | 32       | 5.9   |
| b) työntekijöitä .....                                                             | 4      | 0.8   | 2      | 4.0   | 6        | 1.1   |
| Tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä .....                                            | 203    | 41.2  | 18     | 36.0  | 221      | 40.7  |
| Muita työntekijöitä .....                                                          | 157    | 31.9  | 11     | 22.0  | 168      | 30.9  |
| Merimiehiä ja kalastajia .....                                                     | 11     | 2.2   | —      | —     | 11       | 2.0   |
| Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa ..... | 9      | 1.8   | —      | —     | 9        | 1.7   |
| Yksityisten palvelijoita .....                                                     | —      | —     | 3      | 6.0   | 3        | 0.6   |
| Muun elinkeinon harjoittajia .....                                                 | 7      | 1.4   | 2      | 4.0   | 9        | 1.7   |
| Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia .....                            | 2      | 0.4   | 1      | 2.0   | 3        | 0.6   |
| Yhteensä                                                                           | 493    | 100.0 | 50     | 100.0 | 543      | 100.0 |

Suurimman ammattiryhmän muodostivat edelleenkin tehdas- y. m. ammattityöntekijät kuuluen siihen 40.7 % kaikista alkoholisteista. Myös muiden työntekijäin (apua-, satama- y. m. työntekijäin) osuus oli huomattava, 30.9 %. Seuraavina suurusjärjestyksessä olivat itsenäiset liikkeenharjoittajat 10.8 %:lla, liikealan päällystö ja konttorihenkilökunta 5.9 %:lla sekä virkamiehet ja vapaiden ammattien harjoittajat 3.1 %:lla. Naisten keskuudessa olivat suurimpina ryhminä tehdas- y. m. ammattityöntekijät, muut työntekijät (aputyöntekijät, siivoojat y. m. s.) sekä itsenäiset liikkeenharjoittajat.

Vanhempiensa ammatin mukaan ryhmittyivät kaikki alkoholistihuoltoon otetut siten, että 174 oli ammattityöntekijäin, 104 maatalousammattaja harjoittavien, 90 itsenäisten liikkeenharjoittajien, 88 muiden työntekijäin, 26 liikealalla työskentelevien, 21 virkamiehien ja vapaiden ammattien harjoittajien sekä 18 yleisten tai yksityisten laitosten palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden kodeista muiden ammattiryhmien ollessa aivan vähäisiä.

*Muita tietoja.* Yllä olevien selvitysten lisäksi on jatkuvasti tutkittu alkoholistien juopottelun laatua, rikollisuutta, sairauksia, niitä olosuhteita, joissa he asuvat y. m. ja esitetään seuraavassa eräitä tärkeimpiä täten saatuja tietoja.

Alkoholistihuoltoon otettujen henkilöiden juopottelun ja heidän pääasiallisesti käyttämiensä väkijuomien laatua valaisee seuraava yhdistelmä:

| Väkijuomien laatu    | Juopottelun laatu |        |              |        |           |        | Alkoholisteja kaikkiaan |        |          |
|----------------------|-------------------|--------|--------------|--------|-----------|--------|-------------------------|--------|----------|
|                      | jatkuva           |        | kausittainen |        | säännötön |        | Miehiä                  | Naisia | Yhteensä |
|                      | Miehiä            | Naisia | Miehiä       | Naisia | Miehiä    | Naisia |                         |        |          |
| Väkevät juomat ..... | 133               | 9      | 48           | 4      | 305       | 36     | 486                     | 49     | 535      |
| Olut .....           | 1                 | —      | —            | —      | 5         | 1      | 6                       | 1      | 7        |
| Viini .....          | —                 | —      | —            | —      | 1         | —      | 1                       | —      | 1        |
| Yhteensä             | 134               | 9      | 48           | 4      | 311       | 37     | 493                     | 50     | 543      |

Pääasiallisesti viiniä käyttäviä oli vain yksi mies, minkä lisäksi 88 väkevien juomien ja oluen ryhmiin luetuista alkoholisteista käytti sitä lisäjuomana. Mainittakoon vielä, että lisäjuomana oli 66 alkoholistilla tapana käyttää teknillisiä juomia, s. o. denaturoitua spritiä, eau de cologneä y. m. Väkijuomien käytön olivat alkoholistit aloittaneet alla olevan yhdistelmän osoittamassa iässä:

|                    | Väkijuomien käyttö alkoi huoltoon joutuneiden ollessa |          |          |          |        | Alkoholisteja kaikkiaan |
|--------------------|-------------------------------------------------------|----------|----------|----------|--------|-------------------------|
|                    | Alle 18 v.                                            | 18—20 v. | 21—24 v. | 25—29 v. | 30— v. |                         |
| Miehet .....       | 108                                                   | 214      | 105      | 43       | 23     | 493                     |
| Naiset .....       | 8                                                     | 11       | 12       | 5        | 14     | 50                      |
| Kaikki, luku ..... | 116                                                   | 225      | 117      | 48       | 37     | 543                     |
| » % .....          | 21.4                                                  | 41.4     | 21.6     | 8.8      | 6.8    | 100.0                   |

Rikoksista tuomittuja <sup>1)</sup> oli alkoholisteista 182 eli 33.5 %, joista 7 naista. Näistä 82 miestä kaksi tai useamman kerran tuomittuja. Omaisuusrikokset olivat olleet alkoholistien yleisimmin tekemiä rikoksia, 56.3 % kaikista, yksilöön kohdistuvia rikoksia oli 18.5 %, väkijuomalainsäädäntöön kohdistuvia 10.5 % ja loput muita rikoksia. Rikoksista tuomituista alkoholisteista oli suuri osa tehnyt ensimmäisen rikoksensa sangen nuorella iällä, nimittäin alle 21 vuotiaana miehistä 23.4 % ja naisista 28.6 %; jos tämä ikäraja korotetaan 25 vuoteen, niin nousevat vastaavat prosenttiluvut 48.6 %:iin ja 42.0 %:iin. Irtolaisina oli alkoholisteista ennen huoltoon joutumistaan käsitelty 138 eli 25.4 %, niistä 18 naista.

Sukupuolitautia oli ennen huoltoonjoutumisvuotta sairastanut 134 miestä ja 14 naista; kertomusvuonna näitä oli 3 miestä ja 2 naista. Keuhkotautia oli aikaisemmin sairastanut 29 miestä ja 2 naista, kertomusvuonna 15 miestä ja 2 naista. Mielisairailloissa <sup>2)</sup> oli hoidettu 60 miestä ja 1 nainen.

Seuraava yhdistelmä osoittaa, missä alkoholistit kertomusvuonna suurimman osan vuotta asuivat:

| Asui:           | Miehet |       | Naiset |       | Yhteensä |       |
|-----------------|--------|-------|--------|-------|----------|-------|
|                 | Luku   | %     | Luku   | %     | Luku     | %     |
| Kotona .....    | 163    | 33.1  | 25     | 50.0  | 188      | 34.6  |
| Asukkina .....  | 94     | 19.1  | 16     | 32.0  | 110      | 20.3  |
| Yömajassa ..... | 118    | 23.9  | 4      | 8.0   | 122      | 22.5  |
| Mualla .....    | 118    | 23.9  | 5      | 10.0  | 123      | 22.6  |
| Yhteensä        | 493    | 100.0 | 50     | 100.0 | 543      | 100.0 |

Työssä oli miehistä 460 eli 93.3 % ja naisista 37 eli 74.0 %. Työttöminä oli 32 miestä ja 11 naista. Pysyväisesti työkyvyttömiksi todettiin 1 mies ja 2 naista.

Köyhäinhoitoavustusta oli ennen huoltoon joutumistaan saanut miehistä 290 ja nais-alkoholisteista 24, yhteensä 314 henkilöä eli 57.8 % kaikista alkoholisteista. Kertomus-

<sup>1)</sup> Tiedot perustuvat pääasiallisesti asianomaisten omiin ilmoituksiin. — <sup>2)</sup> Hoidon syynä ei ole tarvinnut olla varsinainen mielisairaus, koska vaikeimpia alkoholisteja on aikaisemmin huoltoloiden puuttuessa täytynyt hoitaa mielisairaaloissa.

vuonna sai köyhäinhoidon avustusta 56 miestä ja 6 naista, yhteensä 62 henkilöä eli 11.4 % kaikista alkoholisteista. Heidän saamansa kotiavustuksen määrä oli kaikkiaan 74 076: 75 mk. Lisäksi hoidettiin heitä köyhäinhoitolain nojalla eri laitoksissa seuraavien lukujen lähemmin osoittamalla tavalla:

| Laitosryhmä                 | Miesten<br>huoltopäiviä | Naisten<br>huoltopäiviä | Huoltopäiviä<br>kaikkiaan |
|-----------------------------|-------------------------|-------------------------|---------------------------|
| Kunnalliskoti .....         | 843                     | —                       | 843                       |
| Työlaitokset .....          | 1 564                   | —                       | 1 564                     |
| Sairaalat .....             | 608                     | 35                      | 643                       |
| Tuberkuloosisairaalat ..... | 422                     | 16                      | 438                       |
| Mielisairaalat .....        | —                       | —                       | —                         |
| Yhteensä                    | 3 437                   | 51                      | 3 488                     |

*Kustannukset.* Kaupunkikunnan bruttokustannukset alkoholistihuollosta nousivat kertomusvuonna 540 291: 85 mk:aan, josta hallintomenoja oli 515 163: 35 mk.

*Alkoholistihuollon tulokset.* Kertomusvuoden poikkeukselliset olot ovat luonnollisesti vaikuttaneet myös alkoholistihuoltoon. Kun vuoden loppupuolella oli enää toiminnassa vain yksi yleinen alkoholistihuoltola, Perniön alkoholistihuoltola, pakotti laitospaikkojen vähälukuisuus turvautumaan laitoshuoltoon vain erityisen vaikeissa tapauksissa. Lievemmat laitosasteella olevat alkoholistit on pyritty yhteistoiminnassa työvoimalautakunnan kanssa sijoittamaan työhön maaseudulle, missä heillä ei ole ollut yhtä suuria mahdollisuuksia väkijuomien hankkimiseen ja nauttimiseen kuin kaupunkiloissa. Avohuoltotoimenpiteitä on koetettu soveltaa sellaisiin alkoholisteihin, joiden väkijuomien käyttö ei vielä ole ennättänyt kovin pitkälle ja joilla väkijuomien pitkäaikainen väärinkäyttö ei ole rappeuttanut luonnollisia häpeän- ja kunniantunteita. Tämä aines on suhtautunut sovellettuihin huoltotoimenpiteisiin yleensä suurella vakavuudella ja ymmärtämyksellä. Tulokset ovat sen vuoksi olleet rohkaisevia, jopa ilahduttaviaakin. Kertomusvuoden alkupuolella kohdistettiin huomio alkoholistihuollon mukauttamiseen vallinneisiin olosuhteisiin ja vasta vuoden loppupuolella pääsi toiminta voimakkaampaan vauhtiin.

*Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä.* Irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian toiminnan taustaksi esitetään edelleen eräitä selvityksiä juopumuspidätyksistä, sikäli kuin ne koskevat Helsingissä asuvia henkilöitä.

N. s. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 7 206 eri henkilöä, joista miehiä 6 097 ja naisia 1 109. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 75 henkilöä enemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 2 552 ja syytteen asetettiin 1 848 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 15 279. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuoden aikana oli kutakin pidätettyä miestä kohden 2.12, kutakin naista kohden 2.14 ja kutakin henkilöä kohden 2.12. Eniten pidätyksiä sattui elo- ja heinäkuussa, vähiten tammi- ja helmikuussa.

Viikopäivittäin jakautuivat pidätykset siten, että lauantaisin sattui niitä runsaimmin, 16.8 % kaikista pidätyksistä. Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli alkoholisteina rekisteröityjä 994 sekä irtolaisina rekisteröityjä 416.

Juopumuspidätykset v. 1937—42 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

| Vuosi      | Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan |                     |          | Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan |                                   |
|------------|------------------------------------------------------------------|---------------------|----------|--------------------------------------------------------------|-----------------------------------|
|            | Helsingissä tapahtuneet                                          | Muualla tapahtuneet | Yhteensä | Kaikkiaan                                                    | Niistä muualla asuvien pidätyksiä |
| 1937 ..... | 16 640                                                           | 1 563               | 18 203   | 20 357                                                       | 3 717                             |
| 1938 ..... | 17 464                                                           | 1 604               | 19 068   | 20 155                                                       | 2 691                             |
| 1939 ..... | 15 711                                                           | 1 573               | 17 284   | 18 031                                                       | 2 320                             |
| 1940 ..... | 13 549                                                           | 1 952               | 15 501   | 16 378                                                       | 2 829                             |
| 1941 ..... | 12 466                                                           | 1 319               | 13 785   | 15 104                                                       | 2 638                             |
| 1942 ..... | 13 795                                                           | 1 484               | 15 279   | 17 922                                                       | 4 127                             |

Ammatin mukaan v. 1942 pidätetyt jakautuivat seuraavasti:

|                                                                                    | Miehet       |              | Naiset       |              | Yhteensä     |              |
|------------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
|                                                                                    | Luku         | %            | Luku         | %            | Luku         | %            |
| Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia .....                               | 341          | 5.6          | —            | —            | 341          | 4.7          |
| Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia .....                          | 27           | 0.4          | —            | —            | 27           | 0.4          |
| Itsenäisiä liikkeenharjoittajia .....                                              | 407          | 6.7          | 18           | 1.6          | 425          | 5.9          |
| Liikkeenkilökonttaa:                                                               |              |              |              |              |              |              |
| a) päällystää, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa .....                           | 129          | 2.1          | —            | —            | 129          | 1.8          |
| b) työntekijöitä .....                                                             | 354          | 5.8          | 94           | 8.5          | 448          | 6.2          |
| Tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä .....                                            | 2 846        | 46.7         | 489          | 44.1         | 3 335        | 46.3         |
| Muita työntekijöitä .....                                                          | 1 437        | 23.6         | 234          | 21.1         | 1 671        | 23.2         |
| Merimiehiä ja kalastajia .....                                                     | 197          | 3.2          | —            | —            | 197          | 2.7          |
| Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa ..... | 150          | 2.4          | —            | —            | 150          | 2.1          |
| Yksityisten palvelijoita .....                                                     | —            | —            | 83           | 7.5          | 83           | 1.1          |
| Muun elinkeinon harjoittajia .....                                                 | 107          | 1.8          | 149          | 13.4         | 256          | 3.6          |
| Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia .....                            | 102          | 1.7          | 42           | 3.8          | 144          | 2.0          |
| <b>Yhteensä</b>                                                                    | <b>6 097</b> | <b>100.0</b> | <b>1 109</b> | <b>100.0</b> | <b>7 206</b> | <b>100.0</b> |

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä, syntymäpaikasta sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena ja eri viikonpäivinä on julkaistu taulukko-osastossa, taulukoissa 9 ja 10.

#### D. Työttömyyshuolto

Työttömyyshuoltokortistoon ottamista koskevia anomuksia jätti työttömyyshuoltokansliaan selontekovuonna kaikkiaan 549 henkilöä (edellisenä vuonna 2 556), ja sisältyy tähän lukuun myös edellisestä vuodesta kertomusvuoteen siirtyneet henkilöt, sikäli kuin he edelleen ovat ilmoittautuneet kansliaan. Kun kuitenkin anomuksista hylättiin 21 ja hyväksytyistäkin 39 jätti työttömyyskorttinsa noutamatta, supistui kortistoon lopullisesti otettujen luku 489 henkilöksi, joista miehiä oli 56 ja naisia 433. Miesten kohdalla oli vähennys edelliseen vuoteen verraten 94.9 % ja naisten kohdalla 59.1 %.

Syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kortistossa olevista 489 henkilöstä 70 eli 14.3 %, erikseen miehistä 28.5 % ja naisista vain 12.5 %. Maalaiskunnissa syntyneitä oli kaikkiaan 68.5 %, miehistä 51.8 % ja naisista 70.7 %.

Kotipaikkaoikeus Helsingissä oli 450 henkilöllä eli 92.0 %:lla, ulkokunnissa 39 henkilöllä eli 8.0 %:lla.

Miesten työttömyyshuoltotoita ei kertomusvuonna järjestetty lainkaan, ja naisiakin työskenteli työtuissa huomattavammin vain vuoden ensimmäisinä kuukausina.

Seuraavasta taulukosta käy selville kunkin kuukauden lopussa työttömyyskortistossa kaikkiaan olevien, huoltotoihin osoitettujen ja ilman työtä olevien lukumäärät:



| Kuukausi        | Kunnan työttömyys-<br>huoltotoissa olevia naisia |                                 |                                 | Ilman työtä olevia |        |          | Kaikkiaan kortistossa<br>olevia |        |          |
|-----------------|--------------------------------------------------|---------------------------------|---------------------------------|--------------------|--------|----------|---------------------------------|--------|----------|
|                 | Luku                                             | % kortistossa olevista naisista | % kaikista kortistossa olevista | Miehiä             | Naisia | Yhteensä | Miehiä                          | Naisia | Yhteensä |
| Tammikuu.....   | 119                                              | 40.9                            | 39.7                            | 9                  | 172    | 181      | 9                               | 291    | 300      |
| Helmikuu .....  | 116                                              | 41.3                            | 39.9                            | 10                 | 165    | 175      | 10                              | 281    | 291      |
| Maaliskuu ..... | 103                                              | 33.7                            | 32.7                            | 9                  | 203    | 212      | 9                               | 306    | 315      |
| Huhtikuu .....  | 84                                               | 38.9                            | 37.7                            | 7                  | 132    | 139      | 7                               | 216    | 223      |
| Toukokuu .....  | 6                                                | 7.0                             | 6.5                             | 6                  | 80     | 86       | 6                               | 86     | 92       |
| Kesäkuu .....   | 3                                                | 5.5                             | 5.3                             | 2                  | 52     | 54       | 2                               | 55     | 57       |
| Heinäkuu .....  | 3                                                | 7.0                             | 6.5                             | 3                  | 40     | 43       | 3                               | 43     | 46       |
| Elokuu .....    | 2                                                | 6.1                             | 5.7                             | 2                  | 31     | 33       | 2                               | 33     | 35       |
| Syyskuu .....   | 30                                               | 50.8                            | 49.2                            | 2                  | 29     | 31       | 2                               | 59     | 61       |
| Lokakuu .....   | 40                                               | 51.3                            | 48.8                            | 4                  | 38     | 42       | 4                               | 78     | 82       |
| Marraskuu ..... | 41                                               | 53.9                            | 52.6                            | 2                  | 35     | 37       | 2                               | 76     | 78       |
| Joulukuu .....  | 41                                               | 65.1                            | 64.1                            | 1                  | 22     | 23       | 1                               | 63     | 64       |

Tästä taulukosta käy selville, että prosenteissa laskettuna on kuukausittain huoltotoihin sijoitettujen naisten luku verrattuna kaikkiaan kortistossa oleviin naisiin vaihdellut 5.5 %:sta 65.1 %:iin.

Niitä kortistossa olevia, joille töitä ei ole voitu tarjota, on avustettu köyhäinhuolto-  
toimenpitein.

Kun työttömyyshuoltokortistossa olevista 210 on ollut huoltovelvollisia huolehtien paitsi itsestään myös 76 aviopuolisosta ja 343 lapsesta, on kortiston osoittama työttömyys ulottanut vaikutuksensa siis kaikkiaan 908 henkilöön. Huoltovelvollisia oli miehistä 64.3 % ja naisista 40.2 %.

Älttäen oli kortistossa olevista työttömistä miehistä 1.8 % alle 26 vuotiaita, 50.0 % 26—50 vuotiaita ja loput 48.2 % 51 vuotiaita tai sitä vanhempia. Naisista oli 1.8 % alle 26 vuotiaita, 58.2 % 26—50 vuotiaita ja 40.0 % sitä vanhempia.

Ammattinsa mukaan ryhmitettyinä jakautuivat kortistoon otetut seuraavalla tavalla:

|                                                          | Miehet |       | Naiset |       | Yhteensä |       |
|----------------------------------------------------------|--------|-------|--------|-------|----------|-------|
|                                                          | Luku   | %     | Luku   | %     | Luku     | %     |
| Maataloustyöntekijöitä, ammattitaitoisia                 | —      | —     | —      | —     | —        | —     |
| Maataloustyöntekijöitä, muita .....                      | —      | —     | 18     | 4.2   | 18       | 3.7   |
| Teollisuustyöntekijöitä, ammattitaitoisia                | 7      | 12.5  | 54     | 12.5  | 61       | 12.5  |
| Teollisuustyöntekijöitä, aputyöntekijöitä ja muita ..... | 2      | 3.6   | 23     | 5.3   | 25       | 5.1   |
| Rakennustyöntekijöitä, ammattitaitoisia                  | 29     | 51.8  | —      | —     | 29       | 5.9   |
| Rakennustyöntekijöitä, aputyöntekijöitä ja muita .....   | 4      | 7.1   | 72     | 16.6  | 76       | 15.6  |
| Liikkeenkilökuntaa .....                                 | 1      | 1.8   | 14     | 3.2   | 15       | 3.1   |
| Ravintola-alalla toimineita .....                        | —      | —     | 30     | 6.9   | 30       | 6.1   |
| Liikennelaitoksissa toimineita .....                     | 1      | 1.8   | 3      | 0.7   | 4        | 0.8   |
| Henkisen työn tekijöitä .....                            | —      | —     | 4      | 0.9   | 4        | 0.8   |
| Taloustoimissa olleita .....                             | —      | —     | 118    | 27.3  | 118      | 24.1  |
| Erinäisiä muita ammatteja harjoittaneita                 | 12     | 21.4  | 97     | 22.4  | 109      | 22.3  |
| Yhteensä                                                 | 56     | 100.0 | 433    | 100.0 | 489      | 100.0 |

Suurimpana ryhmänä miesten joukossa esiintyivät siten rakennustyöntekijät ollen heidän osuutensa 58.9 %, teollisuustyöntekijöitä oli 16.1 %, erinäisten ammattien (partureita, vahtimestareita, talonmiehiä, vartioita y. m.) harjoittajia 21.4 %, liikehenkilökuntaa ja liikennelaitoksissa toimineita oli kumpiakin 1.8 %. Naisista oli taloustoimissa työskennelleitä 27.3 %, teollisuustyöntekijöitä 17.8 %, rakennustyöntekijöitä

16.6 %, ravintola-alalla toimineita 6.9 %, maatalous- (puutarha-) työntekijöitä 4.2 %, liikehenkilökuntaa 3.2 %, erinäisiä ammatteja harjoittaneita 22.4 % muiden ryhmien osuuden ollessa aivan vähäinen.

Työttömyyshuoltotehtävien lisäksi selvitti työttömyyshuoltokanslia kertomusvuonna 266 kotikunnan ulkopuolella työskentelevän helsinkiläisen työvelvollisen huoltosuhteet ja maksoi heidän omaisilleen työvelvollisuusmääräysten mukaisia palkanpidätys- ja paikallislisärahoja yhteensä 451 727: 70 mk.

### III. Huoltotoimen kustannukset

#### A. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa osoitettiin huoltotointa varten v:ksi 1942 varoja yhteensä 73 046 013 mk, josta määrästä kuitenkin 1 500 000 mk kaupunginvaltuuston ja 100 000 mk kaupunginhallituksen käytettäväksi osaksi erinäisten määriteltyjen, osaksi arvaamattomien tarpeiden varalta. Huoltolautakunnalle jäi siis käytettäväksi määrärahoja yhteensä 71 446 013 mk, johon sisältyi, Helsingin sokeaintalosaatiölle tuleva 50 000 mk:n suuruinen avustus, minkä lisäksi vuoden varrella kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus myönsivät lautakunnalle lisämäärärahoja yhteensä 4 431 479: 50 mk, josta määrästä 242 272: 65 mk viljelyspalstatoimintaa varten sekä <sup>1)</sup> 111 602: 50 mk n.s. virastovaratyöntekijäin palkkaamiseen.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 63 342 844: 45 mk:aan, mutta kun siitä vähennetään Helsingin sokeaintalosaatiölle jaettu 50 000 mk:n avustus sekä viljelyspalstatoimintaan käytetyt 242 272: 65 mk ja virastovaratyöntekijäin palkkaamiseen käytetty 111 602: 50 mk, jää varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 62 938 969: 30 mk. Kun tästä huoltomenojen kokonaismäärästä vähennetään tulot 20 702 493: 40 mk, jää jäljelle 42 236 475: 90 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan suorittamasta varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupunkikunnalle aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1942. Mainittuun summaan sisältyy tällöin myös alkoholistien ja irtolaisten huollosta aiheutuneet kustannukset. Edellisestä vuodesta alenivat nettomenot 5 622 360: 85 mk:lla. Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1933—42 vaihdelleet seuraavasti:

| Vuosi              | Mk             | Vuosi | Mk             |
|--------------------|----------------|-------|----------------|
| 1933 <sup>2)</sup> | 57 707 653: 40 | 1938  | 37 437 812: —  |
| 1934 <sup>3)</sup> | 45 754 427: 10 | 1939  | 37 559 245: —  |
| 1935 <sup>4)</sup> | 49 109 001: 35 | 1940  | 44 656 114: 05 |
| 1936               | 46 409 610: 50 | 1941  | 47 858 836: 75 |
| 1937               | 43 319 251: 85 | 1942  | 42 236 475: 90 |

Seuraavat taulukot <sup>5)</sup> osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmän v. 1942:

<sup>1)</sup> Virastovaratyöntekijäin palkkaamiseen myönnetty määräraha oli kokonaisuudessaan 181 312 mk, mutta kun siitä käytettiin 54 914 mk lastensuojelulautakunnassa työskentelevien virastovaratyöntekijäin palkkauksiin ja siirrettiin 14 795: 50 mk tilapäisen työvoiman menomomentille, on sanottu erät tästä jätetty pois. — <sup>2)</sup> Lisäksi työttömien ruoanjakelun järjestämiskustannukset 14 873 mk ja köyhäinhoitoviraston viranhaltijain opintokurssikustannukset 15 000 mk. — <sup>3)</sup> Lisäksi köyhäinhoitoviraston viranhaltijain opintokurssikustannukset 2 500 mk. — <sup>4)</sup> S:n 3 850 mk. — <sup>5)</sup> Yksityiskohtaisemmat tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V. 27. 1942.

| T u l o t                            | Arvioidut tulot<br>talousarvion<br>mukaan | Todelliset tulot<br>tilien mukaan | Määrä, jolla<br>todelliset tulot<br>ylittävät (+) tai<br>alittavat (—)<br>lasketut |  |
|--------------------------------------|-------------------------------------------|-----------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|--|
|                                      |                                           |                                   | Markkaa ja penniä                                                                  |  |
| Korvaukset annetusta huollosta ..... | 8 550 000                                 | 11 075 720 60                     | + 2 525 720 60                                                                     |  |
| Kunnalliskoti laitoksineen:          |                                           |                                   |                                                                                    |  |
| Kunnalliskoti .....                  | 194 000                                   | 120 492 85                        | — 73 507 15                                                                        |  |
| Työlaitos .....                      | 428 000                                   | 124 132                           | — 303 868                                                                          |  |
| Maanviljelys .....                   | 230 000                                   | 391 657 20                        | + 161 657 20                                                                       |  |
| Sikala .....                         | 525 000                                   | 227 500                           | — 297 500                                                                          |  |
| Pesulaitos .....                     | 1 097 200                                 | 1 182 137 60                      | + 84 937 60                                                                        |  |
| Tervalammen työlaitos .....          | 335 000                                   | 487 511                           | + 152 511                                                                          |  |
| Tervalammen maatila .....            | 2 559 725                                 | 2 598 214 50                      | + 38 489 50                                                                        |  |
| Työtuvat .....                       | 4 001 000                                 | 3 649 893 45                      | — 351 106 55                                                                       |  |
| Luontoisetujen korvaukset .....      | 872 931                                   | <sup>1)</sup> 817 520 70          | — 55 410 30                                                                        |  |
| Talousarvion ulkopuolella .....      | —                                         | <sup>2)</sup> 27 713 50           | + 27 713 50                                                                        |  |
| Yhteensä                             | 18 792 856                                | 20 702 493 40                     | + 1 909 637 40                                                                     |  |

| M e n o t                                                    | Talousarvioon<br>otetut määrä-<br>rahat | Vuoden varrella<br>myönnettyt lisä-<br>määrärahat (+)<br>tai määrärahan<br>vähennykset (—) | Todelliset<br>menot tilien<br>mukaan | Säästö (+) tai<br>ylitys (—) |  |
|--------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|------------------------------|--|
|                                                              |                                         |                                                                                            |                                      | Markkaa ja penniä            |  |
| Huoltolautakunta ja huoltoviraston<br>yleinen toimisto ..... | 6 019 669                               | + 1 500 999 25                                                                             | 7 538 311 90                         | — 17 643 65                  |  |
| Kassa- ja tilitoimisto .....                                 | 557 092                                 | + 155 307 75                                                                               | 701 136 40                           | + 11 263 35                  |  |
| Asiamiestoimisto .....                                       | 1 890 036                               | + 514 547 10                                                                               | 2 387 113 15                         | + 17 469 95                  |  |
| Kunnalliskoti laitoksineen:                                  |                                         |                                                                                            |                                      |                              |  |
| Yhteiset kustannukset .....                                  | 1 070 056                               | + 272 150 80                                                                               | 1 300 984 15                         | + 41 222 65                  |  |
| Kunnalliskoti .....                                          | 9 903 791                               | + 816 950 80                                                                               | 10 213 588                           | + 507 153 80                 |  |
| Työlaitos .....                                              | 1 950 911                               | + 205 151                                                                                  | 1 663 024 35                         | + 493 037 65                 |  |
| Maanviljelys .....                                           | 132 140                                 | + 9 225                                                                                    | 141 241 50                           | + 123 50                     |  |
| Sikala .....                                                 | 469 544                                 | + 68 040 50                                                                                | 627 826 25                           | — 90 241 75                  |  |
| Pesulaitos .....                                             | 955 923                                 | + 131 562 30                                                                               | 1 082 970 45                         | + 4 514 85                   |  |
| Tervalammen työlaitos .....                                  | 1 433 825                               | + 187 948 80                                                                               | 1 339 011 25                         | + 282 762 55                 |  |
| Tervalammen maatila .....                                    | 2 465 025                               | + 21 194 30                                                                                | 1 727 374 40                         | + 758 844 90                 |  |
| Työtuvat .....                                               | 9 673 001                               | + 194 526 75                                                                               | 6 259 560 60                         | + 3 607 967 15               |  |
| Yksityishoito .....                                          | 25 000                                  | —                                                                                          | 18 450                               | + 6 550                      |  |
| Sairaanhoito .....                                           | 9 980 000                               | —                                                                                          | 8 083 919 10                         | + 1 896 080 90               |  |
| Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet .....                     | 600 000                                 | —                                                                                          | 480 476 75                           | + 119 523 25                 |  |
| Suoranaiset avustukset .....                                 | 24 000 000                              | — 55 000                                                                                   | 19 088 182 15                        | + 4 856 817 85               |  |
| Päivähoitokustannukset .....                                 | 10 000                                  | —                                                                                          | 2 306 50                             | + 7 693 50                   |  |
| Matkakulut .....                                             | 60 000                                  | —                                                                                          | 35 889                               | + 24 111                     |  |
| Hautauskulut .....                                           | 200 000                                 | + 55 000                                                                                   | 247 603 40                           | + 7 396 60                   |  |
| Viljelyspalstatoiminta .....                                 | —                                       | + 242 272 65                                                                               | 242 272 65                           | —                            |  |
| Virastovaratyöt .....                                        | —                                       | + 111 602 50                                                                               | 111 602 50                           | —                            |  |
| Yhteensä                                                     | 71 396 013                              | + 4 431 479 50                                                                             | 63 292 844 45                        | + 12 534 648 05              |  |

Yhteiskunnallisen huollon aiheuttaman kunnallisen rasituksen suhteellisen suuruuden ja siinä ilmenevän kehityssuunnan selvittämiseksi esitetään tässä huoltotoimen bruttomenot kaupungin asukasta kohden v:n 1933—42 päättyessä:

|            |         |            |         |
|------------|---------|------------|---------|
| 1933 ..... | 273: 07 | 1938 ..... | 178: 91 |
| 1934 ..... | 220: 07 | 1939 ..... | 181: 30 |
| 1935 ..... | 224: 84 | 1940 ..... | 191: 64 |
| 1936 ..... | 216: 31 | 1941 ..... | 210: 10 |
| 1937 ..... | 196: 92 | 1942 ..... | 194: 93 |

<sup>1)</sup> Luontoisetujen korvaussumma on saatu kokonaisuudessaan kunnalliskodissa ja sen yhteydessä olevassa työlaitoksessa. — <sup>2)</sup> Tästä on 53: 75 mk oikeudenkäyntien nettotuloja, 26 973: 75 mk valtiolta saatua korvausta puolustuslaitoksen käyttöön luovutetusta omaisuudesta ja 686 mk tapaturmavakuutuskorvauksia.

**B. Korvaukset annetusta huollosta**

Asiamiestoimiston toimesta perittiin v. 1942 rahakorvauksina annetusta huollosta 14 406 398: 90 mk, josta 11 075 720: 60 mk koski huoltolautakunnan ja 3 330 678: 30 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistyyö jakautui seuraavasti:

|                                 | Korvaus huolto-<br>lautakunnan an-<br>tamasta huol-<br>lost, mk | Korvaus lasten-<br>suojelulautakun-<br>nan antamasta<br>huollosta, mk | Yhteensä,<br>mk |
|---------------------------------|-----------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|-----------------|
| Valtiolta peritty .....         | 3 818 666: 75                                                   | 848 775: 30                                                           | 4 667 442: 05   |
| Toisilta kunnilta peritty ..... | 3 364 351: 35                                                   | 801 510: 30                                                           | 4 165 861: 65   |
| Yksityisiltä peritty .....      | 3 892 702: 50                                                   | 1 680 392: 70                                                         | 5 573 095: 20   |
| Yhteensä                        | 11 075 720: 60                                                  | 3 330 678: 30                                                         | 14 406 398: 90  |

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lasten-suojelulautakunnan antamasta huollosta 57 mieheltä työlaitoksissa sekä 7 naiselta kun-nalliskodissa ja työlaitoksessa tehdyn työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli vuoden aikana yhteensä 103 052: 40 mk, josta 87 198: 60 mk huoltolautakunnalta saa-dun ja 15 853: 80 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä. Kaikkiaan kertyi raha- ja työkorvausta seuraavasti:

|                        | Korvaus huolto-<br>lautakunnan an-<br>tamasta huol-<br>lost, mk | Korvaus lasten-<br>suojelulautakun-<br>nan antamasta<br>huollosta, mk | Yhteensä,<br>mk |
|------------------------|-----------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|-----------------|
| Rahasuoritukset .....  | 11 075 720: 60                                                  | 3 330 678: 30                                                         | 14 406 398: 90  |
| Työllä hyvitetty ..... | 87 198: 60                                                      | 15 853: 80                                                            | 103 052: 40     |
| Kaikkiaan              | 11 162 919: 20                                                  | 3 346 532: 10                                                         | 14 509 451: 30  |

Huoltolautakuntaa koskeva rahakorvaussumma kokonaisuudessaan kohosi edellisestä vuodesta 938 090: 90 mk:lla. Erikseen laskien valtiolta saatujen korvausten määrä lisään-tyi 1 624 853 mk eli 74.1 % ja yksityisiltä perittyjen 418 780: 50 mk eli 12.1 %, kun sitä vastoin toisilta kunnilta perityt korvaukset vähenivät 1 105 542: 60 mk eli 24.7 %.

Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista osoitti jälleen noususuuntaa ja oli sanottu osuus prosenteissa v. 1933—42 seuraava:

|      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |
|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| 1933 | 1934 | 1935 | 1936 | 1937 | 1938 | 1939 | 1940 | 1941 | 1942 |
| 7.0  | 9.6  | 13.3 | 15.8 | 21.7 | 35.6 | 41.3 | 32.4 | 34.3 | 35.1 |

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuunta on ilmaistu ver-taamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Julkaisemme alla sanotut suhde-luvut kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa. Suhdeluvut olivat seuraavat:

| Vuosi      | %    | Vuosi      | %    | Vuosi      | %    |
|------------|------|------------|------|------------|------|
| 1933 ..... | 15.3 | 1936 ..... | 18.1 | 1939 ..... | 18.2 |
| 1934 ..... | 16.8 | 1937 ..... | 15.6 | 1940 ..... | 13.3 |
| 1935 ..... | 15.4 | 1938 ..... | 17.0 | 1941 ..... | 15.0 |
|            |      |            |      | 1942 ..... | 17.3 |

## IV. Taulukkoliitteet

## 1. Köyhäinhoidon avunsaajat asunto-olojensa mukaan v. 1942

| Asuntomuoto                     | Miehiä | Naisia | Lapsia | Yhteensä |
|---------------------------------|--------|--------|--------|----------|
| 1 huone .....                   | 605    | 2 035  | 68     | 2 708    |
| 2 huonetta .....                | 254    | 480    | 27     | 761      |
| 3 » .....                       | 44     | 71     | 4      | 119      |
| 4— » .....                      | 9      | 16     | —      | 25       |
| Asui asukkina .....             | 297    | 950    | 19     | 1 266    |
| » yömajassa .....               | 192    | 50     | 1      | 243      |
| » laitoksissa koko vuoden ..... | 661    | 1 300  | —      | 1 961    |
| Tuntematon .....                | 591    | 667    | 47     | 1 305    |
| Yhteensä                        | 2 653  | 5 569  | 166    | 8 388    |

## 2. Köyhäinhoidon avunsaajat avustuksen säännöllisyyden ja lyhytaikaisuuden sekä huoltomuodon mukaan v. 1942

| Huoltomuoto                                          | Säännöllistä avustusta saaneet |        |        |          | Lyhytaikaista avustusta saaneet <sup>1)</sup> |        |        |          | Avunsaajia kaikkiaan |
|------------------------------------------------------|--------------------------------|--------|--------|----------|-----------------------------------------------|--------|--------|----------|----------------------|
|                                                      | Miehiä                         | Naisia | Lapsia | Yhteensä | Miehiä                                        | Naisia | Lapsia | Yhteensä |                      |
| Yksinomaan laitoksissa olleita .....                 | 704                            | 1 384  | 4      | 2 092    | 431                                           | 589    | 123    | 1 143    | 3 235                |
| Yksinomaan yksityishoidossa olleita .....            | 3                              | 1      | —      | 4        | —                                             | —      | —      | —        | 4                    |
| Yksinomaan kotiaivustusta saaneita .....             | 419                            | 1 992  | —      | 2 411    | 478                                           | 894    | 10     | 1 382    | 3 793                |
| Laitoshoidon lisäksi kotiaivustusta saaneita .....   | 260                            | 366    | —      | 626      | 357                                           | 342    | 29     | 728      | 1 354                |
| Yksityishoidon lisäksi kotiaivustusta saaneita ..... | 1                              | 1      | —      | 2        | —                                             | —      | —      | —        | 2                    |
| Yhteensä                                             | 1 387                          | 3 744  | 4      | 5 135    | 1 266                                         | 1 825  | 162    | 3 253    | 8 388                |

## 3. Kunnalliskodin yhteydessä olevan työlaitoksen työtoiminta v. 1942

| Työtoiminnan haarat | Työtoiminnasta kertyneet tulot, mk |                                 |                                                    |          | Siitä                                |                            |
|---------------------|------------------------------------|---------------------------------|----------------------------------------------------|----------|--------------------------------------|----------------------------|
|                     | Kunnalliskodille tehdyistä töistä  | Työlaitokselle tehdyistä töistä | Muile laitoksille ja yksityisille tehdyistä töistä | Yhteensä | Käytettyjen työtarvikkeiden arvo, mk | Nettotulot (työpalkat), mk |
| Puunjalostamo ..... | 57 445                             | 2 367                           | 96 930                                             | 156 742  | 118 394                              | 38 348                     |
| Jalkinetyöt .....   | 29 246                             | 7 216                           | 14 527                                             | 50 989   | 33 980                               | 17 009                     |
| Sepäntyöt .....     | 23 771                             | 3                               | 8 484                                              | 32 258   | 16 369                               | 15 889                     |
| Maalaamo .....      | 13 873                             | 1 385                           | 14 362                                             | 29 620   | 20 616                               | 9 004                      |
| Räätälinetyöt ..... | 26 013                             | 6 041                           | 1 436                                              | 33 490   | 30 405                               | 3 085                      |
| Kirjansitomo .....  | 340                                | —                               | 393                                                | 733      | 336                                  | 397                        |
| Sekalaistyöt .....  | 40 422                             | —                               | —                                                  | 40 422   | 22                                   | 40 400                     |
| Yhteensä            | 191 110                            | 17 012                          | 136 132                                            | 344 254  | 220 122                              | 124 132                    |

<sup>1)</sup> Ks. tämän kert. s. 83.

## 4. Irtolaishuoltoon joutuneet henkilöt heitä koske-

|                                                 | 18—20 v. |           | 21—24 v. |            | 25—29 v. |            | 30—34 v. |            |
|-------------------------------------------------|----------|-----------|----------|------------|----------|------------|----------|------------|
|                                                 | Mp.      | Np.       | Mp.      | Np.        | Mp.      | Np.        | Mp.      | Np.        |
| <b>Irtolaishuoltoon joutuneita kaikkiaan</b>    | <b>1</b> | <b>60</b> | <b>5</b> | <b>137</b> | <b>7</b> | <b>109</b> | <b>6</b> | <b>115</b> |
| <i>Pidätetty irtolaisuudesta</i>                |          |           |          |            |          |            |          |            |
| 0 kertaa .....                                  | —        | 2         | 4        | 35         | 2        | 45         | 4        | 45         |
| 1 kerran .....                                  | 1        | 20        | 1        | 48         | 1        | 27         | 1        | 31         |
| 2 kertaa .....                                  | —        | 17        | —        | 21         | 3        | 8          | 1        | 19         |
| 3 „ .....                                       | —        | 7         | —        | 6          | 1        | 10         | —        | 9          |
| 4— „ .....                                      | —        | 14        | —        | 27         | —        | 19         | —        | 11         |
| <i>Irtolaishuollon peruste</i>                  |          |           |          |            |          |            |          |            |
| Kuljeksiva elämä .....                          | —        | —         | 1        | 1          | —        | —          | —        | 2          |
| Työn vieroksuminen .....                        | 1        | 1         | —        | —          | 1        | —          | 2        | —          |
| Kerjuu .....                                    | —        | —         | 1        | —          | 3        | —          | 4        | —          |
| Ammattihaureus .....                            | —        | 59        | —        | 136        | —        | 109        | —        | 113        |
| Muu peruste .....                               | —        | —         | 3        | —          | 3        | —          | —        | —          |
| <i>Viimeisen huoltotoimenpiteen laatu</i>       |          |           |          |            |          |            |          |            |
| Varoitus .....                                  | —        | 33        | —        | 43         | 3        | 17         | 1        | 25         |
| Kotikuntaan lähettäminen .....                  | —        | 1         | —        | 1          | —        | —          | —        | 1          |
| Irtolaisvalvonta .....                          | —        | 9         | —        | 30         | 1        | 17         | —        | 18         |
| Työlaitos .....                                 | 1        | 13        | —        | 39         | —        | 43         | —        | 38         |
| Pakkotyö .....                                  | —        | —         | 1        | 3          | 1        | 12         | 1        | 16         |
| Jälkivalvonta .....                             | —        | —         | 3        | 13         | 1        | 16         | 4        | 12         |
| Ei toimenpidettä .....                          | —        | 4         | 1        | 8          | 1        | 4          | —        | 5          |
| <i>Syntymäpaikka</i>                            |          |           |          |            |          |            |          |            |
| Helsinki .....                                  | 1        | 8         | 1        | 18         | 1        | 8          | 2        | 10         |
| Helsinkiä ympäröivät kunnat <sup>1)</sup> ..... | —        | 3         | —        | 3          | —        | 2          | —        | 3          |
| Muut Uudenmaan läänin kaupungit .....           | —        | —         | —        | 1          | —        | 2          | —        | 2          |
| „ „ „ maalaiskunnat .....                       | —        | 7         | 1        | 18         | 2        | 5          | —        | 7          |
| „ Suomen kaupungit .....                        | —        | 12        | —        | 22         | 1        | 24         | 1        | 27         |
| „ „ maalaiskunnat .....                         | —        | 30        | 3        | 73         | 3        | 67         | 3        | 65         |
| Ulkomaat .....                                  | —        | —         | —        | 2          | —        | 1          | —        | 1          |
| <i>Asui pääasiassa v. 1942</i>                  |          |           |          |            |          |            |          |            |
| Kotona .....                                    | 1        | 9         | —        | 10         | 1        | 8          | 2        | 13         |
| Asukkina .....                                  | —        | 24        | —        | 56         | 1        | 37         | —        | 47         |
| Yömajassa .....                                 | —        | 3         | —        | 10         | 1        | 3          | —        | 3          |
| Mualla .....                                    | —        | 24        | 5        | 61         | 4        | 61         | 4        | 52         |
| <i>Työkyky huoltovuonna</i>                     |          |           |          |            |          |            |          |            |
| Työkykyisiä .....                               | 1        | 60        | 5        | 137        | 7        | 109        | 6        | 114        |
| Pysyvästi työkyvyttömiä .....                   | —        | —         | —        | —          | —        | —          | —        | 1          |
| <i>Saanut köyhäinhoitoa v. 1942</i>             |          |           |          |            |          |            |          |            |
| „ „ ennen huoltoon joutumista .....             | —        | 1         | —        | 3          | 1        | 5          | —        | 3          |
| „ „ .....                                       | —        | 9         | 1        | 18         | 2        | 36         | 5        | 35         |
| <i>Rikollisuus</i>                              |          |           |          |            |          |            |          |            |
| Tuomittu 0 kertaa .....                         | —        | 49        | —        | 105        | 2        | 81         | 3        | 68         |
| „ 1 kerran .....                                | 1        | 7         | 1        | 19         | 1        | 16         | —        | 23         |
| „ 2 kertaa .....                                | —        | 2         | 2        | 5          | 1        | 5          | 2        | 12         |
| „ 3 „ .....                                     | —        | 2         | —        | 3          | 1        | 2          | —        | 4          |
| „ 4— „ .....                                    | —        | —         | 2        | 5          | 2        | 5          | 1        | 8          |
| Tuntematon .....                                | —        | —         | —        | —          | —        | —          | —        | —          |
| <i>Tuomittu v. 1942</i>                         |          |           |          |            |          |            |          |            |
| „ .....                                         | —        | 5         | 1        | 7          | —        | 2          | —        | 6          |
| <i>Väkijoumien käyttö</i>                       |          |           |          |            |          |            |          |            |
| Raitis .....                                    | —        | 8         | —        | 12         | —        | 3          | —        | 1          |
| Käyttää jonkin verran .....                     | 1        | 47        | 4        | 89         | 1        | 55         | 2        | 55         |
| Juopottelee .....                               | —        | 5         | 1        | 36         | 6        | 51         | 4        | 59         |
| <i>Pidätetty juopumuksesta v. 1942</i>          |          |           |          |            |          |            |          |            |
| Koko vuonna 0 kertaa .....                      | —        | 40        | 2        | 88         | 5        | 72         | 2        | 58         |
| „ „ 1—2 „ .....                                 | 1        | 17        | 3        | 37         | 1        | 23         | 2        | 34         |
| „ „ 3— „ .....                                  | —        | 3         | —        | 12         | 1        | 14         | 2        | 23         |
| Huoltoon jouduttuaan 0 kertaa .....             | 1        | 52        | 3        | 110        | 5        | 81         | 3        | 82         |
| „ „ 1—2 „ .....                                 | —        | 7         | 2        | 22         | 1        | 19         | 2        | 21         |
| „ „ 3— „ .....                                  | —        | 1         | —        | 5          | 1        | 9          | 1        | 12         |
| <i>Käsitelty myös alkoholistina v. 1942</i>     |          |           |          |            |          |            |          |            |
| „ .....                                         | —        | 1         | —        | —          | —        | 2          | —        | 3          |
| <i>Sairasti sukupuolitauteja v. 1942</i>        |          |           |          |            |          |            |          |            |
| „ keuhkotautia v. 1942 .....                    | —        | 39        | —        | 59         | —        | 25         | —        | 26         |
| „ .....                                         | —        | —         | —        | —          | 1        | —          | —        | —          |

<sup>1)</sup> Huopalahti, Haaga, Oulunkylä, Helsingin maalaiskunta ja Kulosaari.

## vien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1942

| 35—39 v. |     | 40—44 v. |     | 45—49 v. |     | 50—54 v. |     | 55—59 v. |     | 60— v. |     | Kaikki ikäluokat |     |      |
|----------|-----|----------|-----|----------|-----|----------|-----|----------|-----|--------|-----|------------------|-----|------|
| Mp.      | Np. | Mp.      | Np. | Mp.      | Np. | Mp.      | Np. | Mp.      | Np. | Mp.    | Np. | Mp.              | Np. | M.sp |
| 14       | 77  | 11       | 51  | 4        | 31  | 5        | 14  | 8        | 2   | 8      | 1   | 69               | 597 | 666  |
| 8        | 33  | 7        | 31  | 4        | 15  | 2        | 6   | 3        | 1   | 3      | —   | 37               | 213 | 250  |
| 5        | 18  | 2        | 8   | —        | 4   | 1        | 4   | 3        | 1   | 3      | 1   | 18               | 162 | 180  |
| 1        | 13  | 2        | 5   | —        | 6   | 2        | 2   | 1        | —   | 2      | —   | 12               | 91  | 103  |
| —        | 5   | —        | 3   | —        | 1   | —        | —   | 1        | —   | —      | —   | 2                | 41  | 43   |
| —        | 8   | —        | 4   | —        | 5   | —        | 2   | —        | —   | —      | —   | —                | 90  | 90   |
| 1        | —   | —        | —   | —        | —   | —        | —   | —        | —   | —      | —   | 2                | 3   | 5    |
| 2        | —   | 4        | —   | 1        | —   | —        | —   | 1        | —   | —      | —   | 12               | 1   | 13   |
| 4        | —   | 3        | 1   | 1        | —   | 4        | —   | 5        | —   | 7      | —   | 32               | 1   | 33   |
| —        | 77  | —        | 49  | —        | 31  | —        | 13  | —        | 2   | —      | —   | —                | 589 | 589  |
| 7        | —   | 4        | 1   | 2        | —   | 1        | 1   | 2        | —   | 1      | 1   | 23               | 3   | 26   |
| 1        | 18  | 2        | 6   | —        | 5   | —        | 2   | 1        | —   | 1      | —   | 9                | 149 | 158  |
| 1        | —   | —        | —   | —        | —   | —        | —   | —        | —   | —      | —   | 1                | 3   | 4    |
| 3        | 6   | —        | 9   | 1        | 7   | 1        | 3   | 1        | —   | 3      | —   | 10               | 99  | 109  |
| 1        | 26  | 2        | 12  | —        | 9   | 3        | 3   | 2        | 1   | 2      | 1   | 11               | 185 | 196  |
| 6        | 15  | 2        | 14  | 2        | 4   | 1        | 4   | 1        | 1   | —      | —   | 15               | 69  | 84   |
| 2        | 10  | 4        | 8   | 1        | 5   | —        | 2   | 2        | —   | 1      | —   | 18               | 66  | 84   |
| —        | 2   | 1        | 2   | —        | 1   | —        | —   | 1        | —   | 1      | —   | 5                | 26  | 31   |
| 5        | 9   | 2        | 4   | 1        | 5   | —        | 2   | 1        | —   | —      | —   | 14               | 64  | 78   |
| —        | 1   | —        | —   | —        | —   | —        | —   | —        | —   | —      | —   | —                | 12  | 12   |
| —        | —   | —        | —   | 1        | —   | —        | —   | —        | —   | —      | —   | 1                | 5   | 6    |
| 1        | 10  | 3        | 6   | —        | 4   | —        | 1   | 1        | —   | 1      | 1   | 9                | 59  | 68   |
| 3        | 14  | 5        | 11  | —        | 7   | 2        | —   | 2        | 1   | 1      | —   | 15               | 118 | 133  |
| 5        | 41  | 1        | 28  | 2        | 15  | 3        | 11  | 3        | 1   | 6      | —   | 29               | 331 | 360  |
| —        | 2   | —        | 2   | —        | —   | —        | —   | 1        | —   | —      | —   | 1                | 8   | 9    |
| 1        | 4   | 2        | 7   | 1        | 3   | —        | 1   | —        | —   | 1      | 1   | 9                | 56  | 65   |
| 3        | 32  | 1        | 11  | —        | 10  | —        | 7   | 1        | —   | 1      | —   | 7                | 224 | 231  |
| 2        | 7   | 1        | 6   | —        | 4   | 3        | —   | 4        | —   | 3      | —   | 14               | 36  | 50   |
| 8        | 34  | 7        | 27  | 3        | 14  | 2        | 6   | 3        | 2   | 3      | —   | 39               | 281 | 320  |
| 14       | 77  | 11       | 51  | 3        | 31  | 5        | 14  | 8        | 2   | 7      | 1   | 67               | 596 | 663  |
| —        | —   | —        | —   | 1        | —   | —        | —   | —        | —   | 1      | —   | 2                | 1   | 3    |
| 1        | 6   | 2        | 3   | 1        | 4   | 1        | 1   | 3        | 1   | 4      | —   | 13               | 27  | 40   |
| 11       | 25  | 7        | 29  | 3        | 15  | 2        | 11  | 8        | —   | 4      | —   | 43               | 178 | 221  |
| 4        | 41  | —        | 18  | 1        | 16  | 1        | 7   | 1        | 1   | 3      | —   | 15               | 386 | 401  |
| 4        | 17  | 3        | 10  | —        | 4   | —        | 4   | 1        | —   | 2      | —   | 13               | 100 | 113  |
| —        | 8   | 1        | 7   | 1        | 3   | 2        | 2   | 1        | —   | 1      | —   | 11               | 44  | 55   |
| —        | 6   | 1        | 3   | —        | 4   | 1        | —   | 1        | —   | 1      | —   | 5                | 24  | 29   |
| 6        | 5   | 6        | 13  | 2        | 4   | —        | 1   | 4        | 1   | 1      | 1   | 24               | 43  | 67   |
| —        | —   | —        | —   | —        | —   | —        | —   | —        | —   | —      | —   | 1                | —   | 1    |
| 2        | 3   | —        | 2   | —        | —   | —        | —   | 1        | —   | —      | 1   | 4                | 26  | 30   |
| —        | —   | —        | 3   | —        | 1   | —        | 1   | —        | —   | —      | —   | —                | 29  | 29   |
| 5        | 28  | 2        | 13  | —        | 10  | 1        | 5   | 2        | —   | 3      | 1   | 21               | 303 | 324  |
| 9        | 49  | 9        | 35  | 4        | 20  | 4        | 8   | 6        | 2   | 5      | —   | 48               | 265 | 313  |
| 8        | 39  | 5        | 36  | 2        | 16  | 2        | 10  | 2        | —   | 5      | 1   | 33               | 360 | 393  |
| 1        | 16  | 4        | 6   | 1        | 7   | —        | 2   | 2        | 1   | —      | —   | 15               | 143 | 158  |
| 5        | 22  | 2        | 9   | 1        | 8   | 3        | 2   | 4        | 1   | 3      | —   | 21               | 94  | 115  |
| 11       | 51  | 8        | 44  | 2        | 23  | 4        | 10  | 4        | 1   | 6      | 1   | 47               | 455 | 502  |
| 1        | 12  | 3        | 1   | 1        | 5   | —        | 3   | 1        | —   | —      | —   | 11               | 90  | 101  |
| 2        | 14  | —        | 6   | 1        | 3   | 1        | 1   | 3        | 1   | 2      | —   | 11               | 52  | 63   |
| 1        | 2   | 2        | 2   | —        | 1   | 2        | —   | —        | —   | —      | —   | 5                | 11  | 16   |
| —        | 9   | —        | 6   | —        | 1   | —        | 2   | —        | 1   | —      | —   | —                | 168 | 168  |
| 1        | —   | —        | 1   | 1        | —   | —        | —   | 1        | —   | 1      | —   | 5                | 1   | 6    |

### 5. Irtolaishuoltoon joutuneet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen ja huollon perusteen mukaan v. 1942

| Huoltoon joutuneita koskevat<br>henkilötiedot                | Irtolaishuollon peruste  |          |                            |          |           |          |                               |                |          |           | Huoltoon<br>joutuneita<br>kaikkiaan |            |  |
|--------------------------------------------------------------|--------------------------|----------|----------------------------|----------|-----------|----------|-------------------------------|----------------|----------|-----------|-------------------------------------|------------|--|
|                                                              | Kuljek-<br>siva<br>elämä |          | Työn<br>vieroksu-<br>minen |          | Kerjuu    |          | Am-<br>matti-<br>hau-<br>reus | Muu<br>peruste |          |           |                                     |            |  |
|                                                              | Mp.                      | Np.      | Mp.                        | Np.      | Mp.       | Np.      | Np.                           | Mp.            | Np.      | Mp.       | Np.                                 | M.sp.      |  |
| <b>Irtolaishuoltoon joutuneita kaikkiaan</b>                 | <b>2</b>                 | <b>3</b> | <b>12</b>                  | <b>1</b> | <b>32</b> | <b>1</b> | <b>589</b>                    | <b>23</b>      | <b>3</b> | <b>69</b> | <b>597</b>                          | <b>666</b> |  |
| <i>Siviilisäätty</i>                                         |                          |          |                            |          |           |          |                               |                |          |           |                                     |            |  |
| Naimattomia .....                                            | 2                        | 2        | 5                          | 1        | 18        | —        | 392                           | 15             | 2        | 40        | 397                                 | 437        |  |
| Naineita, yhdessä asuvia .....                               | —                        | —        | 4                          | —        | 4         | 1        | 69                            | 5              | 1        | 13        | 71                                  | 84         |  |
| Naineita, erossa asuvia .....                                | —                        | —        | —                          | —        | 5         | —        | 64                            | 1              | —        | 6         | 64                                  | 70         |  |
| Leskiä .....                                                 | —                        | —        | 2                          | —        | 2         | —        | 22                            | 1              | —        | 5         | 22                                  | 27         |  |
| Eronneita .....                                              | —                        | 1        | 1                          | —        | 3         | —        | 42                            | 1              | —        | 5         | 43                                  | 48         |  |
| <i>Syntyperä ja kasvatuspaikka</i>                           |                          |          |                            |          |           |          |                               |                |          |           |                                     |            |  |
| Aviosyntyisiä .....                                          | 1                        | 2        | 10                         | 1        | 31        | 1        | 517                           | 23             | 3        | 65        | 524                                 | 589        |  |
| kotona kasvatettuja .....                                    | 1                        | 2        | 10                         | 1        | 30        | 1        | 463                           | 19             | 2        | 60        | 469                                 | 529        |  |
| kodin ulkopuolella kasvatettuja ...                          | —                        | —        | —                          | —        | 1         | —        | 54                            | 4              | 1        | 5         | 55                                  | 60         |  |
| Aviottomia .....                                             | 1                        | 1        | 2                          | —        | 1         | —        | 70                            | —              | —        | 4         | 71                                  | 75         |  |
| kotona kasvatettuja .....                                    | —                        | 1        | —                          | —        | 1         | —        | 47                            | —              | —        | 1         | 48                                  | 49         |  |
| kodin ulkopuolella kasvatettuja ...                          | 1                        | —        | 2                          | —        | —         | —        | 23                            | —              | —        | 3         | 23                                  | 26         |  |
| Syntyperä tuntematon .....                                   | —                        | —        | —                          | —        | —         | —        | 2                             | —              | —        | —         | 2                                   | 2          |  |
| kotona kasvatettuja .....                                    | —                        | —        | —                          | —        | —         | —        | 1                             | —              | —        | —         | 1                                   | 1          |  |
| kodin ulkopuolella kasvatettuja ...                          | —                        | —        | —                          | —        | —         | —        | 1                             | —              | —        | —         | 1                                   | 1          |  |
| <i>Ammattiryhmä</i>                                          |                          |          |                            |          |           |          |                               |                |          |           |                                     |            |  |
| Virkamiehiä y. m. s. ....                                    | —                        | —        | —                          | —        | 2         | —        | 1                             | 1              | —        | 3         | 1                                   | 4          |  |
| Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja<br>harjoittavia ..... | —                        | —        | —                          | —        | —         | —        | 4                             | —              | —        | —         | 4                                   | 4          |  |
| Itsenäisiä liikkeenharjoittajia .....                        | —                        | —        | 1                          | —        | 1         | —        | 42                            | 1              | 1        | 3         | 43                                  | 46         |  |
| Liikehenkilökuntaa:                                          |                          |          |                            |          |           |          |                               |                |          |           |                                     |            |  |
| a) päällystöä, työnjohtajia .....                            | —                        | —        | 1                          | —        | 1         | —        | 13                            | 2              | —        | 4         | 13                                  | 17         |  |
| b) työntekijöitä .....                                       | —                        | —        | —                          | —        | —         | —        | 30                            | 1              | —        | 1         | 30                                  | 31         |  |
| Tehdas- y. m. ammattityöntekijöitä .....                     | —                        | 2        | 4                          | 1        | 11        | 1        | 236                           | 7              | —        | 22        | 240                                 | 262        |  |
| Muita työntekijöitä .....                                    | 1                        | 1        | 6                          | —        | 14        | —        | 69                            | 6              | 1        | 27        | 71                                  | 98         |  |
| Merimiehiä ja kalastajia .....                               | 1                        | —        | —                          | —        | —         | —        | —                             | 1              | —        | 2         | —                                   | 2          |  |
| Yleisten laitosten palveluskuntaa .....                      | —                        | —        | —                          | —        | —         | —        | 1                             | 3              | —        | 3         | 1                                   | 4          |  |
| Yksityisten palvelijoita .....                               | —                        | —        | —                          | —        | —         | —        | 180                           | —              | 1        | —         | 181                                 | 181        |  |
| Muun elinkeinon harjoittajia .....                           | —                        | —        | —                          | —        | 2         | —        | 6                             | 1              | —        | 3         | 6                                   | 9          |  |
| Ilman varsinaista tai tunnettua elin-<br>keinoa olevia ..... | —                        | —        | —                          | —        | 1         | —        | 7                             | —              | —        | 1         | 7                                   | 8          |  |

### 6. Irtolais- tai alkoholistihuoltoon joutuneet henkilöt rikollisuutensa, irtolaisuutensa tai väkijuomien käytön alkamisiän mukaan v. 1942

| Huoltoon joutuneiden rikollisuus, irtolaisuus tai väkijuomien käyttö alkoi heidän ollessaan | Irtolaishuoltoon joutuneet |            |            |                                          |            |            | Alkoholistihuoltoon joutuneet |          |            |                                          |           |            |                          |           |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|------------|------------|------------------------------------------|------------|------------|-------------------------------|----------|------------|------------------------------------------|-----------|------------|--------------------------|-----------|------------|
|                                                                                             | Teki ensimmäisen rikoksen  |            |            | Joutui ensimmäiseen irtolaiskäsitte-lyyn |            |            | Teki ensimmäisen rikoksen     |          |            | Joutui ensimmäiseen irtolaiskäsitte-lyyn |           |            | Alkoi käyttää väkijuomia |           |            |
|                                                                                             | Mp.                        | Np.        | M.sp.      | Mp.                                      | Np.        | M.sp.      | Mp.                           | Np.      | M.sp.      | Mp.                                      | Np.       | M.sp.      | Mp.                      | Np.       | M.sp.      |
| Alle 18 v. ....                                                                             | 14                         | 30         | 44         | 8                                        | 45         | 53         | 12                            | 2        | 14         | 10                                       | 4         | 14         | 108                      | 8         | 116        |
| 18—20 » .....                                                                               | 7                          | 58         | 65         | 9                                        | 190        | 199        | 29                            | —        | 29         | 13                                       | 4         | 17         | 214                      | 11        | 225        |
| 21—24 » .....                                                                               | 3                          | 51         | 54         | 9                                        | 188        | 197        | 44                            | 1        | 45         | 29                                       | 6         | 35         | 105                      | 12        | 117        |
| 25—29 » .....                                                                               | 12                         | 37         | 49         | 12                                       | 81         | 93         | 29                            | 2        | 31         | 24                                       | —         | 24         | 43                       | 5         | 48         |
| 30—34 » .....                                                                               | 5                          | 18         | 23         | 6                                        | 45         | 51         | 28                            | —        | 28         | 23                                       | 2         | 25         | 16                       | 5         | 21         |
| 35—39 » .....                                                                               | 5                          | 9          | 14         | 6                                        | 30         | 36         | 17                            | 1        | 18         | 11                                       | 1         | 12         | 5                        | 5         | 10         |
| 40—44 » .....                                                                               | 2                          | 1          | 3          | 7                                        | 9          | 16         | 7                             | —        | 7          | 2                                        | 1         | 3          | 2                        | 3         | 5          |
| 45—49 » .....                                                                               | 2                          | 2          | 4          | 4                                        | 8          | 12         | 2                             | —        | 2          | 6                                        | —         | 6          | —                        | —         | —          |
| 50—54 » .....                                                                               | 2                          | —          | 2          | 1                                        | —          | 1          | 1                             | —        | 1          | 1                                        | —         | 1          | —                        | 1         | 1          |
| 55—59 » .....                                                                               | —                          | 1          | 1          | 3                                        | —          | 3          | —                             | —        | —          | 1                                        | —         | 1          | —                        | —         | —          |
| 60— » .....                                                                                 | —                          | —          | —          | 4                                        | —          | 4          | —                             | —        | —          | —                                        | —         | —          | —                        | —         | —          |
| Ikä ilmoittam. ...                                                                          | 2                          | 4          | 6          | —                                        | 1          | 1          | 6                             | 1        | 7          | —                                        | —         | —          | —                        | —         | —          |
| <b>Kaikkiaan</b>                                                                            | <b>54</b>                  | <b>211</b> | <b>265</b> | <b>69</b>                                | <b>597</b> | <b>666</b> | <b>175</b>                    | <b>7</b> | <b>182</b> | <b>120</b>                               | <b>18</b> | <b>138</b> | <b>493</b>               | <b>50</b> | <b>543</b> |



# 7. Alkoholistihuoltoon joutuneet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen mukaan ikäluokittain v. 1942

|                                                 | 18—20 v. |          | 21—24 v. |          | 25—29 v.  |          | 30—34 v.  |          | 35—39 v.   |          | 40—44 v.   |          | 45—49 v.  |           | 50—54 v.  |          | 55—59 v.  |          | 60— v.    |          | Kaikki ikäluokat |           |            |
|-------------------------------------------------|----------|----------|----------|----------|-----------|----------|-----------|----------|------------|----------|------------|----------|-----------|-----------|-----------|----------|-----------|----------|-----------|----------|------------------|-----------|------------|
|                                                 | Mp.      | Np.      | Mp.      | Np.      | Mp.       | Np.      | Mp.       | Np.      | Mp.        | Np.      | Mp.        | Np.      | Mp.       | Np.       | Mp.       | Np.      | Mp.       | Np.      | Mp.       | Np.      | Mp.              | Np.       | M.sp.      |
| <b>Alkoholistihuoltoon joutuneita kaikkiaan</b> | <b>2</b> | <b>1</b> | <b>4</b> | <b>1</b> | <b>29</b> | <b>6</b> | <b>79</b> | <b>6</b> | <b>117</b> | <b>5</b> | <b>108</b> | <b>7</b> | <b>65</b> | <b>16</b> | <b>44</b> | <b>6</b> | <b>30</b> | <b>1</b> | <b>15</b> | <b>1</b> | <b>493</b>       | <b>50</b> | <b>543</b> |
| <i>Alkoholistihuollon peruste</i>               |          |          |          |          |           |          |           |          |            |          |            |          |           |           |           |          |           |          |           |          |                  |           |            |
| Vaarallisuus .....                              | —        | —        | —        | —        | —         | —        | 1         | —        | 1          | —        | —          | —        | 1         | —         | —         | —        | —         | —        | —         | —        | 3                | —         | 3          |
| Häiriö tai pahennus .....                       | —        | —        | 1        | —        | 11        | —        | 20        | 1        | 38         | 2        | 18         | 2        | 17        | 4         | 7         | 3        | 5         | —        | 4         | —        | 121              | 12        | 133        |
| Elatusvelvollisuuden laiminlyönti .....         | —        | —        | —        | —        | 2         | —        | 5         | —        | 6          | —        | 2          | —        | 7         | —         | 12        | —        | 2         | —        | —         | —        | 36               | —         | 36         |
| Läheisen henkilön rasitukseksi joutumisen ..... | —        | 1        | 1        | —        | 1         | 1        | 6         | 1        | 5          | —        | 5          | —        | 2         | 2         | 1         | —        | 1         | —        | 2         | —        | 24               | 5         | 29         |
| Köyhäinhoidon tarve .....                       | —        | —        | —        | —        | —         | —        | —         | —        | —          | —        | —          | —        | —         | —         | —         | —        | 2         | —        | —         | —        | 2                | —         | 2          |
| Juopumuspidätykset .....                        | 2        | —        | 2        | 1        | 15        | 5        | 47        | 4        | 67         | 3        | 83         | 5        | 38        | 10        | 24        | 3        | 20        | 1        | 9         | 1        | 307              | 33        | 340        |
| <i>Huoltotoimenpiteen laatu</i>                 |          |          |          |          |           |          |           |          |            |          |            |          |           |           |           |          |           |          |           |          |                  |           |            |
| Varoitus.....                                   | 1        | 1        | 2        | 1        | 14        | 5        | 46        | 5        | 64         | 3        | 72         | 6        | 42        | 13        | 24        | 5        | 22        | 1        | 9         | —        | 296              | 40        | 336        |
| Raittiusvalvonta .....                          | 1        | —        | 2        | —        | 12        | 1        | 23        | 1        | 36         | 2        | 31         | 1        | 22        | 3         | 17        | 1        | 7         | —        | 4         | 1        | 155              | 10        | 165        |
| Huoltolahoito, täytöntöönpanematon ..           | —        | —        | —        | —        | —         | —        | 1         | —        | 4          | —        | 2          | —        | —         | —         | 2         | —        | 1         | —        | 2         | —        | 12               | —         | 12         |
| Huoltolahoito, täytöntöönpantu .....            | —        | —        | —        | —        | 1         | —        | 5         | —        | 6          | —        | 2          | —        | 1         | —         | 1         | —        | —         | —        | —         | —        | 16               | —         | 16         |
| Jälkivalvonta .....                             | —        | —        | —        | —        | 1)2       | —        | 4         | —        | 1)7        | —        | 1          | —        | —         | —         | —         | —        | —         | —        | —         | —        | 14               | —         | 14         |
| <i>Syntymäpaikka</i>                            |          |          |          |          |           |          |           |          |            |          |            |          |           |           |           |          |           |          |           |          |                  |           |            |
| Helsinki.....                                   | —        | —        | 1        | —        | 16        | 1        | 26        | 2        | 20         | —        | 17         | 1        | 11        | 1         | 10        | —        | 4         | —        | 2         | —        | 107              | 5         | 112        |
| Helsinkiä ympäröivät kunnat <sup>2)</sup> ..... | —        | —        | —        | —        | —         | —        | 1         | —        | 2          | —        | 1          | —        | 1         | —         | 1         | —        | —         | —        | —         | —        | 6                | —         | 6          |
| Muut Uudenmaan l:n kaupungit .....              | 1        | —        | 1        | —        | —         | —        | —         | 1        | 2          | —        | 3          | 1        | 2         | —         | —         | —        | —         | —        | —         | —        | 9                | 2         | 11         |
| Muut Uudenmaan l:n maalaiskunnat ...            | —        | —        | —        | —        | —         | —        | 7         | —        | 16         | —        | 14         | —        | 3         | 3         | 8         | —        | 6         | —        | —         | 1        | 56               | 4         | 60         |
| Muut Suomen kaupungit .....                     | —        | —        | —        | 1        | 4         | 2        | 16        | 1        | 26         | 1        | 20         | 1        | 17        | 3         | 8         | 1        | 6         | —        | —         | —        | 97               | 10        | 107        |
| Muut Suomen maalaiskunnat .....                 | 1        | 1        | 2        | —        | 9         | 3        | 28        | 1        | 48         | 4        | 51         | 4        | 30        | 8         | 16        | 5        | 11        | 1        | 10        | —        | 206              | 27        | 233        |
| Ulkomaat .....                                  | —        | —        | —        | —        | —         | —        | 1         | 1        | 3          | —        | 2          | —        | 1         | 1         | 1         | —        | 3         | —        | 1         | —        | 12               | 2         | 14         |

1) Näistä 1 vapaaehtoisena laitoksessa. — 2) Huopalahti, Haaga, Oulunkylä, Helsingin maalaiskunta ja Kulosaari.

### 8. Alkoholistihuoltoon joutuneet henkilöt heidän elämänsä koskevien tietojen mukaan ikäluokittain v. 1942

|                                                              | 18—20 v. |          | 21—24 v. |          | 25—29 v.  |          | 30—34 v.  |          | 35—39 v.   |          | 40— v.     |           | Kaikki ikäluokat |           |            |
|--------------------------------------------------------------|----------|----------|----------|----------|-----------|----------|-----------|----------|------------|----------|------------|-----------|------------------|-----------|------------|
|                                                              | Mp.      | Np.      | Mp.      | Np.      | Mp.       | Np.      | Mp.       | Np.      | Mp.        | Np.      | Mp.        | Np.       | Mp.              | Np.       | M.sp.      |
| <b>Alkoholistihuoltoon joutuneita kaikkiaan</b>              | <b>2</b> | <b>1</b> | <b>4</b> | <b>1</b> | <b>29</b> | <b>6</b> | <b>79</b> | <b>6</b> | <b>117</b> | <b>5</b> | <b>262</b> | <b>31</b> | <b>493</b>       | <b>50</b> | <b>543</b> |
| <i>Asui pääasiassa v. 1942</i>                               |          |          |          |          |           |          |           |          |            |          |            |           |                  |           |            |
| Kotona .....                                                 | 1        | 1        | 1        | —        | 5         | 1        | 26        | 5        | 44         | 3        | 86         | 15        | 163              | 25        | 188        |
| Asukina .....                                                | —        | —        | —        | 1        | 8         | 4        | 15        | 1        | 17         | 1        | 54         | 9         | 94               | 16        | 110        |
| Yömajassa .....                                              | —        | —        | —        | —        | 5         | —        | 13        | —        | 27         | —        | 73         | 4         | 118              | 4         | 122        |
| Mualla .....                                                 | 1        | —        | 3        | —        | 11        | 1        | 25        | —        | 29         | 1        | 49         | 3         | 118              | 5         | 123        |
| <i>Työsuhte huoltovuonna</i>                                 |          |          |          |          |           |          |           |          |            |          |            |           |                  |           |            |
| Työssä olevia .....                                          | 2        | 1        | 3        | 1        | 25        | 5        | 72        | 4        | 110        | 3        | 248        | 23        | 460              | 37        | 497        |
| Työttömiä .....                                              | —        | —        | 1        | —        | 4         | 1        | 7         | 2        | 7          | 2        | 13         | 6         | 32               | 11        | 43         |
| Pysyvästi työkyvyttömiä...                                   | —        | —        | —        | —        | —         | —        | —         | —        | —          | —        | 1          | 2         | 1                | 2         | 3          |
| Saanut köyhäinhoitoa v. 1942                                 | —        | —        | —        | —        | 5         | —        | 9         | —        | 8          | —        | 34         | 6         | 56               | 6         | 62         |
| Saanut köyhäinhoitoa ennen huoltoon joutumistaan ....        | 1        | —        | 1        | —        | 17        | 2        | 36        | 2        | 68         | —        | 167        | 20        | 290              | 24        | 314        |
| <i>Käsitelty irtolaisuudesta (ker. juusta) ennen v. 1942</i> |          |          |          |          |           |          |           |          |            |          |            |           |                  |           |            |
| Ei käsitelty .....                                           | 2        | 1        | 4        | 1        | 25        | 5        | 67        | 6        | 85         | 4        | 190        | 15        | 373              | 32        | 405        |
| Varoitettu .....                                             | —        | —        | —        | —        | 4         | 1        | 8         | —        | 21         | —        | 38         | 6         | 71               | 7         | 78         |
| Toimitettu kotikuntaan ....                                  | —        | —        | —        | —        | —         | —        | —         | —        | 5          | —        | 13         | —         | 18               | —         | 18         |
| Määrätty yleiseen työhön...                                  | —        | —        | —        | —        | —         | —        | 4         | —        | 6          | 1        | 21         | 10        | 31               | 11        | 42         |
| <i>Rikollisuus</i>                                           |          |          |          |          |           |          |           |          |            |          |            |           |                  |           |            |
| Tuomittu 0 kertaa .....                                      | 2        | 1        | 3        | 1        | 22        | 4        | 50        | 6        | 77         | 5        | 164        | 26        | 318              | 43        | 361        |
| » 1 kerran .....                                             | —        | —        | —        | —        | 4         | 2        | 14        | —        | 23         | —        | 52         | 5         | 93               | 7         | 100        |
| » 2 kertaa .....                                             | —        | —        | 1        | —        | 3         | —        | 3         | —        | 8          | —        | 18         | —         | 33               | —         | 33         |
| » 3 » .....                                                  | —        | —        | —        | —        | —         | —        | 4         | —        | 3          | —        | 11         | —         | 18               | —         | 18         |
| » 4— » .....                                                 | —        | —        | —        | —        | —         | —        | 8         | —        | 6          | —        | 17         | —         | 31               | —         | 31         |
| <i>Tuomittu v. 1942</i>                                      | —        | —        | 1        | —        | 7         | 2        | 29        | —        | 40         | —        | 98         | 4         | 175              | 6         | 181        |
| <i>Pidätetty juopumuksesta v. 1942</i>                       |          |          |          |          |           |          |           |          |            |          |            |           |                  |           |            |
| Koko vuonna 0 kertaa                                         | —        | —        | 1        | —        | 5         | 1        | 15        | 2        | 17         | 1        | 26         | 10        | 64               | 14        | 78         |
| » » 1—2 »                                                    | —        | 1        | 1        | —        | 6         | 1        | 7         | —        | 15         | —        | 27         | 4         | 56               | 6         | 62         |
| » » 3— »                                                     | 2        | —        | 2        | 1        | 18        | 4        | 57        | 4        | 85         | 4        | 209        | 17        | 373              | 30        | 403        |
| <i>Huoltoon jouduttuaan</i>                                  |          |          |          |          |           |          |           |          |            |          |            |           |                  |           |            |
| » 0 kertaa .....                                             | 2        | 1        | 3        | 1        | 18        | 4        | 46        | 5        | 72         | 3        | 135        | 11        | 276              | 25        | 301        |
| 1—2 » .....                                                  | —        | —        | 1        | —        | 7         | 2        | 17        | —        | 19         | 2        | 44         | 4         | 88               | 8         | 96         |
| 3— » .....                                                   | —        | —        | —        | —        | 4         | —        | 16        | 1        | 26         | —        | 83         | 16        | 129              | 17        | 146        |
| <i>Sairasti sukupuolitautia v. 1942</i>                      | —        | —        | —        | —        | —         | —        | 1         | —        | 1          | —        | 1          | 2         | 3                | 2         | 5          |
| <i>Sairasti keuhkotautia v. 1942</i>                         | —        | —        | —        | —        | 2         | —        | 6         | —        | 1          | —        | 6          | 2         | 15               | 2         | 17         |

### 9. Juopumuksesta pidätettyjen Helsingissä asuvien henkilöiden juopumuspidätykset kuukausittain ja viikonpäivittäin v. 1942

| Kuukausi        | Miesten | Naisten | Yhteensä | Miestä kohden | Naista kohden | Viikonpäivä       | Miesten | Naisten | Yhteensä |
|-----------------|---------|---------|----------|---------------|---------------|-------------------|---------|---------|----------|
| Tammikuu .....  | 776     | 159     | 935      | 1.22          | 1.25          | Maanantai .....   | 1 878   | 310     | 2 188    |
| Helmikuu .....  | 816     | 150     | 966      | 1.22          | 1.18          | Tiistai .....     | 1 951   | 348     | 2 299    |
| Maaliskuu ..... | 1 167   | 211     | 1 378    | 1.24          | 1.30          | Keskiviikko ..... | 1 806   | 330     | 2 136    |
| Huhtikuu .....  | 1 293   | 211     | 1 504    | 1.27          | 1.20          | Torstai .....     | 1 857   | 377     | 2 234    |
| Toukokuu .....  | 862     | 199     | 1 061    | 1.22          | 1.19          | Perjantai .....   | 2 026   | 378     | 2 404    |
| Kesäkuu .....   | 1 197   | 257     | 1 454    | 1.26          | 1.30          | Lauantai .....    | 2 234   | 327     | 2 561    |
| Heinäkuu .....  | 1 275   | 247     | 1 522    | 1.25          | 1.27          | Sunnuntai .....   | 1 158   | 299     | 1 457    |
| Elokuu .....    | 1 488   | 261     | 1 749    | 1.31          | 1.30          | Koko vuosi        | 12 910  | 2 369   | 15 279   |
| Syyskuu .....   | 1 111   | 172     | 1 283    | 1.29          | 1.11          |                   |         |         |          |
| Lokakuu .....   | 1 120   | 173     | 1 293    | 1.34          | 1.24          |                   |         |         |          |
| Marraskuu ..... | 864     | 166     | 1 030    | 1.28          | 1.23          |                   |         |         |          |
| Joulukuu .....  | 941     | 163     | 1 104    | 1.30          | 1.23          |                   |         |         |          |
| Koko vuosi      | 12 910  | 2 369   | 15 279   | 2.12          | 2.14          |                   |         |         |          |

# 10. Juopumuksesta pidätetyt Helsingissä asuvat henkilöt iän, syntymäpaikan ja pidätyskertojen lukumäärän mukaan v. 1942

|                                          | Alle 18 v. |           | 18—20 v.   |            | 21—24 v.   |            | 25—29 v.   |            | 30—34 v.     |            | 35—39 v.     |            | 40—44 v.     |            | 45—49 v.     |            | 50—54 v.     |            | 55—59 v.   |           | 60— v.     |           | Kaikki        |              |               |
|------------------------------------------|------------|-----------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|--------------|------------|--------------|------------|--------------|------------|--------------|------------|--------------|------------|------------|-----------|------------|-----------|---------------|--------------|---------------|
|                                          | Mp.        | Np.       | Mp.        | Np.        | Mp.        | Np.        | Mp.        | Np.        | Mp.          | Np.        | Mp.          | Np.        | Mp.          | Np.        | Mp.          | Np.        | Mp.          | Np.        | Mp.        | Np.       | Mp.        | Np.       | Mp.           | Np.          | M.sp.         |
| <b>Pidätettyjä eri henkilöitä ...</b>    | <b>49</b>  | <b>8</b>  | <b>124</b> | <b>67</b>  | <b>190</b> | <b>166</b> | <b>432</b> | <b>202</b> | <b>999</b>   | <b>209</b> | <b>1 283</b> | <b>163</b> | <b>1 091</b> | <b>112</b> | <b>780</b>   | <b>80</b>  | <b>557</b>   | <b>50</b>  | <b>345</b> | <b>33</b> | <b>247</b> | <b>19</b> | <b>6 097</b>  | <b>1 109</b> | <b>7 206</b>  |
| <i>Syntymäpaikka</i>                     |            |           |            |            |            |            |            |            |              |            |              |            |              |            |              |            |              |            |            |           |            |           |               |              |               |
| Helsinki .....                           | 26         | 1         | 43         | 15         | 57         | 28         | 112        | 31         | 270          | 30         | 277          | 20         | 191          | 12         | 139          | 11         | 101          | 6          | 45         | 3         | 23         | 1         | 1 284         | 158          | 1 442         |
| Muut Suomen kaupungit ...                | 11         | —         | 21         | 16         | 30         | 27         | 75         | 52         | 218          | 55         | 271          | 29         | 249          | 19         | 173          | 14         | 102          | 7          | 55         | 7         | 50         | 2         | 1 255         | 228          | 1 483         |
| Suomen kauppalat .....                   | —          | 1         | 5          | 4          | 14         | 9          | 10         | 5          | 25           | 6          | 49           | 3          | 33           | 5          | 22           | 1          | 15           | 2          | 9          | 2         | 10         | —         | 192           | 38           | 230           |
| » maaseutu .....                         | 11         | 6         | 55         | 31         | 83         | 102        | 219        | 113        | 466          | 109        | 643          | 104        | 600          | 70         | 432          | 52         | 319          | 35         | 224        | 21        | 151        | 16        | 3 203         | 659          | 3 862         |
| Ulkomaat .....                           | —          | —         | —          | —          | 4          | —          | 12         | 1          | 15           | 7          | 36           | 6          | 15           | 6          | 14           | 2          | 17           | —          | 11         | —         | 12         | —         | 136           | 22           | 158           |
| Tuntematon .....                         | 1          | —         | —          | 1          | 2          | —          | 4          | —          | 5            | 2          | 7            | 1          | 3            | —          | —            | —          | 3            | —          | 1          | —         | 1          | —         | 27            | 4            | 31            |
| <i>Pidätyskertojen luku 1942</i>         |            |           |            |            |            |            |            |            |              |            |              |            |              |            |              |            |              |            |            |           |            |           |               |              |               |
| 1 kerta .....                            | 44         | 6         | 92         | 52         | 148        | 114        | 325        | 138        | 678          | 135        | 827          | 89         | 662          | 66         | 488          | 37         | 359          | 26         | 216        | 19        | 160        | 15        | 3 999         | 697          | 4 696         |
| 2 kertaa .....                           | 4          | 1         | 18         | 10         | 29         | 32         | 56         | 26         | 135          | 34         | 200          | 31         | 179          | 15         | 134          | 9          | 90           | 8          | 53         | 4         | 45         | 2         | 943           | 172          | 1 115         |
| 3 » .....                                | 1          | 1         | 8          | 2          | 2          | 9          | 27         | 17         | 71           | 18         | 84           | 11         | 87           | 6          | 65           | 10         | 37           | 3          | 23         | 4         | 13         | —         | 418           | 81           | 499           |
| 4 » .....                                | —          | —         | 6          | —          | 4          | 2          | 6          | 8          | 28           | 8          | 45           | 11         | 36           | 9          | 28           | 5          | 18           | 2          | 11         | 1         | 10         | 2         | 192           | 48           | 240           |
| 5 » .....                                | —          | —         | —          | —          | 3          | 4          | 3          | 6          | 21           | 3          | 25           | 6          | 38           | 4          | 19           | 6          | 18           | 5          | 8          | 1         | 6          | —         | 141           | 35           | 176           |
| 6—9 » .....                              | —          | —         | —          | 2          | 3          | 3          | 7          | 6          | 44           | 9          | 57           | 6          | 44           | 6          | 26           | 10         | 19           | 6          | 19         | 1         | 9          | —         | 228           | 49           | 277           |
| 10— » .....                              | —          | —         | —          | 1          | 1          | 2          | 8          | 1          | 22           | 2          | 45           | 9          | 45           | 6          | 20           | 3          | 16           | —          | 15         | 3         | 4          | —         | 176           | 27           | 203           |
| <i>Pidätetyistä henkilöistä oli</i>      |            |           |            |            |            |            |            |            |              |            |              |            |              |            |              |            |              |            |            |           |            |           |               |              |               |
| Syytteeseen asetettuja .....             | 5          | —         | 36         | 8          | 36         | 35         | 111        | 30         | 261          | 36         | 343          | 35         | 306          | 23         | 199          | 20         | 169          | 12         | 99         | 10        | 73         | 1         | 1 638         | 210          | 1 848         |
| Ei ennen pidätettyjä .....               | 47         | 7         | 96         | 53         | 117        | 109        | 175        | 107        | 378          | 79         | 375          | 62         | 305          | 44         | 220          | 18         | 151          | 15         | 97         | 9         | 83         | 5         | 2 044         | 508          | 2 552         |
| Alkoholisteina rekisteröi-<br>tyjä ..... | —          | —         | 2          | 1          | 4          | 3          | 45         | 9          | 123          | 5          | 231          | 9          | 210          | 10         | 132          | 18         | 99           | 8          | 52         | 6         | 24         | 3         | 922           | 72           | 994           |
| Irtolaisina rekisteröityjä ....          | —          | 1         | 1          | 20         | 7          | 62         | 12         | 66         | 11           | 80         | 17           | 47         | 13           | 25         | 6            | 16         | 6            | 8          | 5          | 6         | 7          | —         | 85            | 331          | 416           |
| <b>Kaikkiaan pidätyskertoja ...</b>      | <b>55</b>  | <b>11</b> | <b>176</b> | <b>103</b> | <b>272</b> | <b>278</b> | <b>733</b> | <b>357</b> | <b>2 051</b> | <b>390</b> | <b>2 830</b> | <b>405</b> | <b>2 691</b> | <b>321</b> | <b>1 635</b> | <b>251</b> | <b>1 194</b> | <b>129</b> | <b>799</b> | <b>97</b> | <b>474</b> | <b>27</b> | <b>12 910</b> | <b>2 369</b> | <b>15 279</b> |
| Näistä johti syytteeseen .....           | 5          | —         | 40         | 10         | 39         | 45         | 129        | 36         | 353          | 43         | 464          | 41         | 462          | 34         | 271          | 25         | 237          | 18         | 122        | 14        | 101        | 2         | 2 223         | 268          | 2 491         |

## 11. Katsaus köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokansliain kansliatyöhön v. 1942

|                        | Vastaanotettuja anomuksia | Evätyjen anomusten ilmoituksia | Läheteitä huoltolautakunnan alaisiin |               |           | Maksusitoumuksia    |               |                   | Lääke- ja sairaanhoitotarvikemääräysä | Annettuja kotiavustuksia | Suoritettuja elänteille anomaksuja | Suoritettuja laitoshotomaksuja | Suoritettuja matkaym. avustuksia | Annettuja hautausavustuksia | Annettuja varattomustodistuksia | Annettuja muita todistuksia | Muuta asioita | Asioita yhteensä |
|------------------------|---------------------------|--------------------------------|--------------------------------------|---------------|-----------|---------------------|---------------|-------------------|---------------------------------------|--------------------------|------------------------------------|--------------------------------|----------------------------------|-----------------------------|---------------------------------|-----------------------------|---------------|------------------|
|                        |                           |                                | kunnallis-kotiin                     | työläitokseen | työtupaan | sairaaloihin        | päiväkoteihin | muihin laitoksiin |                                       |                          |                                    |                                |                                  |                             |                                 |                             |               |                  |
| Kansliat               |                           |                                |                                      |               |           |                     |               |                   |                                       |                          |                                    |                                |                                  |                             |                                 |                             |               |                  |
| I .....                | 5 116                     | 160                            | —                                    | —             | —         | 120                 | 5             | —                 | 946                                   | 9 746                    | —                                  | —                              | —                                | 33                          | 888                             | 256                         | 2 300         | 19 570           |
| II .....               | 4 806                     | 133                            | —                                    | —             | —         | 141                 | —             | —                 | 1 005                                 | 10 689                   | —                                  | —                              | —                                | 25                          | 181                             | 1 162                       | 1 107         | 19 249           |
| III .....              | 5 764                     | 337                            | —                                    | —             | —         | 164                 | 1             | —                 | 1 067                                 | 14 266                   | —                                  | —                              | —                                | 31                          | 678                             | 976                         | 1 308         | 24 592           |
| IV .....               | 4 749                     | 210                            | —                                    | —             | —         | 121                 | —             | —                 | 1 898                                 | 7 812                    | —                                  | —                              | —                                | 33                          | 1 889                           | 20                          | 540           | 17 272           |
| V .....                | 5 597                     | 143                            | —                                    | —             | —         | 106                 | —             | —                 | 486                                   | 9 763                    | —                                  | —                              | —                                | 25                          | 941                             | 35                          | 1 480         | 18 576           |
| VI .....               | 4 547                     | 378                            | 277                                  | 29            | 185       | 344                 | —             | 187               | 537                                   | 9 556                    | 11                                 | 1 931                          | 48                               | 100                         | 234                             | —                           | 1 239         | 19 603           |
| VII .....              | 5 583                     | 142                            | —                                    | —             | —         | 141                 | —             | —                 | 387                                   | 10 114                   | —                                  | —                              | —                                | 24                          | 1 643                           | 728                         | 1 710         | 20 472           |
| Yhteensä <sup>1)</sup> | 36 162 <sup>2)</sup>      | 1 503                          | 277                                  | 29            | 185       | <sup>3)</sup> 1 137 | 6             | 187               | 6 326                                 | 71 946                   | 11                                 | 1 931                          | 48                               | 271                         | <sup>4)</sup> 6 454             | 3 177                       | 9 684         | 139 334          |
| Kuukausi               |                           |                                |                                      |               |           |                     |               |                   |                                       |                          |                                    |                                |                                  |                             |                                 |                             |               |                  |
| Tammikuu .....         | 3 150                     | 142                            | 26                                   | —             | 32        | 96                  | 1             | 13                | 647                                   | 7 664                    | 1                                  | 178                            | 4                                | 31                          | 601                             | 191                         | 870           | 13 647           |
| Helmikuu .....         | 2 972                     | 137                            | 27                                   | 3             | 22        | 134                 | 1             | 30                | 651                                   | 7 822                    | —                                  | 142                            | 5                                | 26                          | 532                             | 278                         | 980           | 13 762           |
| Maaliskuu .....        | 4 130                     | 194                            | 26                                   | 1             | 15        | 103                 | —             | 10                | 679                                   | 7 601                    | —                                  | 121                            | 2                                | 43                          | 616                             | 172                         | 897           | 14 610           |
| Huhtikuu .....         | 3 318                     | 145                            | 35                                   | —             | 13        | 119                 | —             | 9                 | 631                                   | 7 425                    | —                                  | 295                            | 5                                | 25                          | 514                             | 289                         | 896           | 13 719           |
| Toukokuu .....         | 2 730                     | 107                            | 17                                   | 15            | 36        | 92                  | 2             | 20                | 552                                   | 6 943                    | —                                  | 125                            | 5                                | 20                          | 526                             | 142                         | 921           | 12 253           |
| Kesäkuu .....          | 2 598                     | 111                            | 25                                   | 1             | 3         | 81                  | —             | 6                 | 468                                   | 5 646                    | —                                  | 116                            | 4                                | 30                          | 600                             | 84                          | 570           | 10 343           |
| Heinäkuu .....         | 2 151                     | 145                            | 16                                   | 1             | 7         | 82                  | —             | 19                | 547                                   | 5 169                    | —                                  | 263                            | 4                                | 11                          | 383                             | 137                         | 601           | 9 536            |
| Elokuu .....           | 2 330                     | 70                             | 21                                   | 1             | 14        | 87                  | —             | 15                | 467                                   | 4 744                    | —                                  | 125                            | 5                                | 18                          | 346                             | 118                         | 616           | 8 977            |
| Syyskuu .....          | 2 726                     | 97                             | 18                                   | 1             | 7         | 75                  | 1             | 12                | 428                                   | 4 453                    | 5                                  | 131                            | 2                                | 14                          | 536                             | 181                         | 677           | 9 364            |
| Lokakuu .....          | 2 740                     | 131                            | 22                                   | 3             | 11        | 95                  | —             | 12                | 462                                   | 4 930                    | —                                  | 168                            | 5                                | 16                          | 454                             | 261                         | 756           | 10 066           |
| Marraskuu .....        | 3 462                     | 113                            | 21                                   | 1             | 13        | 86                  | —             | 8                 | 394                                   | 4 722                    | 2                                  | 107                            | —                                | 13                          | 638                             | 668                         | 1 259         | 11 507           |
| Joulukuu .....         | 3 855                     | 111                            | 23                                   | 2             | 12        | 87                  | 1             | 33                | 400                                   | 4 827                    | 3                                  | 160                            | 7                                | 24                          | 708                             | 656                         | 641           | 11 550           |
| Yhteensä               | 36 162                    | 1 503                          | 277                                  | 29            | 185       | 1 137               | 6             | 187               | 6 326                                 | 71 946                   | 11                                 | 1 931                          | 48                               | 271                         | 6 454                           | 3 177                       | 9 684         | 139 334          |

*Muist.:* Kun osa aikaisemmin köyhäinhoitoa varten asetetuissa huoltokanslioissa hoidettujen sairaaloiden maksusitoumusasioita v:n 1939 helmikuusta lukien siirrettiin rekisterikanslian tehtäväksi, on yllä olevan taulukon numeroihin — vertailuja varhaisempiin vuosiin tehtäessä — asianomaisissa viittauskohdissa lisättävä seuraavat rekisterikanslian osalta saadut numerot: <sup>1)</sup> 2 642. — <sup>2)</sup> 603. — <sup>3)</sup> 1 066. — <sup>4)</sup> 785.